

КРЕАТИВНЕ МИСЛЕННЯ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЗВІТ

за результатами міжнародного дослідження
якості освіти

PISA-2022

КРЕАТИВНЕ МИСЛЕННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ГАЛУЗЬ PISA-2022

ТЕТЯНА ВАКУЛЕНКО

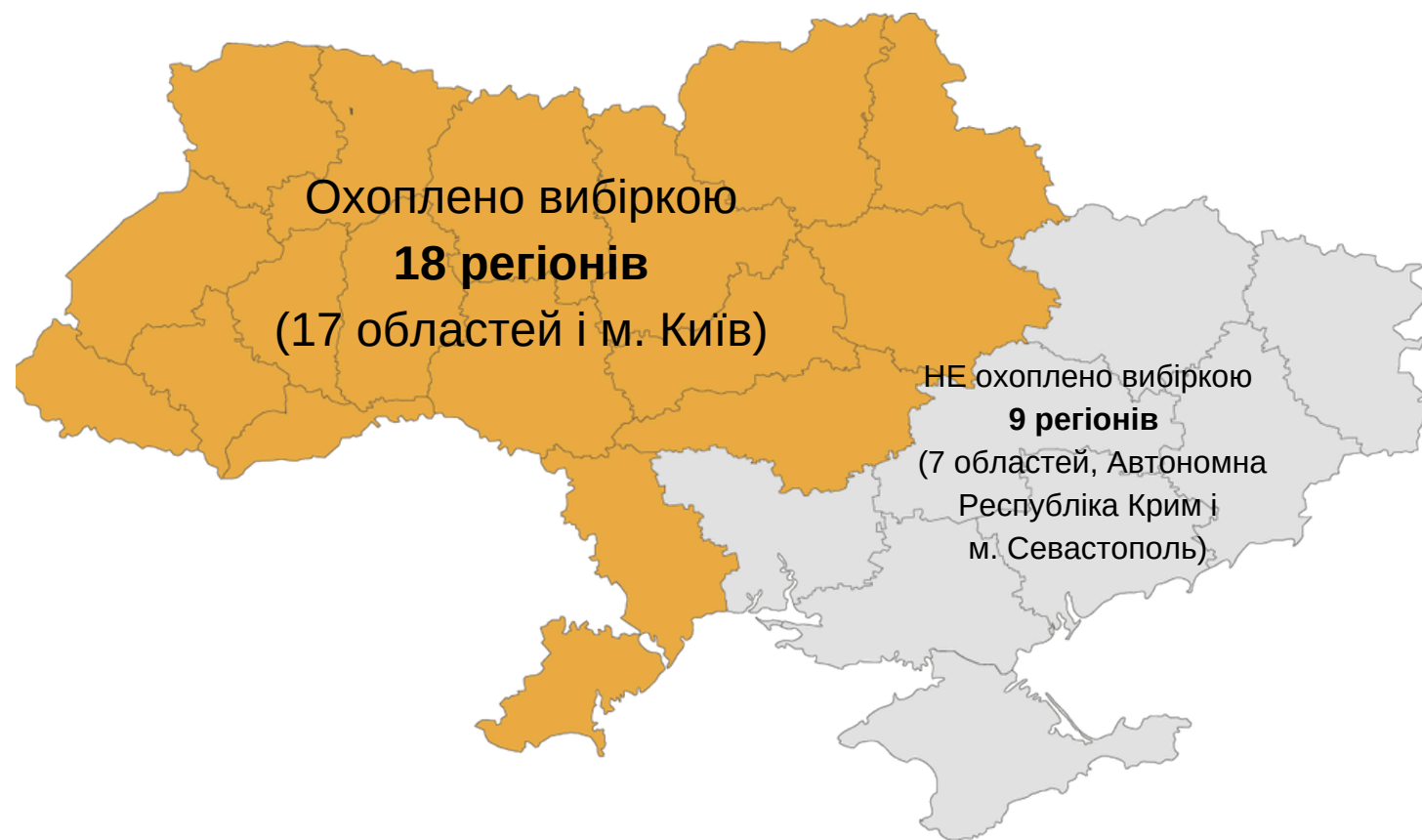
Директорка Українського центру
оцінювання якості освіти,
національна координаторка PISA в Україні

PISA-2022

- **690 000** підлітків, які представляють **близько 29 мільйонів** 15-річних учнів / учениць з 81 країни / економіки.
64 країни та економіки взяли участь в оцінюванні креативного мислення
- Паперовий або комп'ютерний формат
- Перше масштабне освітнє дослідження, яке збило дані про успішність, рівність і добробут учнівства до та після початку світової пандемії COVID-19
- Перше масштабне освітнє дослідження в Україні після початку повномасштабної війни

PISA-2022 В УКРАЇНІ

Охоплено 18 з 27 регіонів України

Проведено в жовтні 2022 року

Учасники:

- **учнівство** загальноосвітніх середніх шкіл, навчально-виховних комплексів, ліцеїв, гімназій, спеціалізованих шкіл
- **студентство** 1–2 курсів закладів передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти

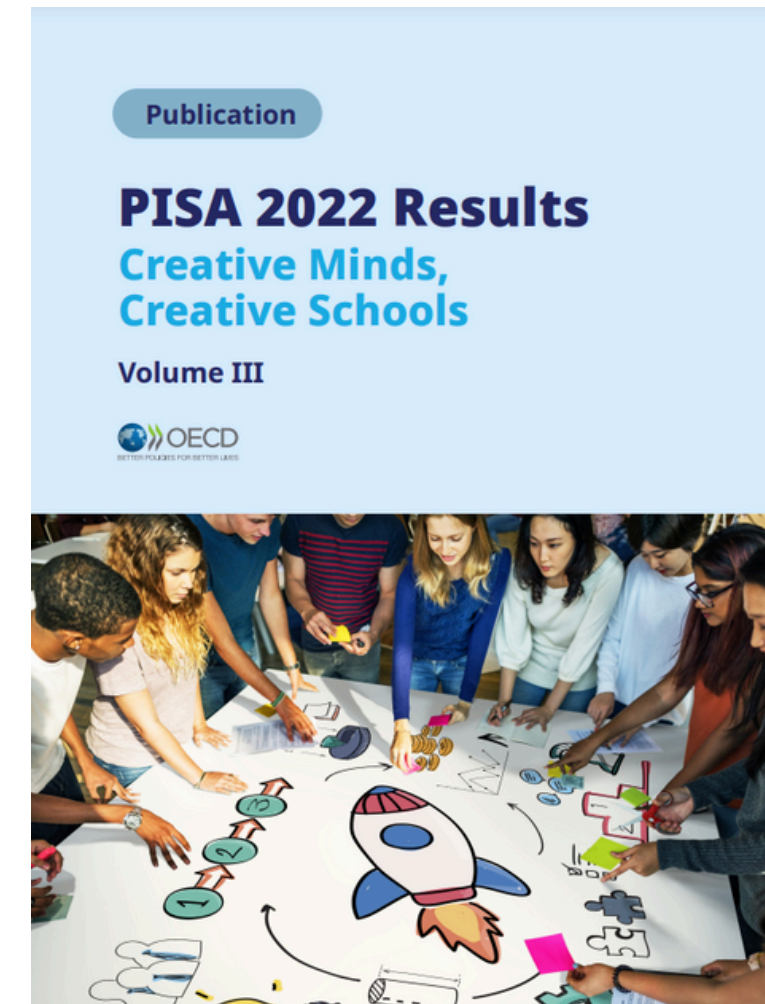
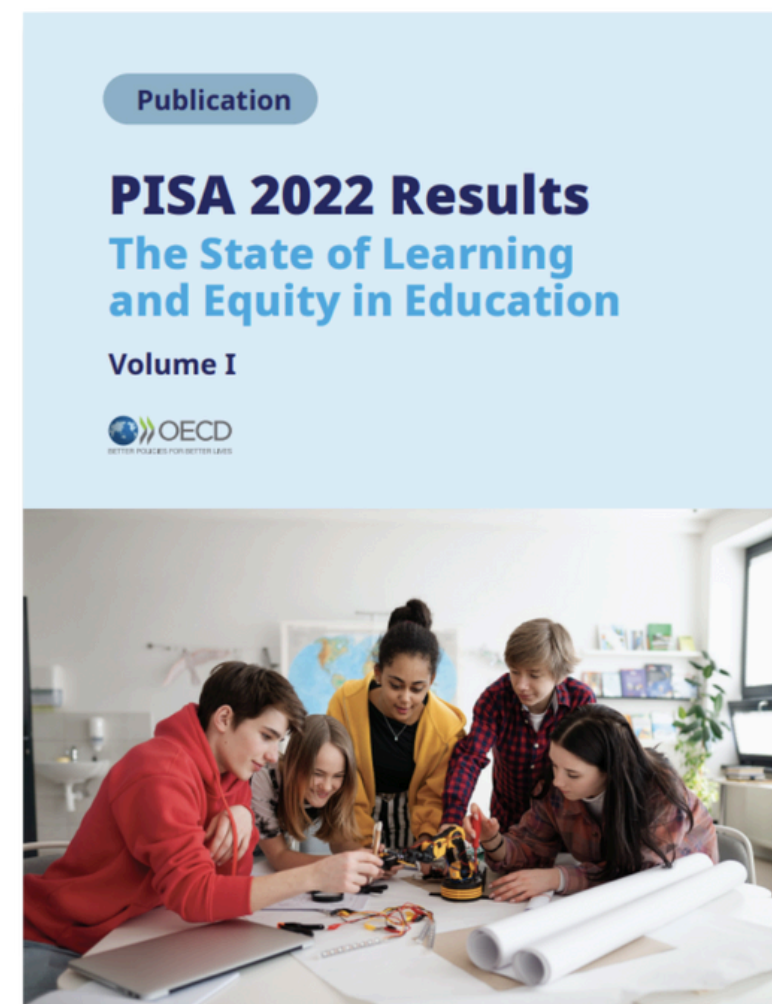
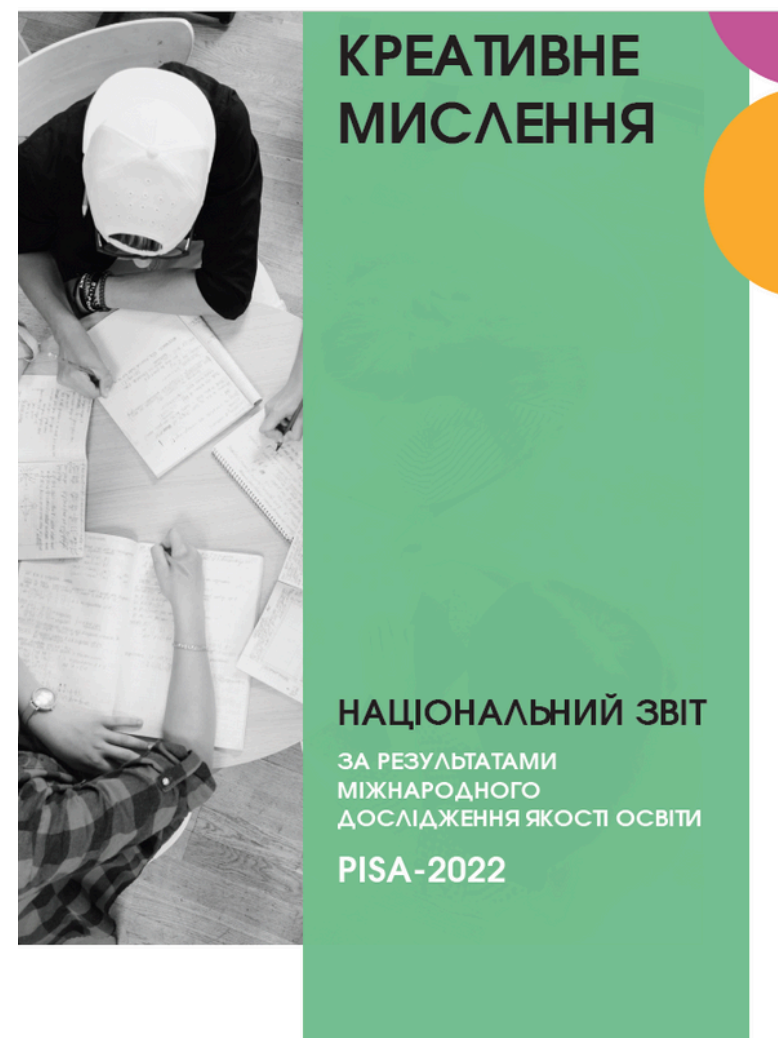
Особливості:

- формат — **комп'ютерний**
- провідна галузь — **математика**
- інноваційна галузь — **креативне мислення**

ІННОВАЦІЙНІ ГАЛУЗІ PISA: 5 ЦИКЛІВ ЦІННИХ ДАНИХ

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСТУПНІ У ЗВІТАХ

Звіти доступні:

[PISA.UKRAINE](https://pisa.ukraine.gov.ua/)

[Сайт ОЕСР](https://www.oecd.org/pisa/)

ВАЖЛИВІСТЬ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ ДЛЯ ОСВІТИ:

як розвинути креативність
учнівства в сучасній школі

ІГОР ХВОРОСТЯНИЙ

Генеральний директор директорату шкільної освіти
Міністерства освіти і науки України

КРЕАТИВНЕ МИСЛЕННЯ

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, **творчість**, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Закон України "Про освіту"

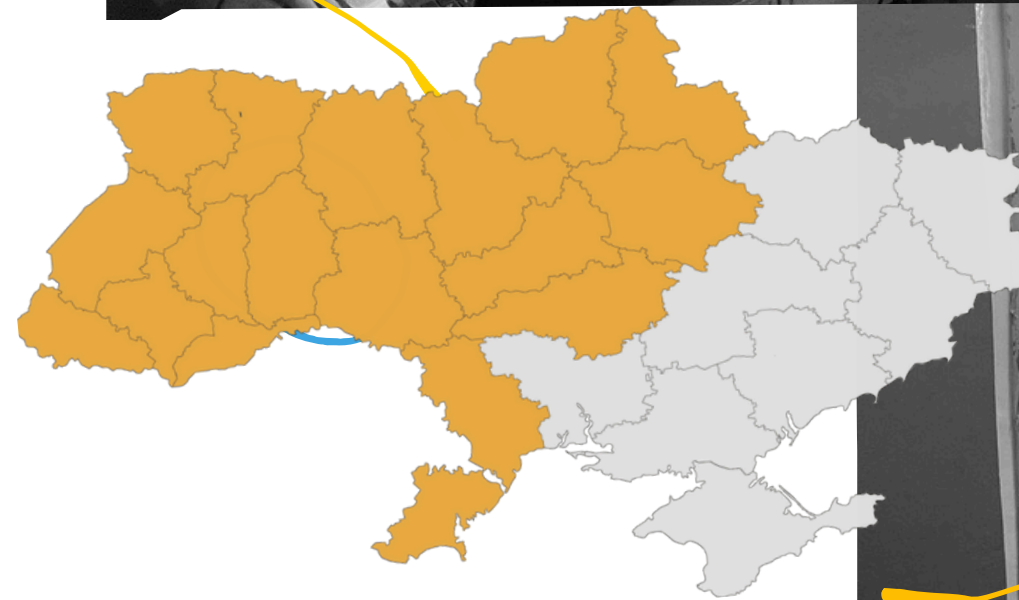
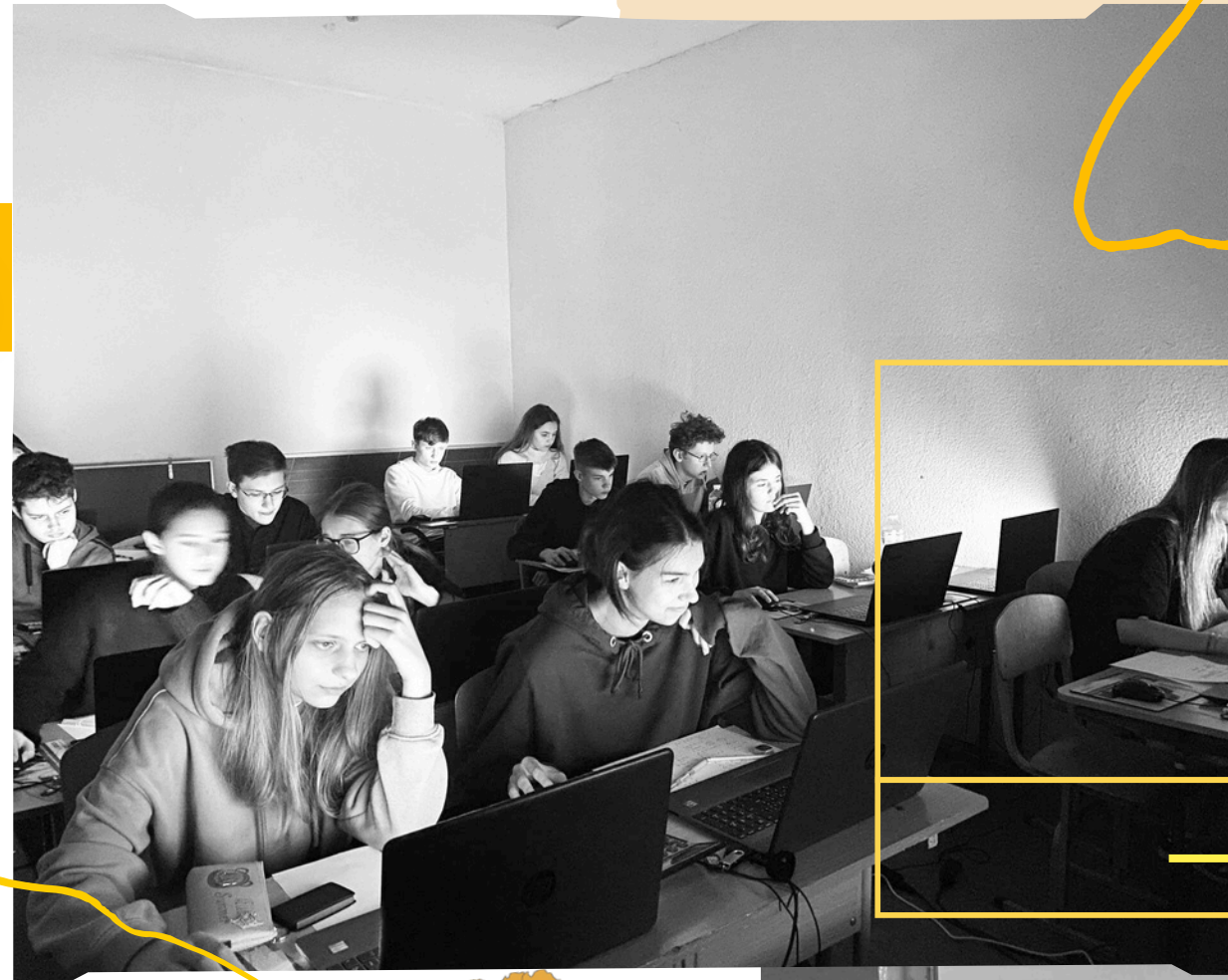

PISA-2022

в Україні

КРЕАТИВНЕ
МИСЛЕННЯ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЗВІТ
ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ
МІЖНАРОДНОГО
ДОСЛІДЖЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ
PISA-2022

НУШ

новий зміст, нові підходи

Н
О
В
І

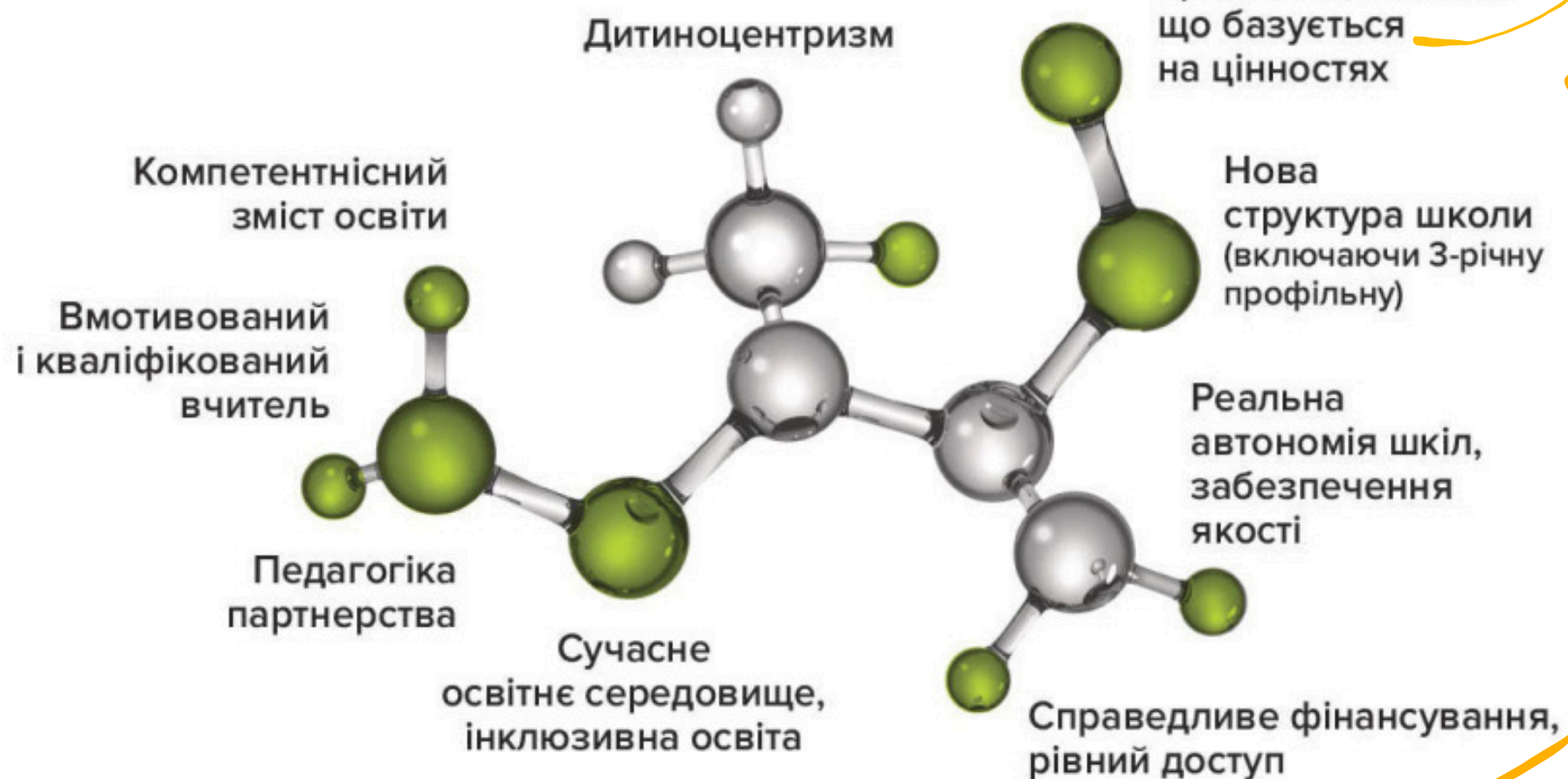
ДЕРЖАВНІ СТАНДАРТИ

МОДЕЛЬНІ ПРОГРАМИ

ПІДРУЧНИКИ

ФОРМУЛА НОВОЇ ШКОЛИ

*розвиток
креативності*

НУШ

нове освітнє середовище

СЕРЕДОВИЩЕ КРЕАТИВНОСТІ
МІСЦЕ ДЛЯ САМОРОЗВИТКУ

НУШ

нове освітнє

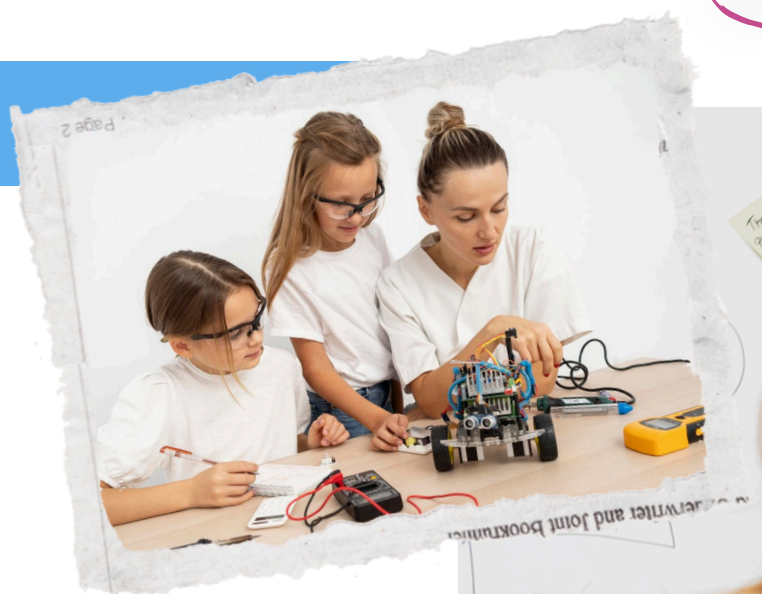
педагогічне середовище

АКАДЕМІЧНА СВОБОДА

САМОУПРАВЛІННЯ

ОЦІНЮВАННЯ

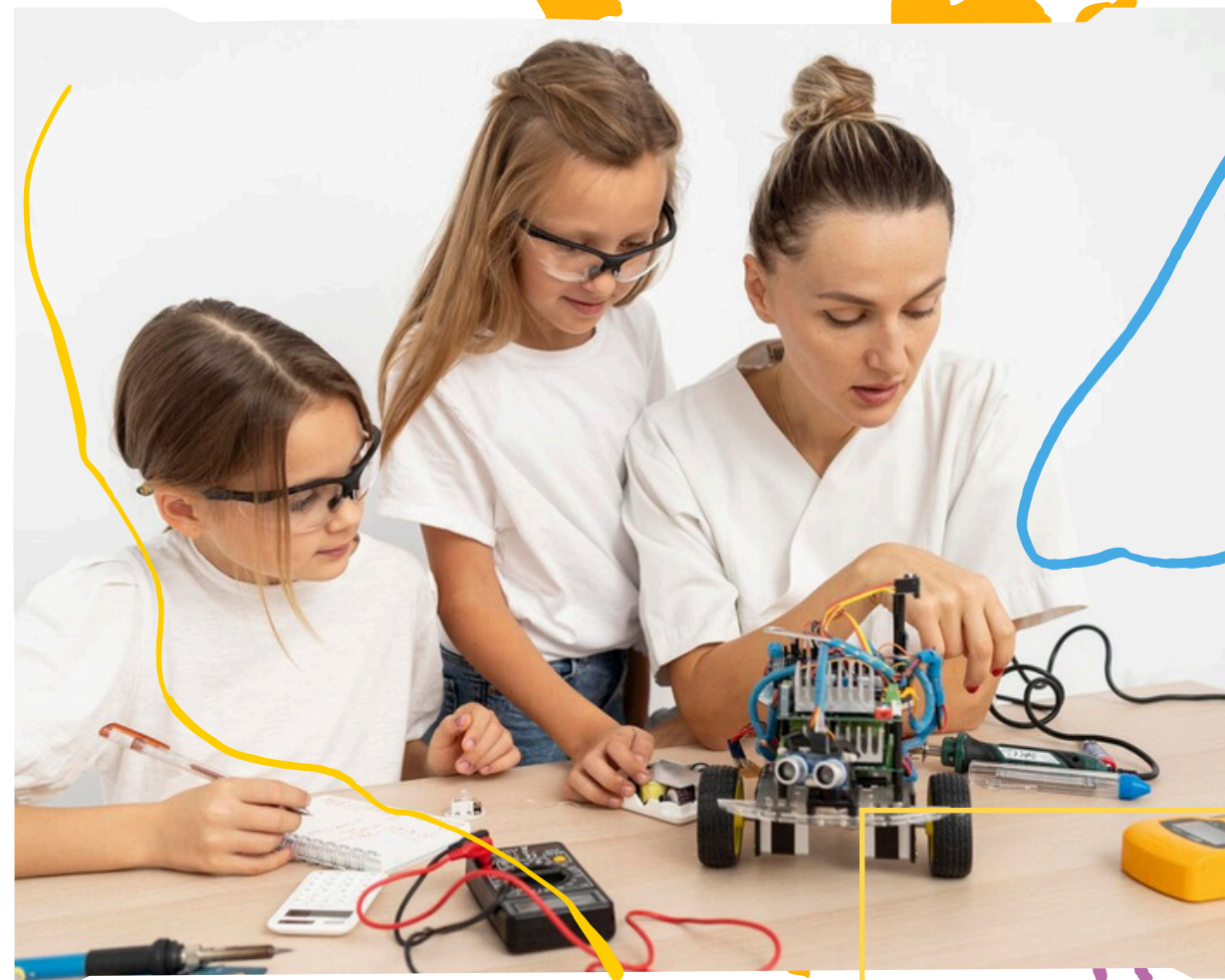
людина, яка
надихає життям

УРОКИ

PISA-2022

*для розвитку креативності
учнівства в сучасній школі*

**ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ
КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ В PISA-2022:
ВІД КОНЦЕПЦІЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ**

ВАСИЛЬ ТЕРЕЩЕНКО

Заступник директора Українського
центру оцінювання якості освіти

PISA 2022 Creative Thinking

The PISA 2022 Creative Thinking assessment examines students' capacity to generate diverse and original ideas, and to evaluate and improve ideas, across a range of contexts through open-ended communication and problem solving tasks.

Focus

PISA Research, Development and Innovation (RDI) Programme

РАМКОВИЙ ДОКУМЕНТ З ОЦІНЮВАННЯ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ В PISA-2022

РАМКОВИЙ ДОКУМЕНТ З ОЦІНЮВАННЯ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ В PISA-2022

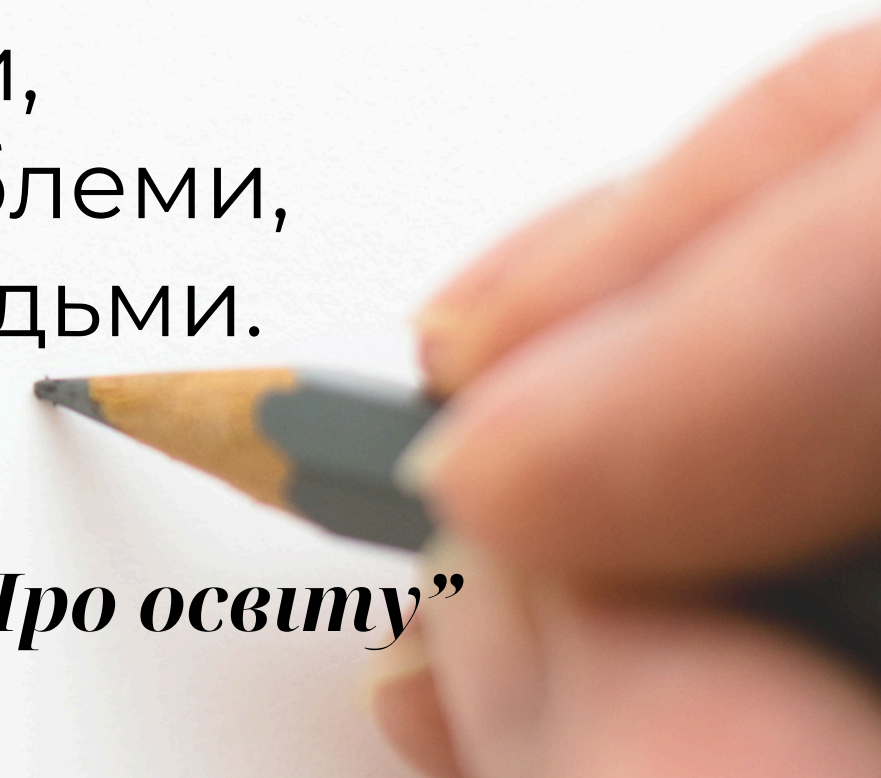

КРЕАТИВНІСТЬ VS ТВОРЧІСТЬ: ПРОБЛЕМА МОВИ

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, **творчість**, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Закон України “Про освіту”

КРЕАТИВНЕ МИСЛЕННЯ В PISA-2022

Креативне мислення - це здатність особистості продуктивно залучатися до генерування, оцінювання й удосконалювання ідей, результатом чого може стати прийняття оригінальних та ефективних рішень, поступ у знаннях і дієвий прояв фантазії.

КОМПЕТЕНТІСНА МОДЕЛЬ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ

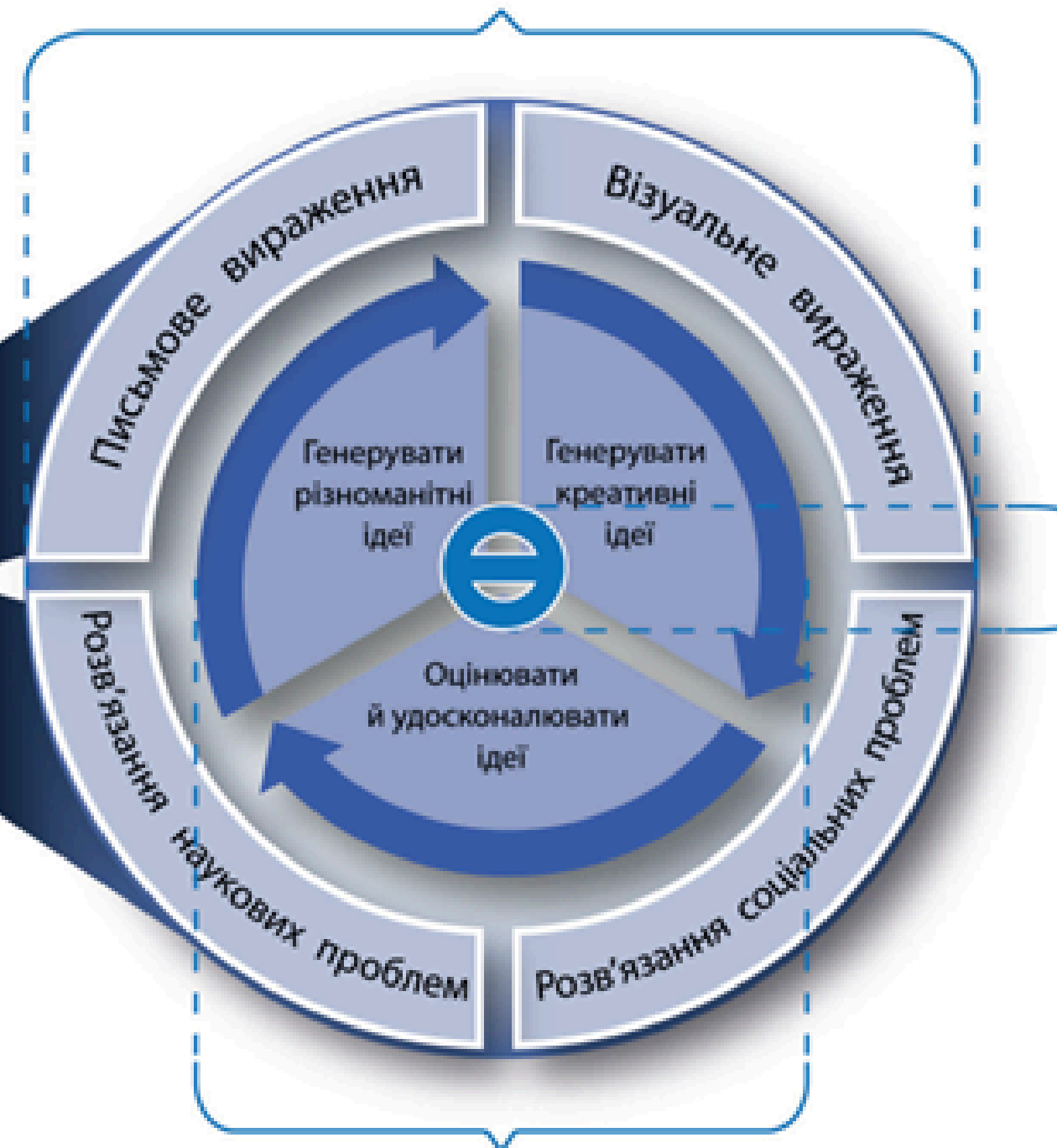
Креативне мислення – це компетентність продуктивно залучатися до генерування, оцінювання та вдосконалювання ідей, результатом чого може стати прийняття оригінальних та ефективних рішень, поступ у знаннях і дієвий прояв фантазії.

Дві змістові категорії креативного мислення

«Малу», або «буденну» креативність, (англ. 'Little C' creativity) можуть мати майже всі люди, які здатні хоч якось креативно мислити.

Чотири галузі креативного мислення

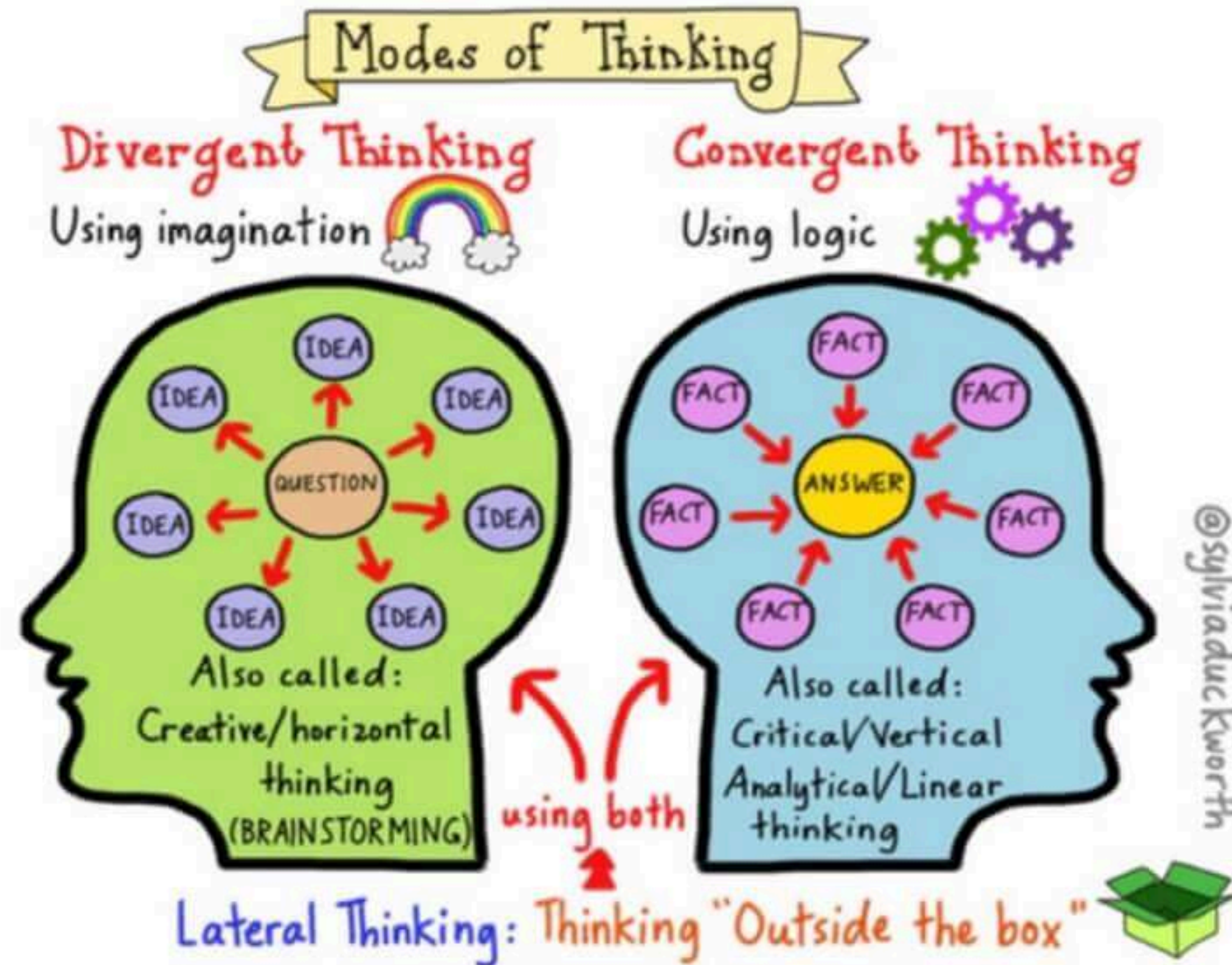
Дивергентні та конвергентні когнітивні процеси

**Компетентісна модель PISA:
три аспекти креативного мислення**

ВЕЛИКА VS МАЛА КРЕАТИВНІСТЬ

ДИВЕРГЕНТНЕ VS КОНВЕРГЕНТНЕ МИСЛЕННЯ

КРЕАТИВНЕ ВИРАЖЕННЯ VS КРЕАТИВНЕ РОЗВ'ЯЗАННЯ

ГАЛУЗІ Й ПРОЦЕСИ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ

Письмове
вираження

Візуальне
вираження

Розв'язання
наукових
проблем

Розв'язання
соціальних
проблем

Генерувати
різноманітні
ідеї

Генерувати
креативні
ідеї

Оцінювати й
удосконалювати
ідеї

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ: НАЗВИ ДО ІЛЮСТРАЦІЙ

PISA 2022

Назви для ілюстрацій
Завдання 2 / 2

Ознайомтеся з наведеною справа ілюстрацією. Потім прочитайте завдання та введіть Ваші відповіді у віконця нижче.

Придумайте **3 різні назви** для наведеної справа ілюстрації. Назви повинні бути максимально різними.

Назва 1

Назва 2

Назва 3

Вербальне
вираження

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ: ФІЛЬМ ПРО РОБОТА

PISA 2022

Фільм про робота
Завдання 1 / 3

Прочитайте завдання та введіть Ваші відповіді у вікна нижче.

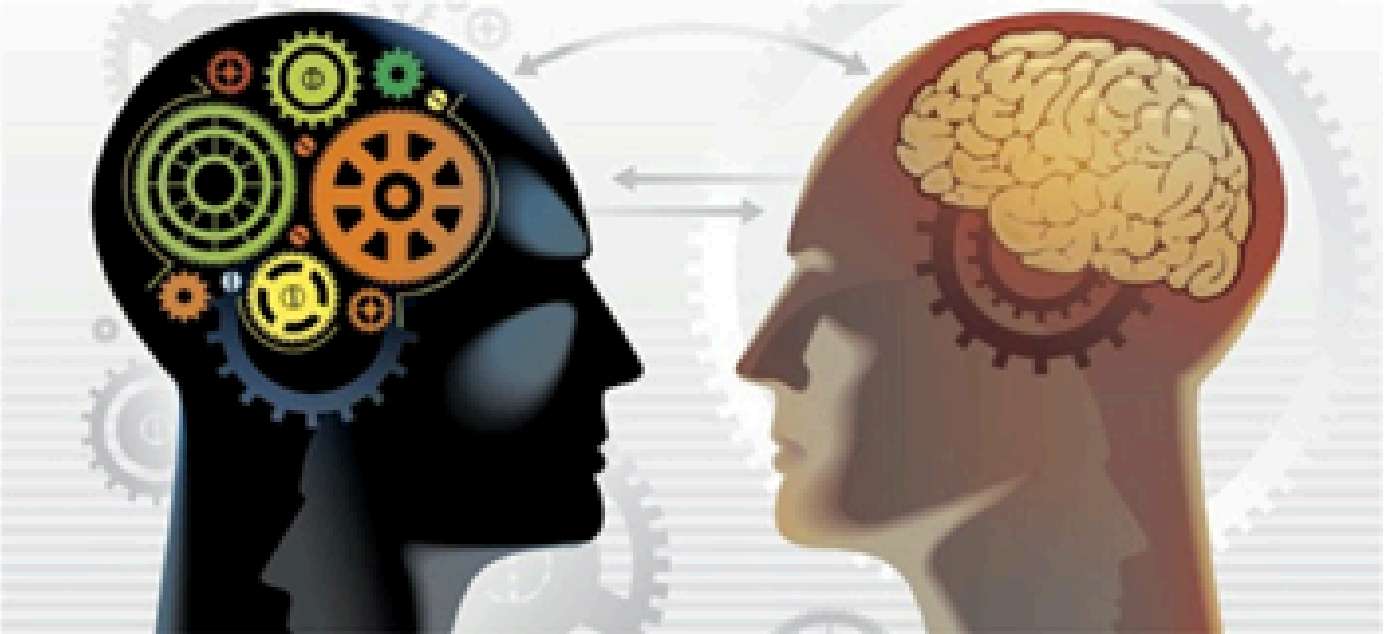
Запропонуйте **2 різні ідеї для сценарію** фільму про людину на ім'я Лео та його співіснування з розумним роботом на ім'я Роб. Вам не потрібно писати весь сценарій. Просто поясніть, про що міг би бути цей фільм. Ваші ідеї для сценарію мають бути максимально різними.

Радимо не витрачати на це завдання більш ніж **7 хв** і не писати більш ніж **8 речень** про кожну з ідей.

Ідея для сценарію 1

Ідея для сценарію 2

ФІЛЬМ ПРО РОБОТА

Роб

Лео

Вербальне
вираження

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ: КОМІКС ПРО КОСМОС

PISA 2022

Комікс про космос
Завдання 1 / 2

Ознайомтеся з наведеною справа послідовністю панелей коміксу. Щоб виконати це завдання, скористайтеся віконцями для текстової відповіді.

Мета тексту в послідовних панелях коміксу — передавати діалоги між персонажами. Зважаючи на ілюстрації, наведені справа, та використовуючи віконця для введення тексту, створіть комікс. Будьте **оригінальними**, щоб Ваш комікс вирізнявся з-поміж багатьох інших.

Ви можете використати стільки віконць для введення тексту, скільки Вам потрібно.

Радимо не витратити на це завдання більш ніж 5 хв.

Текст 1

Текст 2

Текст 3

1

Текст 1

Текст 2

2

Текст 3

3

Текст 4

4

Текст 5

Текст 6

Текст 4

Текст 5

Текст 6

Вербальне
вираження

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ: 2983

PISA 2022

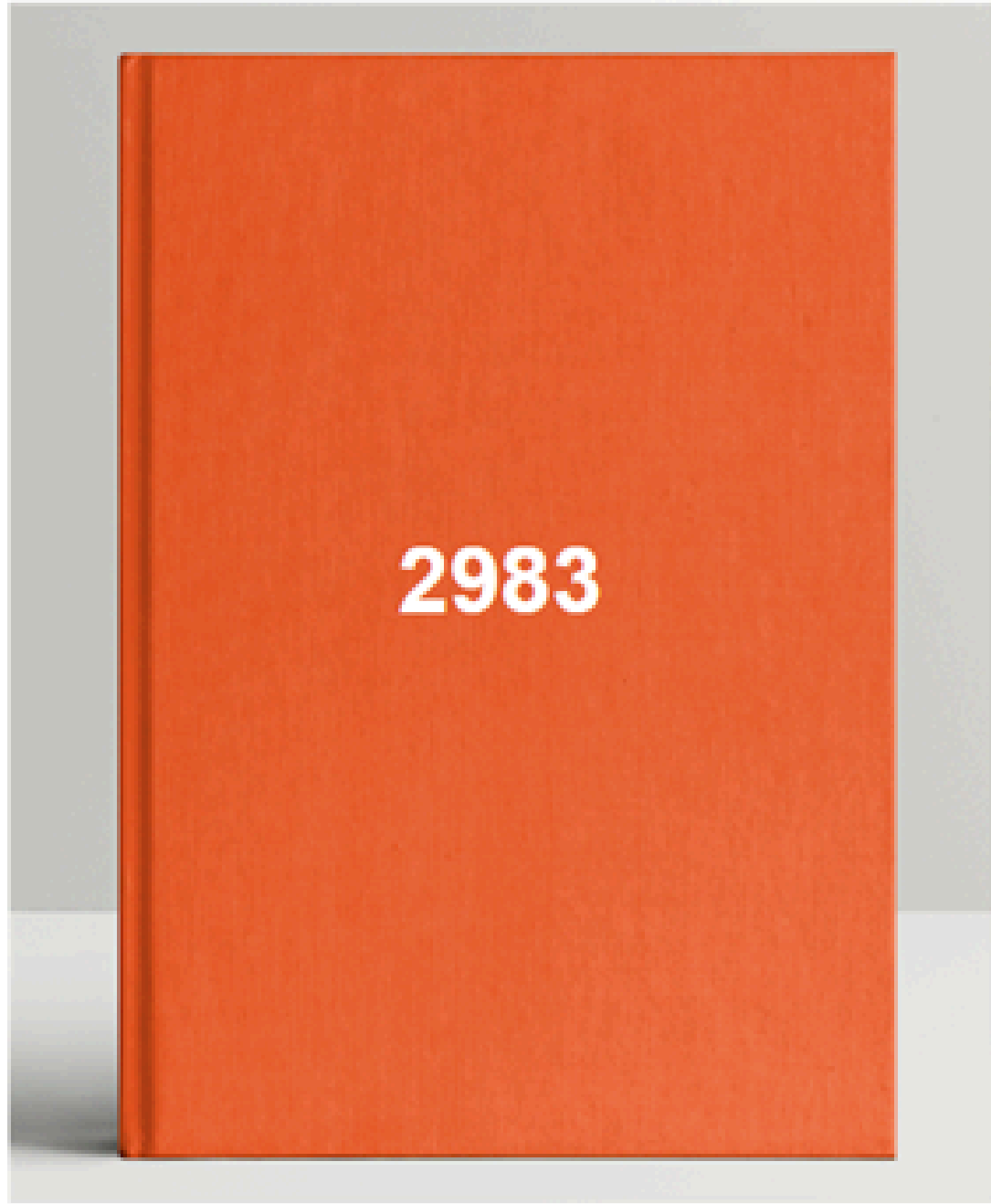
2983
Завдання 1 / 1

Ознайомтеся з наведеною справа обкладинкою книжки. Прочитайте завдання та введіть Вашу відповідь у віконце нижче.

Придумайте якусь **оригінальну** ідею твору для такої книжки, обкладинку якої зображено справа. Оригінальна ідея для книжки — це така ідея, яку мало хто міг би придумати. Вам не потрібно писати всю історію. Просто опишіть, про що ця книжка могла б бути.

Радимо не витрачати на це завдання більш ніж **5 хв** і не писати більш ніж **8 речень**.

Ідея для твору

A photograph of a book cover with a solid orange-red color. The number '2983' is printed in white, bold, sans-serif font in the center of the cover. The book is shown from a slightly angled perspective, showing the spine on the left.

Вербальне
вираження

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ: АФІША ДЛЯ НАУКОВОГО ЯРМАРКУ

PISA 2022

Афіша для наукового ярмарку
Завдання 1 / 2

Щоб виконати це завдання, скористайтесь графічним редактором справа та віконцем для відповіді нижче.

Створіть якусь **оригінальну** афішу для наукового ярмарку на тему «Життя у відкритому космосі».

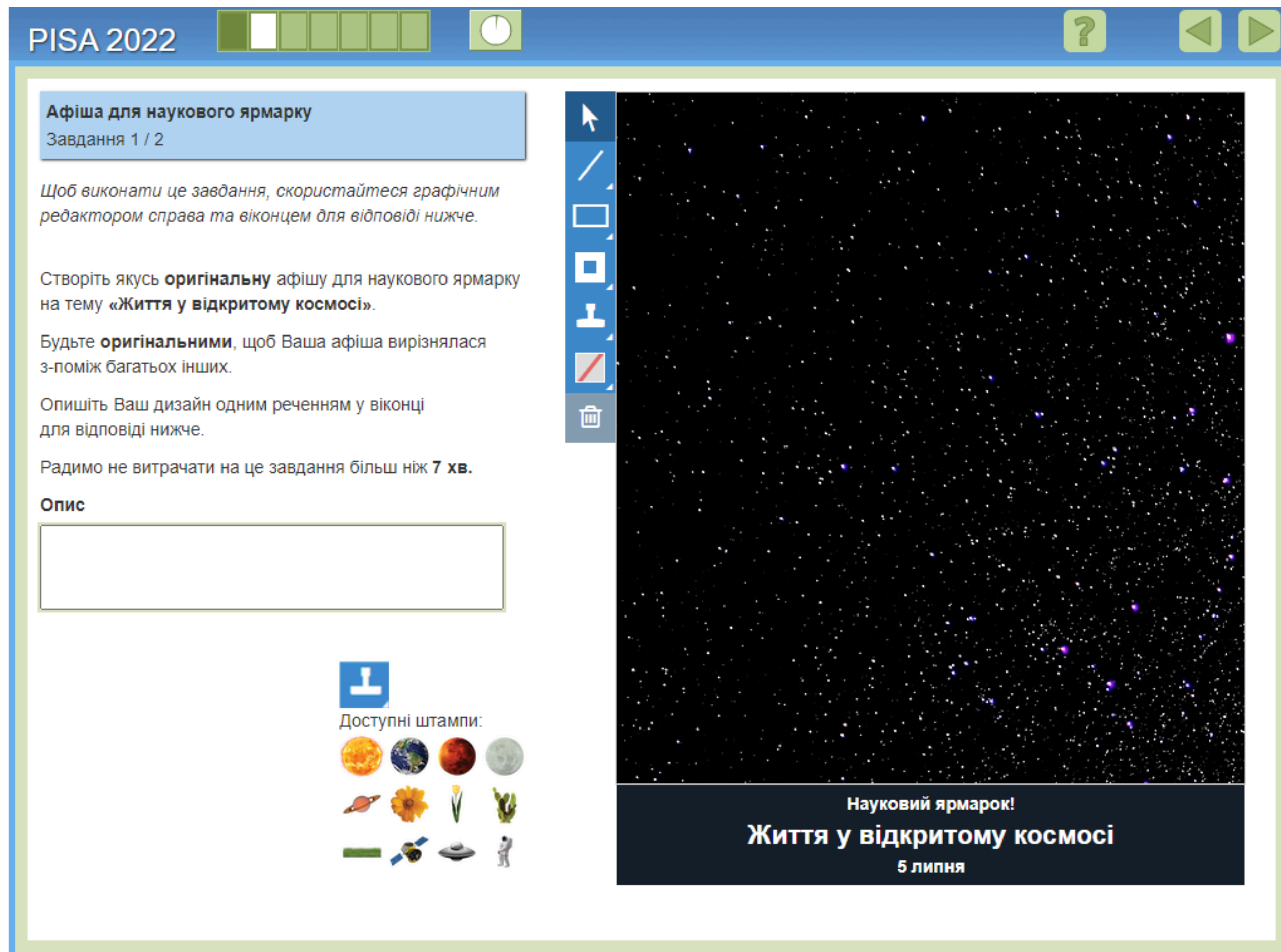

Будьте **оригінальними**, щоб Ваша афіша вирізнялася з-поміж багатьох інших.

Опишіть Ваш дизайн одним реченням у віконці для відповіді нижче.

Радимо не витратити на це завдання більш ніж **7 хв.**

Опис

Доступні штампи:

Візуальне
вираження

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ: АФІША ДЛЯ НАУКОВОГО ЯРМАРКУ

PISA 2022

Афіша для наукового ярмарку
Завдання 2 / 2

Щоб виконати це завдання, скористайтесь графічним редактором справа та віконцем для відповіді нижче.

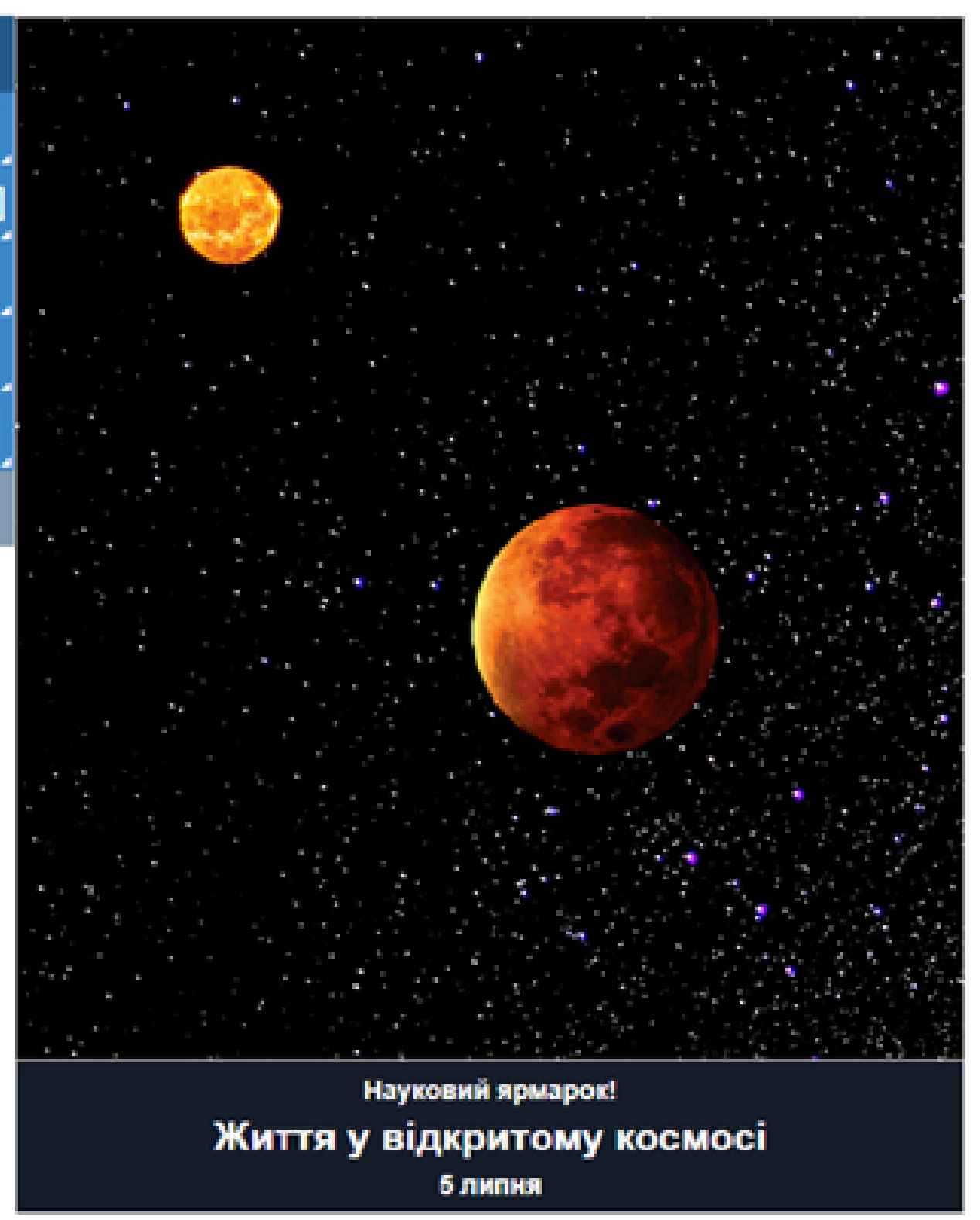
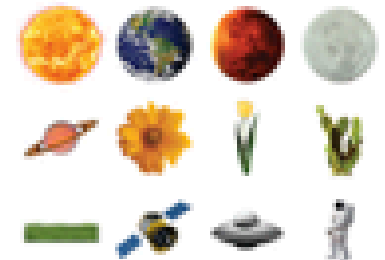
Доопрацюйте наведену справа афішу так, щоб вона відповідала темі «Життя у відкритому космосі». Будьте **оригінальними**, щоб Ваша афіша вирізнялася з-поміж багатьох інших. Наприкінці впевніться, що на остаточному варіанті афіші видно все те, що було на ній спочатку.

Опишіть Ваш дизайн одним реченням у віконці для відповіді нижче.

Радимо не витратити на це завдання більш ніж **5 хв.**

Опис

Доступні штампи:

Візуальне
вираження

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ: ЗРУЧНИЙ ДОСТУП ДО КНИЖОК У БІБЛІОТЕЦІ

PISA 2022

Зручний доступ до книжок у бібліотеці
Завдання 1 / 2

Прочитайте завдання та введіть Ваші відповіді у віконця нижче.

Опишіть **3 різні ідеї** стосовно того, як зробити доступ до книжок у бібліотеці зручнішим для відвідувачів на візках. Ваші ідеї повинні бути максимально різними. Будьте якомога точнішими у Ваших описах.

Радимо не витратити на це завдання більш ніж **5 хв.**

Ідея 1

Ідея 2

Ідея 3

Розв'язання
соціальних
проблем

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ: ЗРУЧНИЙ ДОСТУП ДО КНИЖОК У БІБЛІОТЕЦІ

PISA 2022

Зручний доступ до книжок у бібліотеці
Завдання 2 / 2

Прочитайте завдання та введіть Вашу відповідь у віконце нижче.

Місцева рада підтримала ідею щодо встановлення пандуса, щоб відвідувачі на візках могли дістатися до книжок на будь-якому рівні. Разом із тим депутати вважають, що ця ідея може бути вдосконалена.

Опишіть якусь **оригінальну** ідею щодо модифікації пандуса або доповнення його чимось, щоб зробити кращим доступ до книжок у бібліотеці для відвідувачів на візках. Ваша ідея має бути настільки оригінальною, щоб мало хто міг би запропонувати щось подібне.

Опишіть удосконалену ідею в наведеному нижче віконці для текстової відповіді.

Удосконалена ідея

ЗРУЧНИЙ ДОСТУП ДО КНИЖОК У БІБЛІОТЕЦІ

Розв'язання
соціальних
проблем

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ: ЗБЕРЕЖІМО БДЖІЛ

PISA 2022

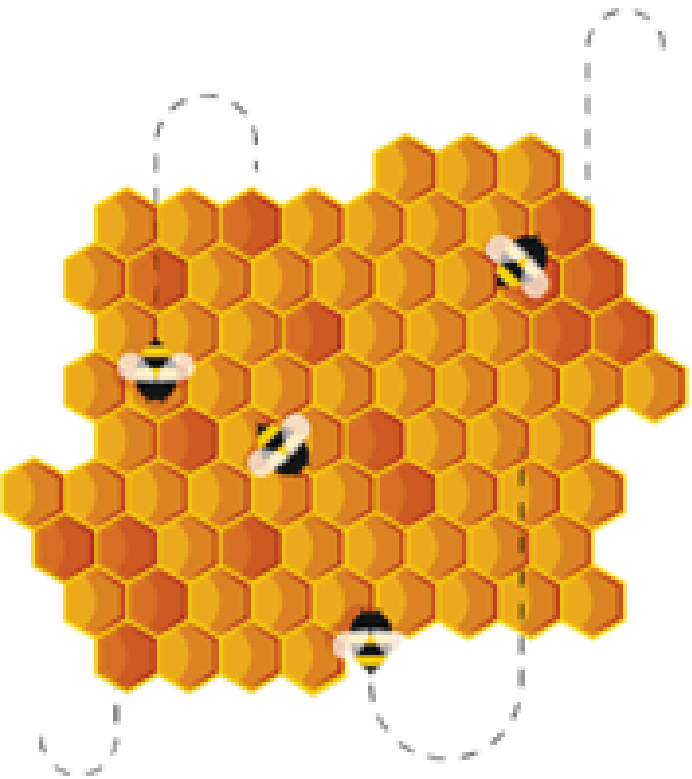
Збережімо бджіл
Завдання 2 / 3

Уведіть Вашу відповідь у перше віконце або виберіть відповідь із-поміж наведених справа варіантів.

Зараз Вам потрібно запропонувати якусь **оригінальну** ідею, якою можна було б скористатися для підвищення усвідомлення людьми важливості бджіл.

Ваша ідея має бути настільки оригінальною, щоб мало хто міг би запропонувати щось подібне.

Уведіть якусь нову ідею **АБО** виберіть одну з тих, які Ви запропонували в завданні 1.

Щоб увести нову ідею, використайте це віконце

АБО виберіть якусь з ідей, які Ви запропонували в завданні 1.

**Розв'язання
соціальних
проблем**

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ: СПІЛЬНЕ КОРИСТУВАННЯ АВТОМОБІЛЕМ

PISA 2022

СПІЛЬНЕ КОРИСТУВАННЯ АВТОМОБІЛЕМ

Спільне користування автомобілем
Завдання 1 / 1

Прочитайте завдання та введіть Вашу відповідь у наведене нижче віконце.

Ви — член дослідницької команди, яка намагається знайти креативні варіанти розв'язання тих проблем, із якими доводиться стикатися громадам по всьому світу.

Щоб сприяти розвитку тенденції спільного користування автомобілем (тобто коли одним автомобілем користуються кілька осіб разом або по черзі) і завдяки цьому зменшувати обсяги викидів у повітря та кількість транспортних засобів на дорогах, деякі країни тим, хто спільно користується одним автомобілем, надають знижки на паливе та техобслуговування. Запропонуйте якийсь **оригінальний** спосіб просування та популяризації серед громадян ініціативи щодо спільного користування автомобілем.

Опишіть удосконалену ідею в наведеному нижче віконці для текстової відповіді.

Удосконалена ідея

**Розв'язання
соціальних
проблем**

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ: ЗБЕРЕЖІТЬ РІЧКУ

PISA 2022

Збережіть річку
Завдання 1 / 2

Ознайомтеся з наведеною нижче інформацією. Потім прочитайте завдання та введіть Ваші відповіді у наведені справа віконця.

Науковці з лабораторії, яка займається дослідженням цієї проблеми, зібрали жаб на двох ділянках річки й з'ясували, що там, де річка витікає з міста, жаб менше, ніж зазвичай.

Наразі основна гіпотеза дослідників така: проблема із жабами виникла внаслідок викидів із заводів і ферм, що розташовані в цій місцевості. Однак провідний науковець вважає, що спровокувати проблему могли і якісь інші причини, які не пов'язані з викидами.

Опишіть **2 різні ідеї**, які б могли пояснити те, чому жаб у тому місці, де річка витікає з міста, менше. Ваші ідеї мають бути науково обґрунтованими (тобто придатними для перевірки науковими методами) і максимально різними.

Радимо не витратити на це завдання більш ніж **5 хв.**

Ідея 1

Ідея 2

**Розв'язання
наукових
проблем**

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ: ЗБЕРЕЖІТЬ РІЧКУ

PISA 2022

Збережіть річку
Завдання 2 / 2

Ознайомтеся з наведеною справа інформацією. Прочитайте завдання та введіть Вашу відповідь у наведене нижче вікноце.

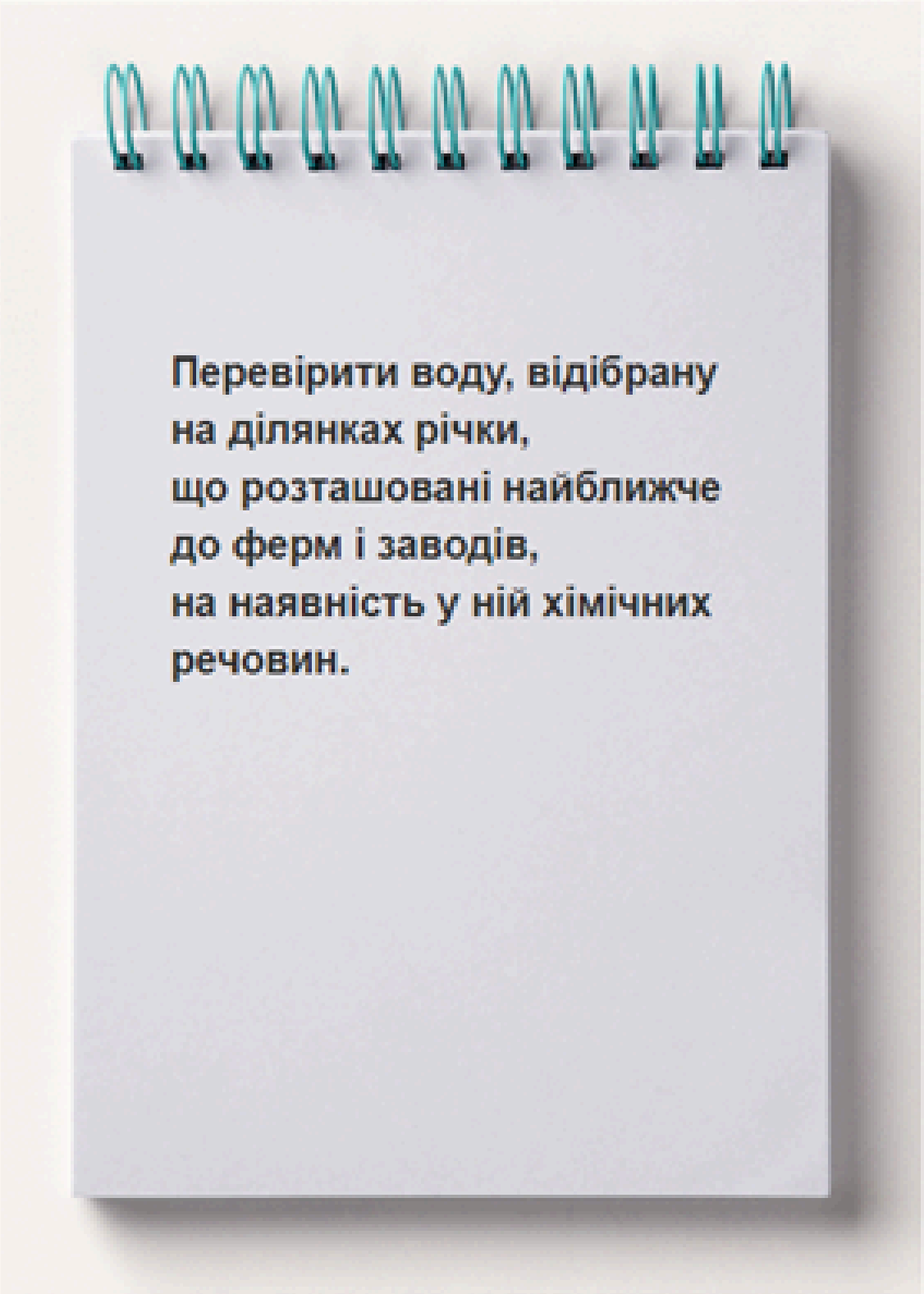
Науковці з лабораторії вирішили провести експеримент, щоб перевірити, чи справді саме викиди заводів стали причиною проблеми із жабами. Експеримент, який вони запропонували, схарактеризовано справа.

Запропонуйте якийсь **оригінальний** спосіб, як можна вдосконалити експеримент, щоб Ваш спосіб був таким, який мало хто міг би ще запропонувати. Ваша ідея має дати змогу дослідникам отримати більше переконливих доказів, які допоможуть встановити, чи дійсно хімічні викиди стали причиною виникнення проблеми із жабами.

Опишіть удосконалену ідею для експерименту в наведеному нижче вікноці для текстової відповіді.

Удосконалена ідея для експерименту

ЗБЕРЕЖІТЬ РІЧКУ

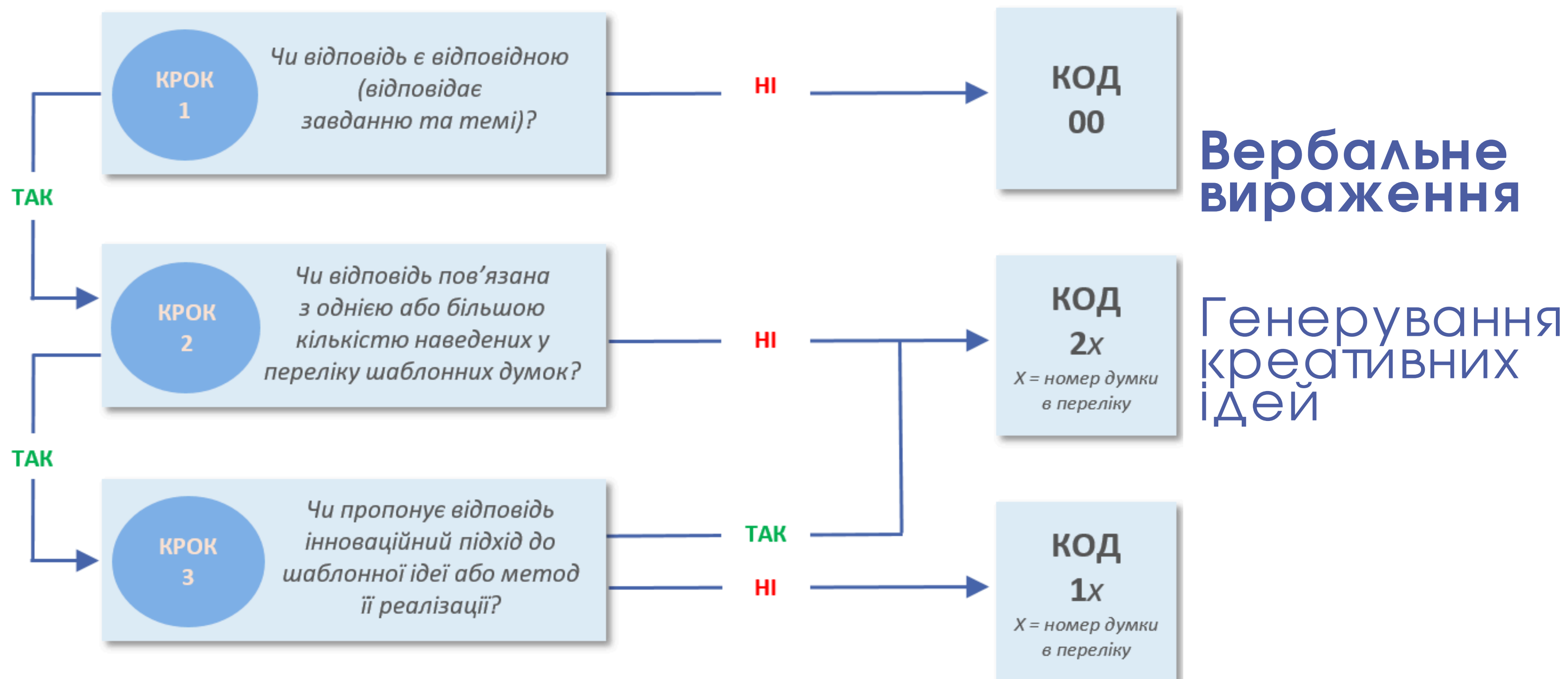
Перевірити воду, відібрану на ділянках річки, що розташовані найближче до ферм і заводів, на наявність у ній хімічних речовин.

Розв'язання наукових проблем

СХЕМА ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ НА ЗАВДАННЯ

Загальні інструкції з кодування

Процес кодування відповідей на завдання, які передбачають генерування креативних ідей (ГКІ) ТА оцінювання й удосконалення ідей (ОУІ)

РІВНІ ДОСЯГНЕНЬ ІЗ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ

Найбільш успішне учні / учениці

Найменш успішні учні / учениці

Базовий рівень (рівень 3) — рівень, на якому учні / учениці можуть генерувати одну або кілька придатних ідей для простих або помірно складних завдань на вираження та розв'язання проблем, ...зазвичай пропонують ідеї, які спираються на очевидні асоціації, ...але вони починають демонструвати здатність генерувати оригінальні рішення повсякденних проблем, які мають соціальну спрямованість, ...можуть запропонувати ідеї розв'язання, про які не згадують інші учні / учениці, або додати інноваційний підхід до традиційних ідей розв'язання (починають отримувати повні бали).

Учні \ учениці, які досягають **рівня 5** або **рівня 6**, є найбільш успішним. Вони можуть демонструвати здатність генерувати, оцінювати та вдосконалювати креативні ідеї в різноманітних і складних завданнях, включаючи абстрактні завдання з дизайну або більш обмежені / незнайомі сценарії розв'язання наукових і соціальних проблем.

ПРО ЩО ГОВОРЯТЬ БАЛИ PISA У ШКАЛІ ВІД 0 ДО 60 БАЛІВ

...учні / учениці можуть продуктивно брати участь у генеруванні ідей у завданнях на вираження (письмове й візуальне) і завдань, спрямованих на розв'язання проблем, ...можуть генерувати оригінальні та різноманітні ідеї для простих завдань у більш звичних контекстах, ...можуть спиратися на ідеї інших упошуках рішень соціальних та наукових проблемі, можуть генерувати власні оригінальні ідеї в завданнях на письмове вираження, а також для оцінювання ідей інших. Можуть оригінально виражати уяву, ... додавати нетипові деталі, ...пропонувати дві-три якісно різні ідеї у письмовому вираженні, але менш успішні у більш складних або обмежених контекстах соціальних і наукових проблем.

....учні / учениці можуть створювати дуже прості візуальні конструкції, використовуючи окремі форми або наявні візуальні елементи, ...вони покладаються на очевидні теми чи асоціації ідей, ...їм важко створити більше ніж одну придатну ідею навіть для відкритих і простих завдань на уяву.

Рівні досягнення з креативного мислення

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ

Інтерпретація відмінностей у рейтингах

Країни можуть мати схожі середні показники, але часто неможливо визначити точний рейтинг для всіх країн через статистичну невизначеність. Однак можна визначити діапазон можливих рейтингів для середньої успішності країни. Цей діапазон може бути відносно широким, особливо для країн, середні показники яких подібні до показників багатьох інших країн.

Інтерпретація відмінностей у балах

Три орієнтири для інтерпретації відмінностей між тестовими балами:

- «значною» зміною в креативному мисленні вважається зміна на 3 бали, що приблизно еквівалентно чверті стандартного відхилення результатів із креативного мислення по країнах ОЕСР.
- «невелика» зміна в креативному мисленні становить до 1 бала, що відповідає трохи менше ніж одній десятій стандартного відхилення. Відмінності від 1 до 3 балів можна вважати «помірними».
- при порівнянні оцінок необхідно враховувати статистичну значущість, щоб відмінності, які можуть виникнути просто через похибку вибірки та похибку вимірювання, не були інтерпретовані як реальні відмінності.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЗВІТ

за результатами
міжнародного
дослідження якості освіти

PISA-2022

СТРУКТУРА НАЦІОНАЛЬНОГО ЗВІТУ

- **РОЗДІЛ 1.**
Україна в міжнародному дослідженні якості освіти PISA-2022
- **РОЗДІЛ 2.**
Засади та інструменти оцінювання креативного мислення в PISA-2022
- **РОЗДІЛ 3.**
Результати учнівства в галузі креативного мислення
- **РОЗДІЛ 4.**
Відмінності в результатах із креативного мислення з огляду на окремі характеристики учнівства та шкіл
- **РОЗДІЛ 5.**
Учнівські переконання та ставлення до креативного мислення
- **РОЗДІЛ 6.**
Шкільне середовище та креативне мислення
- **РОЗДІЛ 7.**
Від даних до висновків

СТРУКТУРА НАЦІОНАЛЬНОГО ЗВІТУ

- ДОДАТОК А: Ілюстративні та аналітичні матеріали щодо проблем українського учнівства в галузі креативного мислення*(за спостереженнями екзаменаторів)*
- ДОДАТОК Б: Статистичні дані щодо рівнів сформованості креативного мислення 15-річного учнівства в країнах / економіках – учасницях PISA-2022
- ДОДАТОК В: Словник основних термінів, які використано в тексті звіту, а також схарактеризовано індекси й показники, про які йдеться в розділах звіту
- ДОДАТКИ Г: Технічні зауваги щодо аналізу даних у цьому звіті

НАСКІЛЬКИ КРЕАТИВНИМИ Є УКРАЇНСЬКІ ПІДЛІТКИ: ЩО ПОКАЗУЄ ДОСЛІДЖЕННЯ PISA

ТЕТЯНА ЛІСОВА

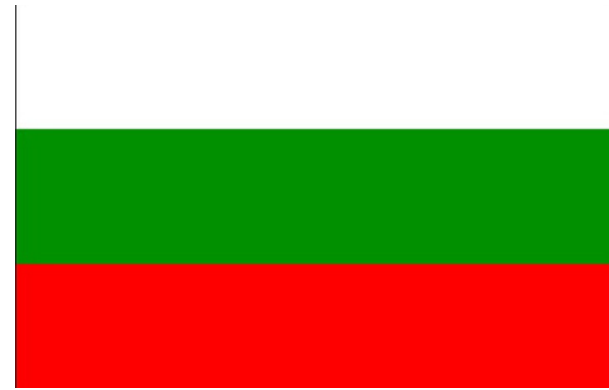
Методистка відділу досліджень та аналітики
Українського центру оцінювання якості освіти,
основна авторка звіту

Результати учнівства в галузі креативного мислення

КРАЇНИ ДЛЯ ПОРІВНЯННЯ

Результати
референтних країни

Середні бали та значення
показників для країн ОЕСР

СЕРЕДНІ БАЛИ ТА ЇХ ВАРІАТИВНІСТЬ

Україна в діапазоні рангів
має позиції **між 32 та 42**
серед 64 країн

ОЕСР vs Україна

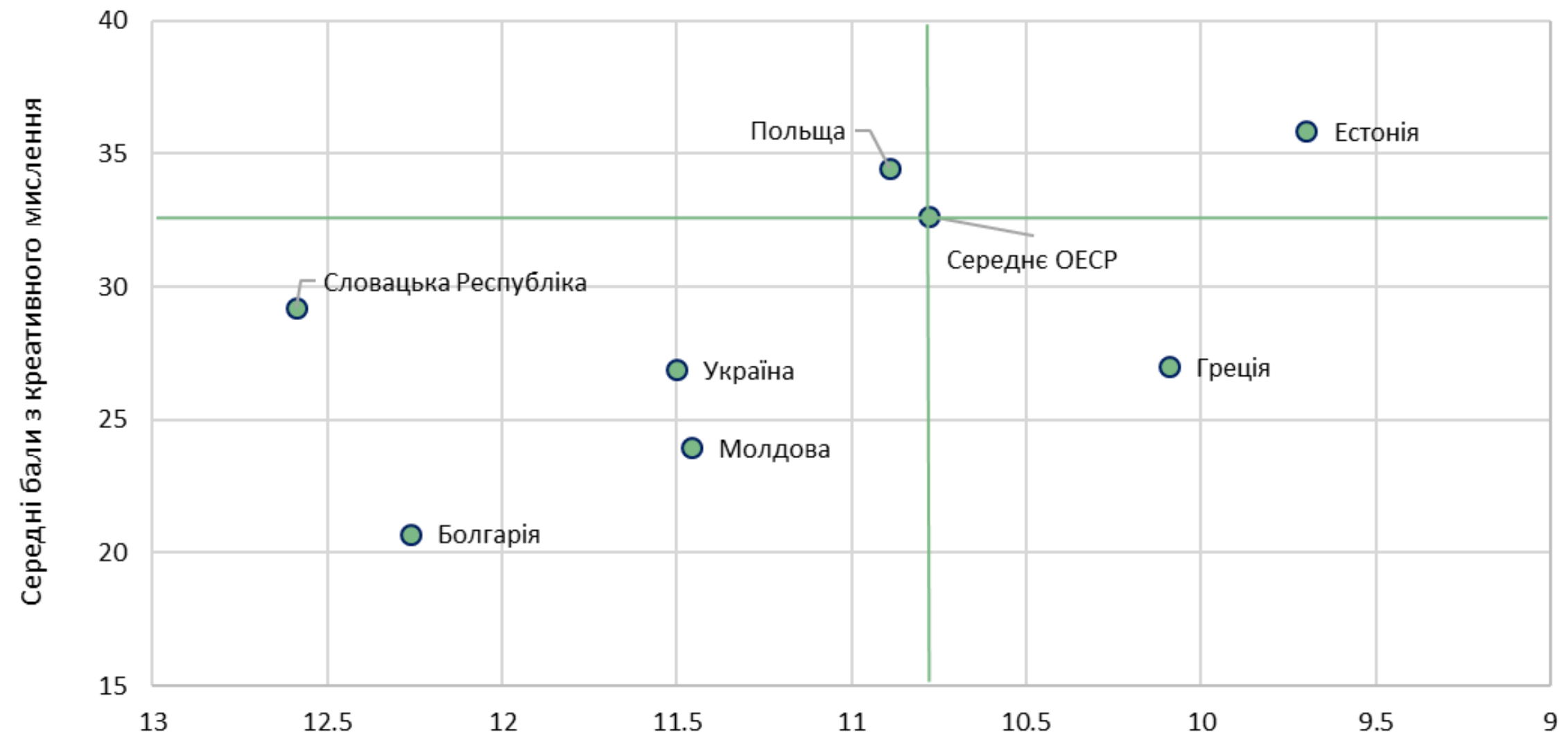
Середній бал*

33 **27**

Стандартне відхилення

10,8 **11,5**

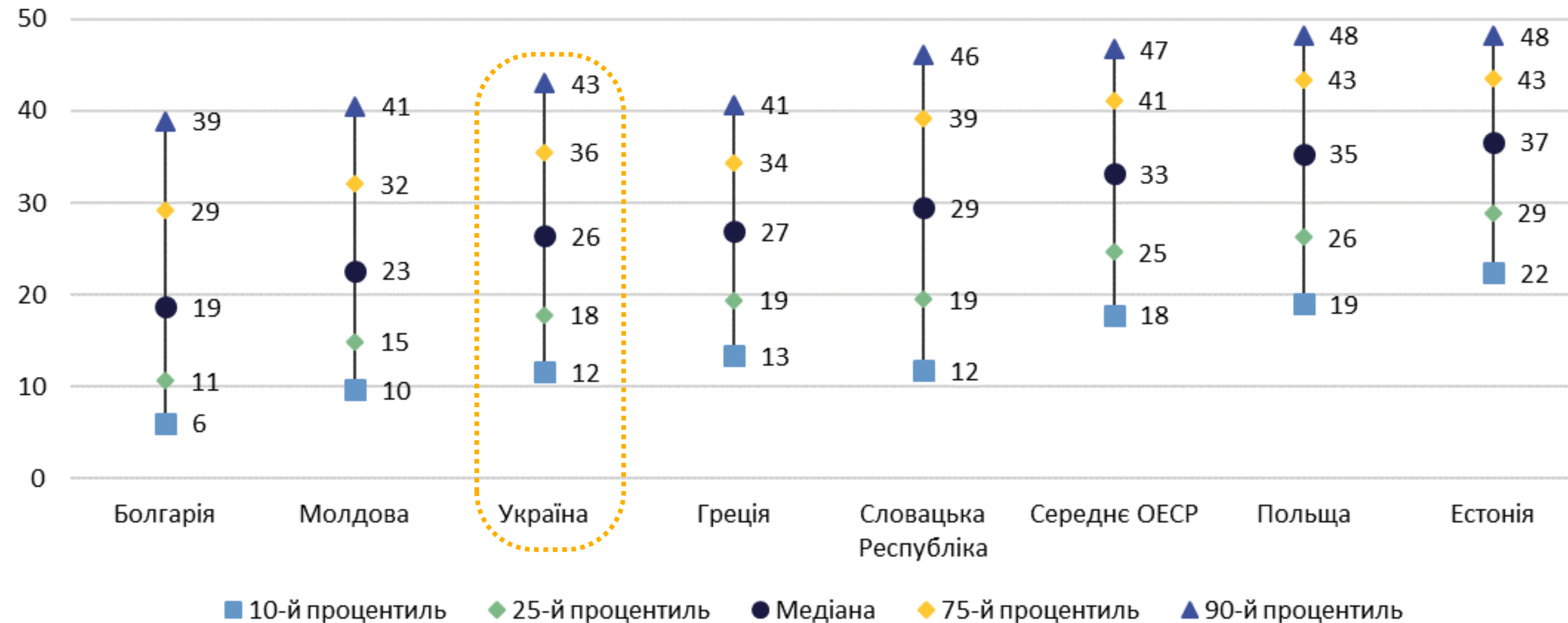
*Шкала: 0 - 60 балів

Стандартне відхилення результатів з креативного мислення (у балах)

НАЙБІЛЬШ ТА НАЙМЕНШ КРЕАТИВНІ УЧНІ Й УЧЕНИЦІ: ВІДМІННОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ

У країнах ОЕСР різниця в балах із креативного мислення між 90-м процентилем (бал, вищий за який мають результат 10% кращих учнів / учениць) та 10-м процентилем (результат, не вище за який мають 10% найслабших учнів / учениць) становить близько 29 балів. Це приблизно еквівалентно різниці між трьома-чотирма рівнями володіння креативним мисленням. В Україні ця є більшою і становить 31 бал.

РІВНІ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВСТВА З КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ

ОЕСР vs Україна

досягли базового рівня 3 і вищих

78%

60%

“найкращі” (рівень 5 або 6)

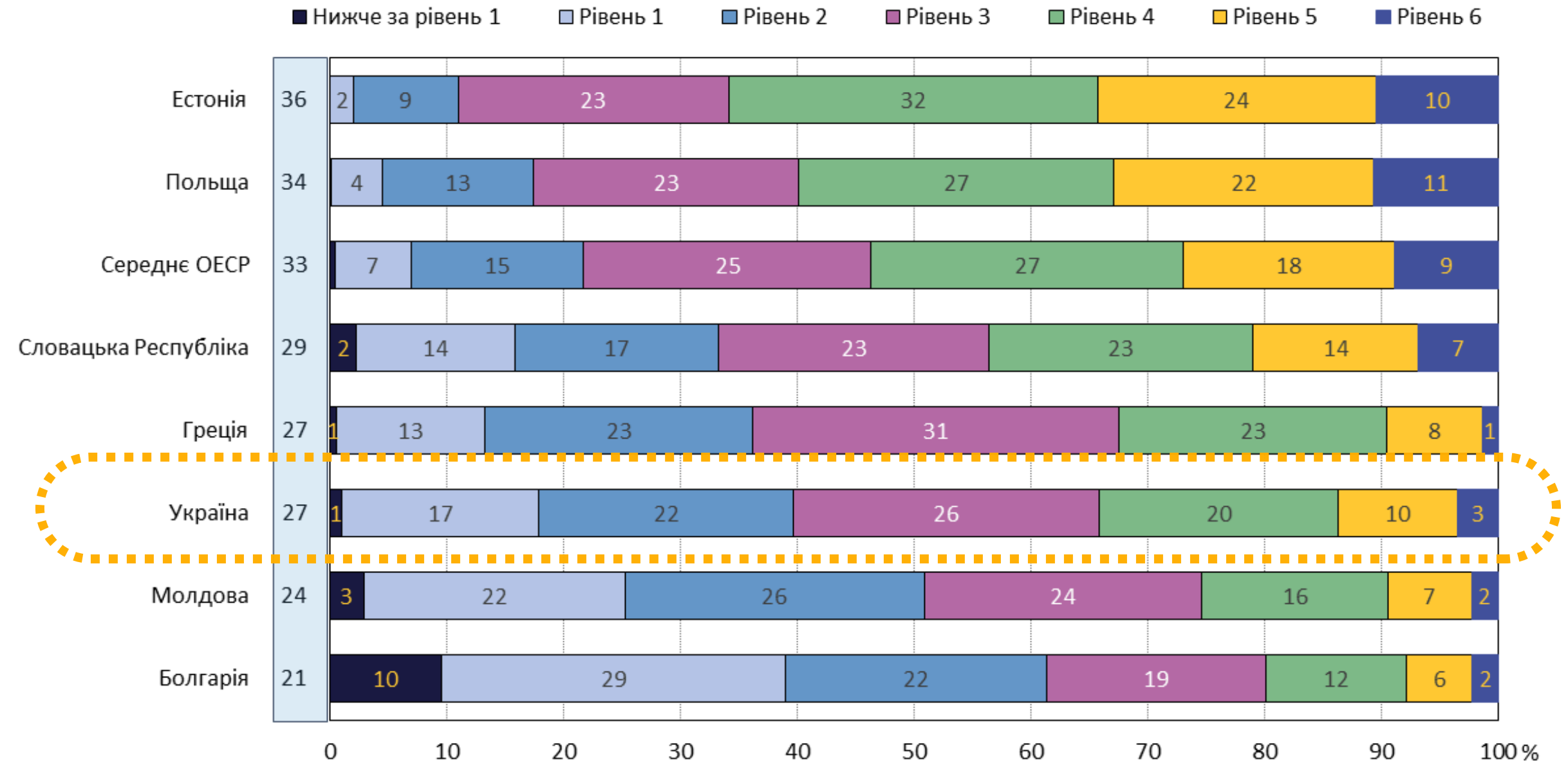
27%

13%

“найслабші” (рівень 1 або нижче)

7%

18%

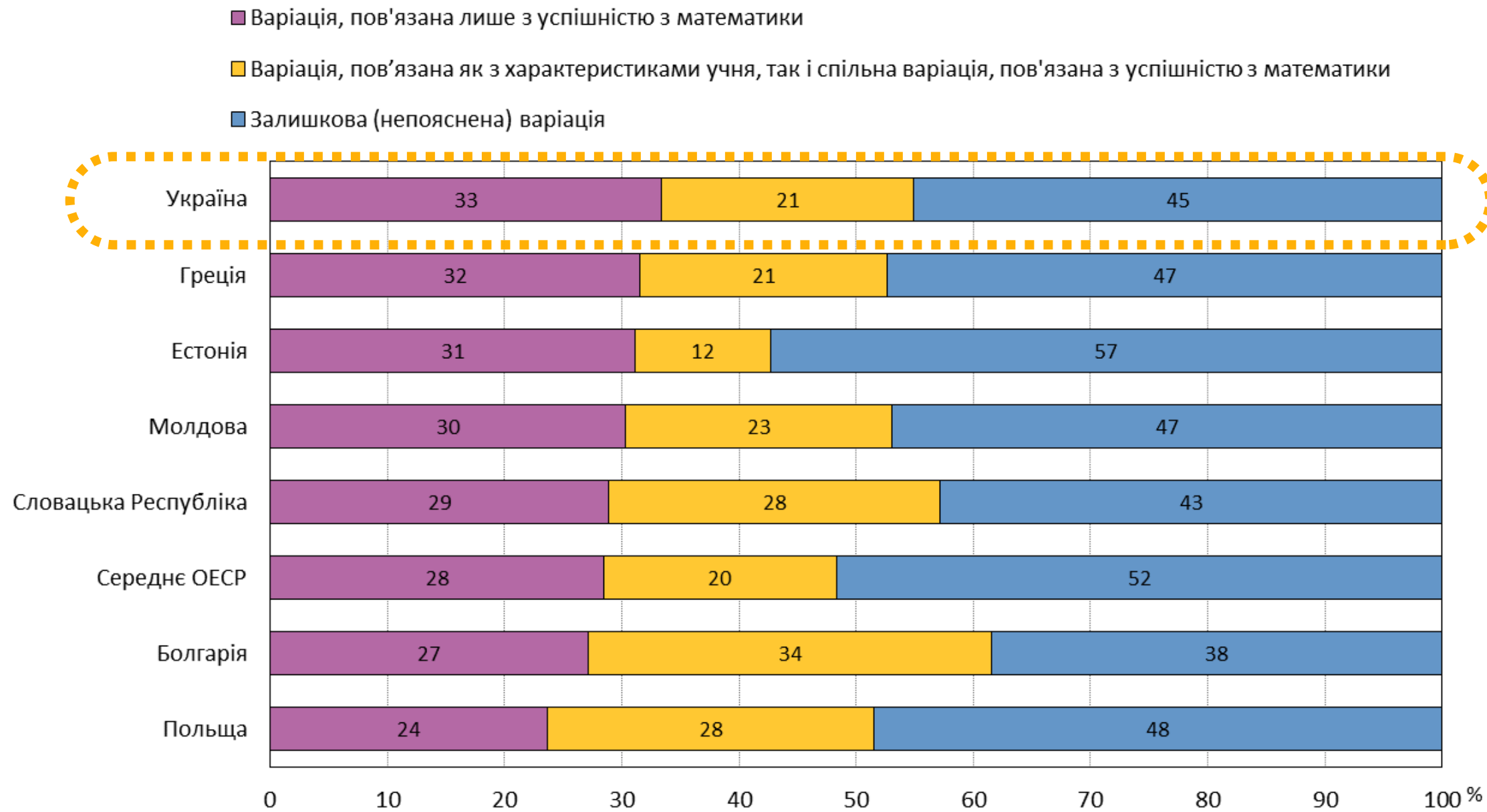

ЗВ'ЯЗОК РЕЗУЛЬТАТІВ УКРАЇНСЬКОГО УЧНІВСТВА З КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ З РЕЗУЛЬТАТАМИ В ІНШИХ ГАЛУЗЯХ PISA

Кореляція між:			
Математика	Читання	Природничо-наукові дисципліни	... та ...
0,72	0,67	0,72	Креативне мислення
	0,80	0,86	Математика
		0,80	Читання

Усі ці кореляції близькі до аналогічних по країнах ОЕСР. У всіх референтних країнах оцінки в трьох ключових галузях PISA більш тісно пов'язані між собою, ніж з оцінками з креативного мислення. Ці результати наводять на думку, що оцінювання з креативного мислення вимірює іншу підгрупу навичок, ніж ті, що вимірюються в оцінюванні з математики, читання та природничо-наукових дисциплін.

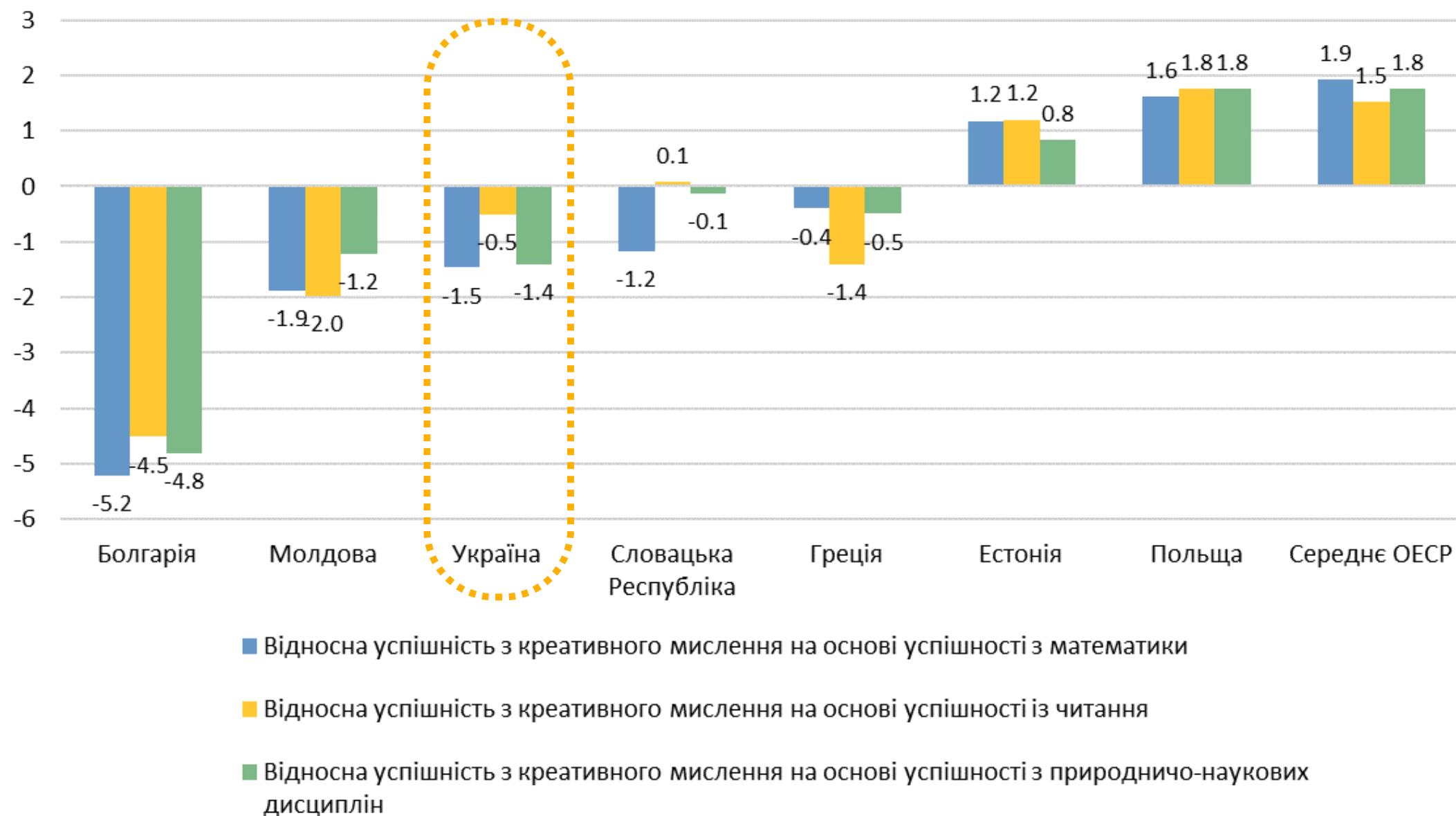
ВАРІАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ІЗ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНА З УСПІШНІСТЮ З МАТЕМАТИКИ

Пояснена варіація - це коефіцієнт R-квадрат у загальній регресійній моделі для балів із креативного мислення залежно від результатів із математики, статі та соціально-економічного статусу учнівства та школи (ESCS). Варіацію, пов'язану виключно з успішністю з математики, обчислено як різницю коефіцієнтів R-квадрат у загальній моделі та в аналогічній моделі без результатів з математики.

У середньому по країнах ОЕСР близько 28% варіації результатів у креативному мисленні можна однозначно пов'язати з успішністю учнівства з математики, а в Україні - 33%.

«ВІДНОСНА УСПІШНІСТЬ» ІЗ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ З УРАХУВАННЯМ УСПІШНОСТІ З МАТЕМАТИКИ, ЧИТАННЯ ТА ПРИРОДНИЧО-НАУКОВИХ ДИСЦИПЛІН

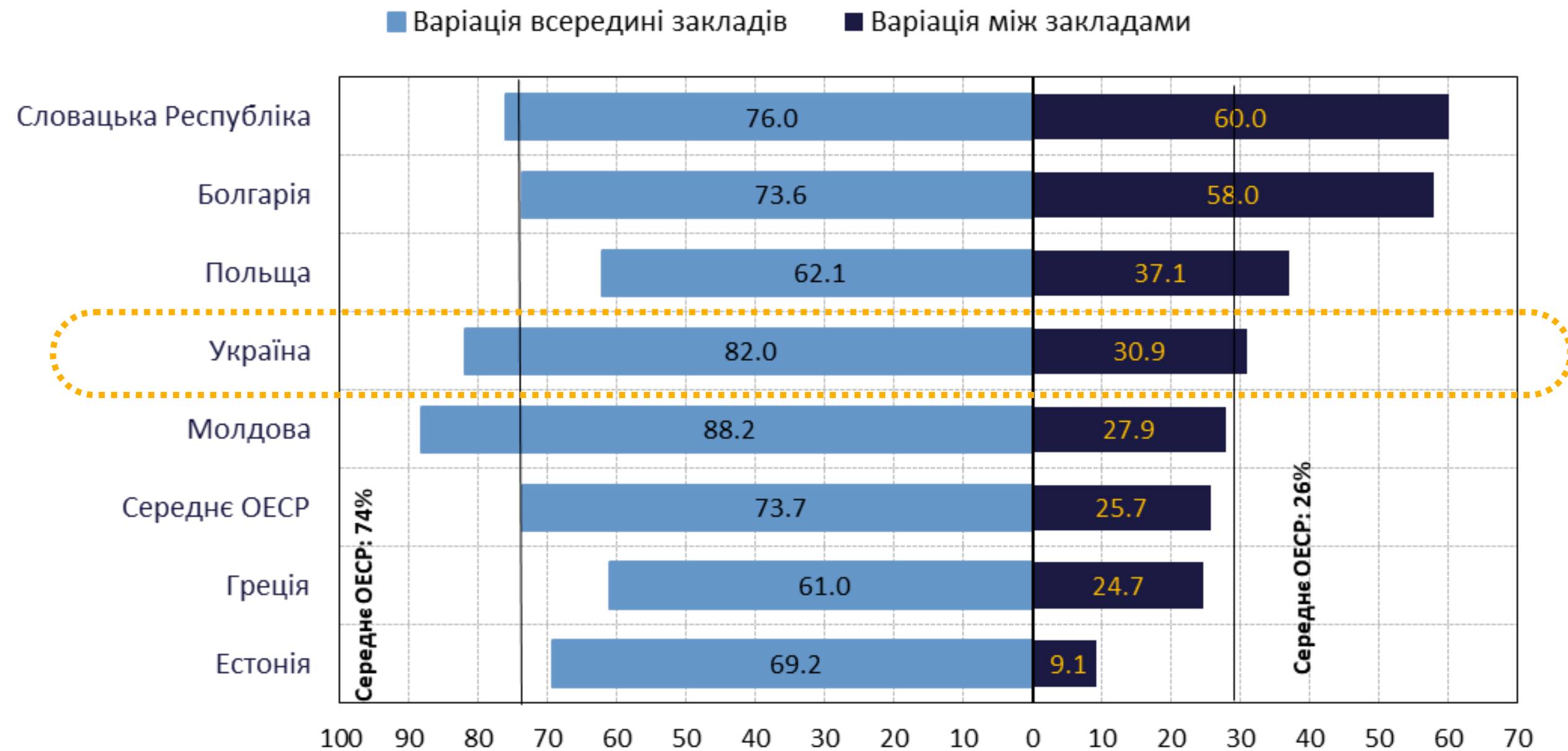
«Відносна успішність» учнівства в креативному мисленні (після врахування успішності з математики, читання або природничо-наукових дисциплін) вказує на різницю між реальними результатами учнів / учениць у креативному мисленні та прогнозованими, виходячи з їхніх результатів із математики, читання та природничо-наукових дисциплін.

Серед референтних країн лише учнівство з Естонії та Польщі демонструє в креативному мисленні кращі результати, ніж можна було б очікувати, зважаючи на результати в інших галузях PISA. Усі від'ємні «відносні успішності» в Україні вказують на те, що більшість учнівства отримала нижчі результати з креативного мислення, ніж очікувалося, зважаючи на їхні результати в усіх трьох галузях.

ВІДМІННОСТІ В РЕЗУЛЬТАТАХ
ІЗ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ ЗА ДЕЯКИМИ
ХАРАКТЕРИСТИКАМИ УЧНІВСТВА ТА ШКІЛ

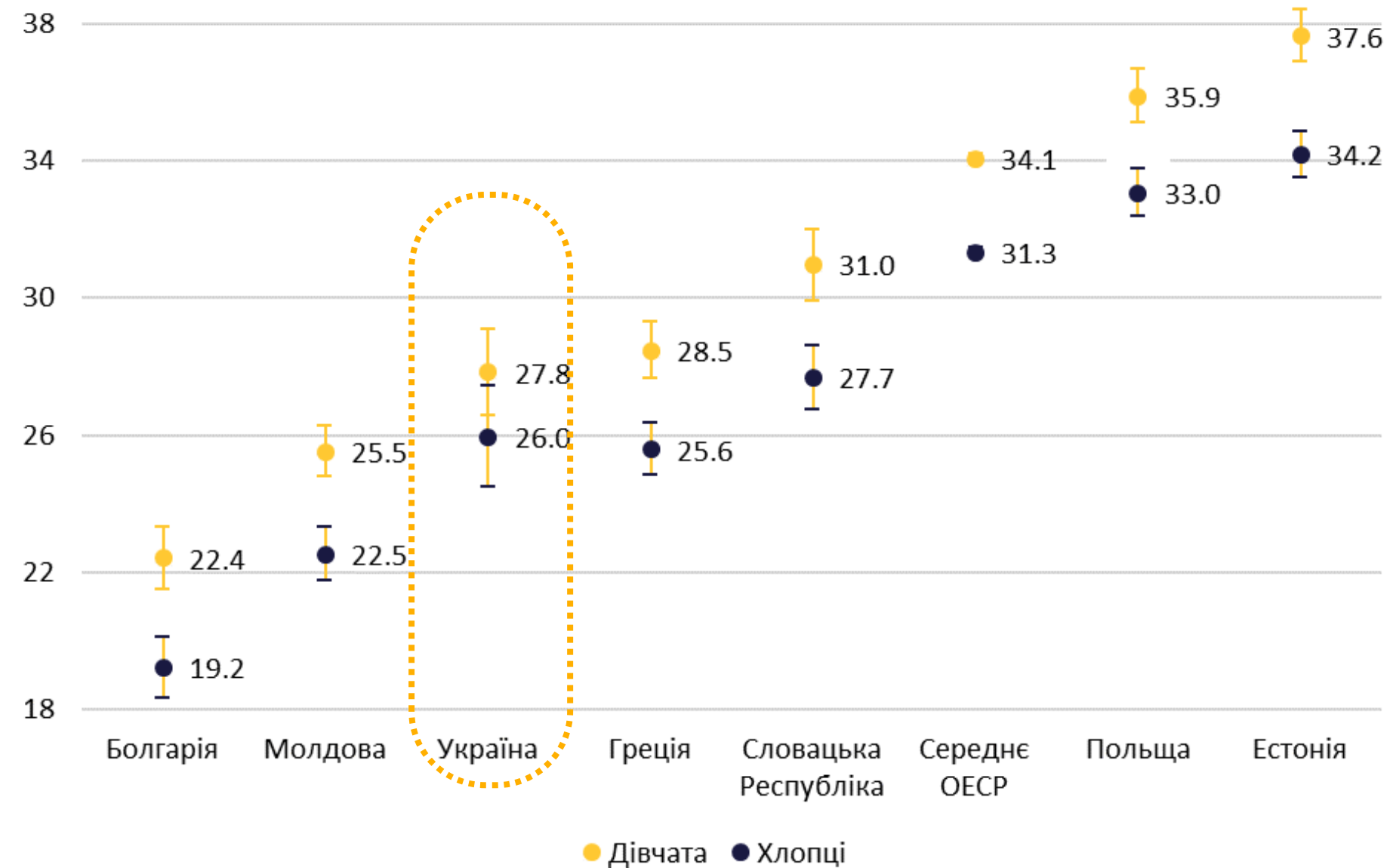

ВАРІАЦІЯ УСПІШНОСТІ З КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ МІЖ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ Й УСЕРЕДИНІ НИХ

Для України частка варіації результатів із креативного мислення, яка зумовлена відмінностями між закладами освіти, становить 31% (середнє по ОЕСР - 26%), що не свідчить про значну сегрегацію учнівства за закладами освіти.

СЕРЕДНЯ УСПІШНІСТЬ ДІВЧАТ І ХЛОПЦІВ ІЗ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ

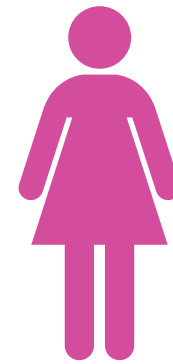
Майже в усіх країнах та економіках різниця в середніх результатах між хлопцями та дівчатами є статистично значущою на користь дівчат.

ДІВЧАТА ТА ХЛОПЦІ НА РІЗНИХ РІВНЯХ УСПІШНОСТІ

ОЕСР vs Україна

Досягли рівня 5 або 6:

31%

23%

14%

13%

Досягли базового рівня 3 і вище:

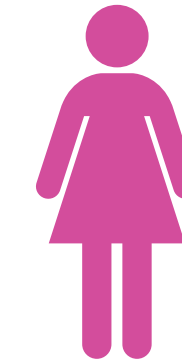
82%

75%

65%

56%

Досягли не вище рівня 1:

18%

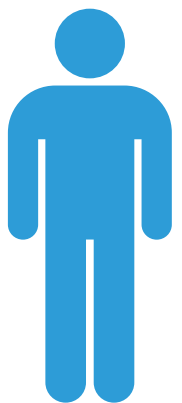
25%

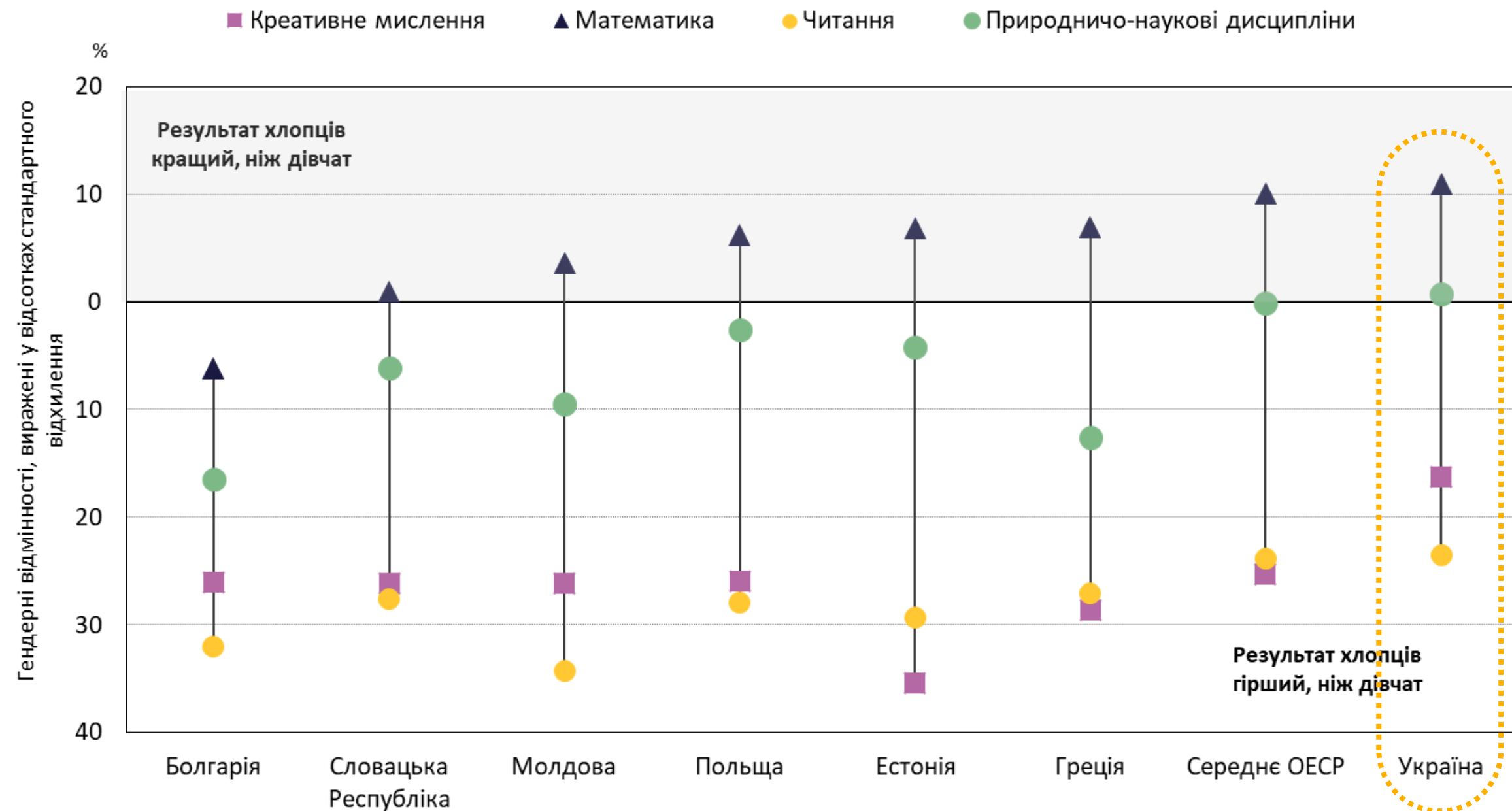
14%

22%

ГЕНДЕРНІ ВІДМІННОСТІ В УСПІШНОСТІ З КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ, МАТЕМАТИКИ, ЧИТАННЯ ТА ПРИРОДНИЧО-НАУКОВИХ ДИСЦИПЛІН

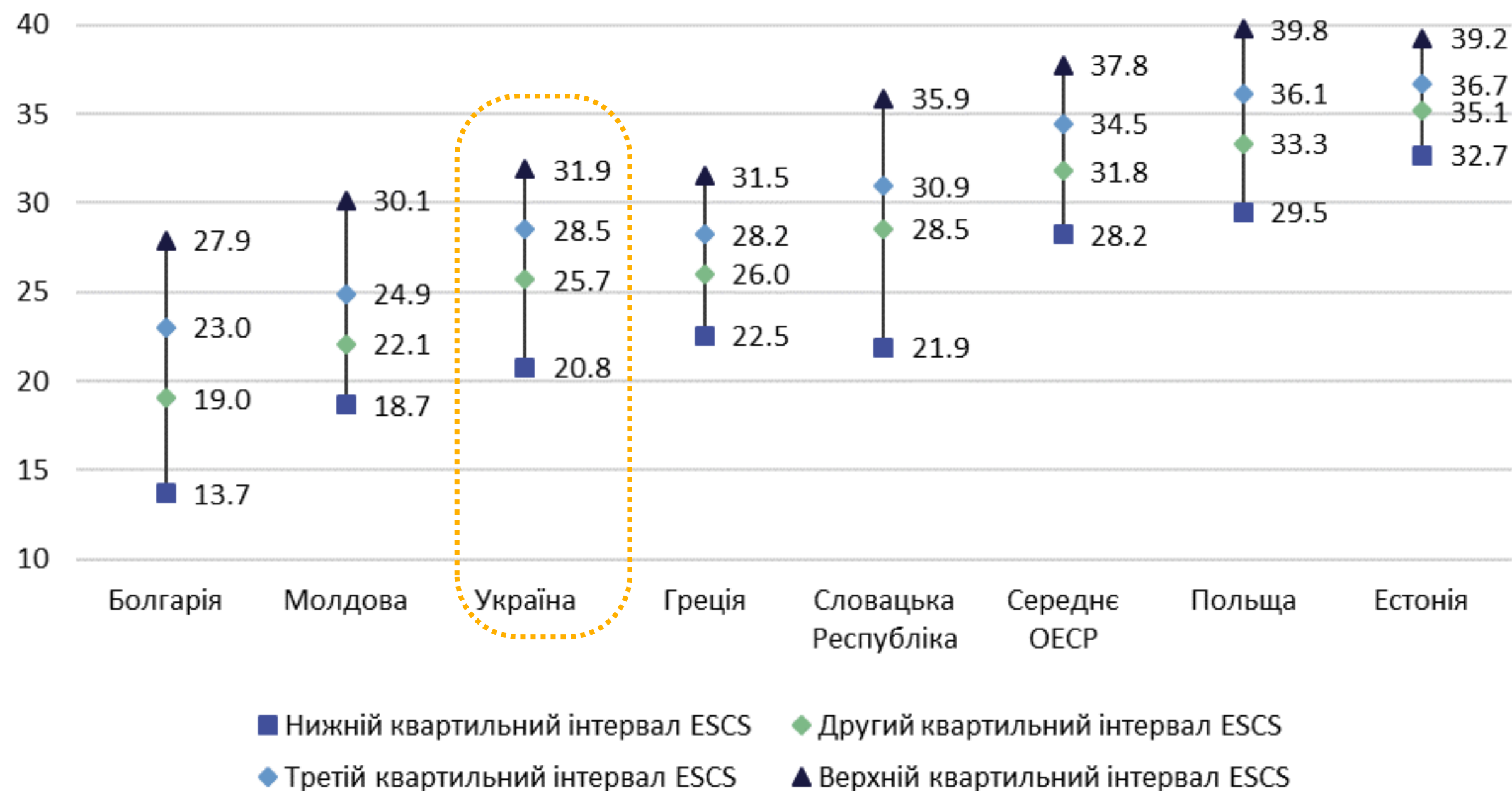
У всіх референтних країнах гендерні відмінності в креативному мисленні більш подібні до відмінностей у читанні, ніж в інших предметних галузях. Однак, в Україні, Молдові та Болгарії перевага дівчат у читанні значно більша, ніж у креативному мисленні, а в Естонії – навпаки.

СЕРЕДНІ БАЛИ З КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ ЗАЛЕЖНО ВІД СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПЕРЕДУМОВ

Академічно стійкі учні /
учениці в галузі
креативного мислення

ОЕСР vs Україна

12,5% **10,2%**

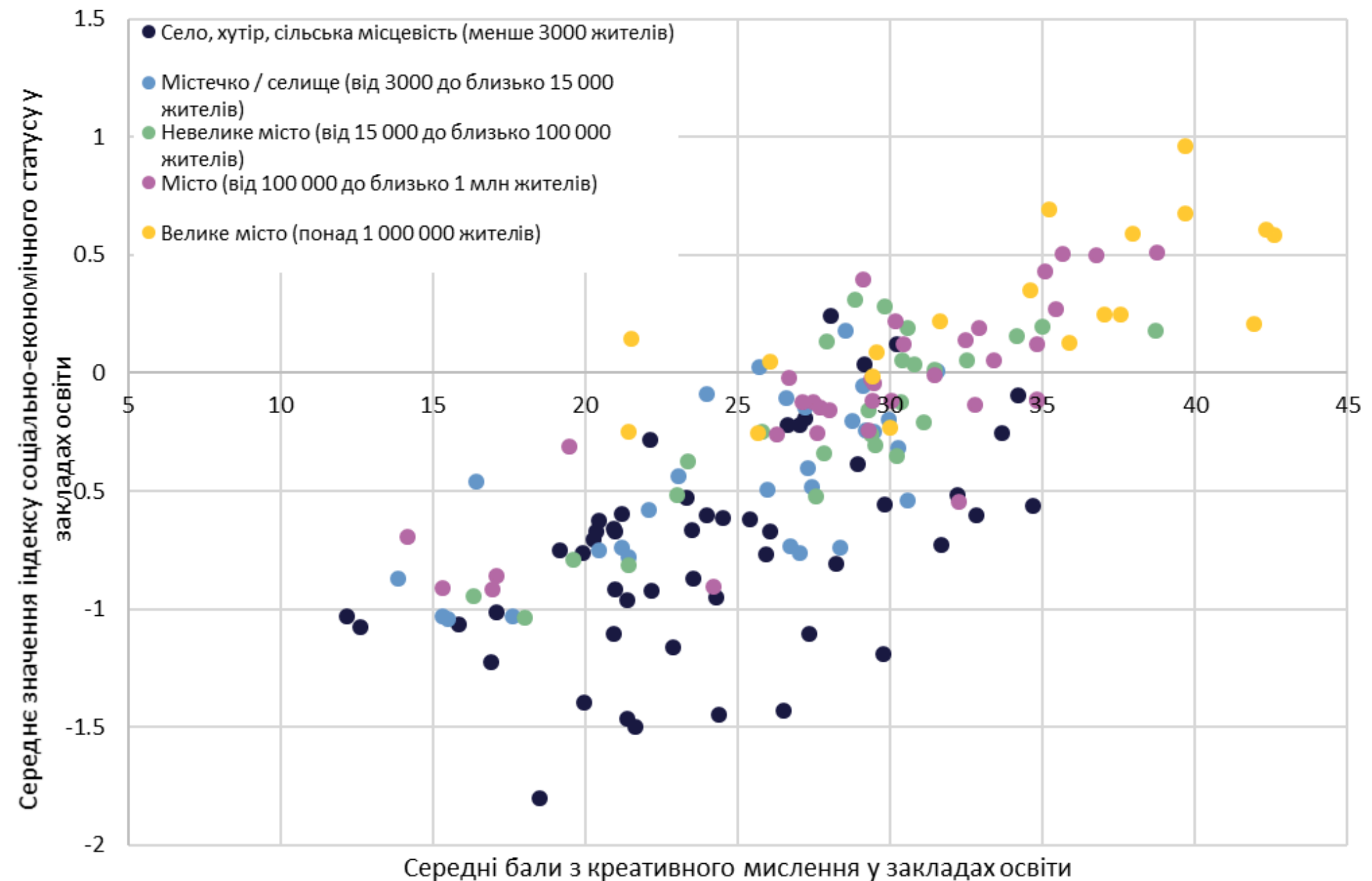
У всіх референтних країнах що вищий соціально-економічний статус має учнівство, то вищі результати з креативного мислення воно демонструє.

ЗАЛЕЖНІСТЬ СЕРЕДНЬОГО РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ ВІД ТИПУ МІСЦЕВОСТІ

Велике місто vs
Сільська місцевість

середній бал

33,2 vs 23,6

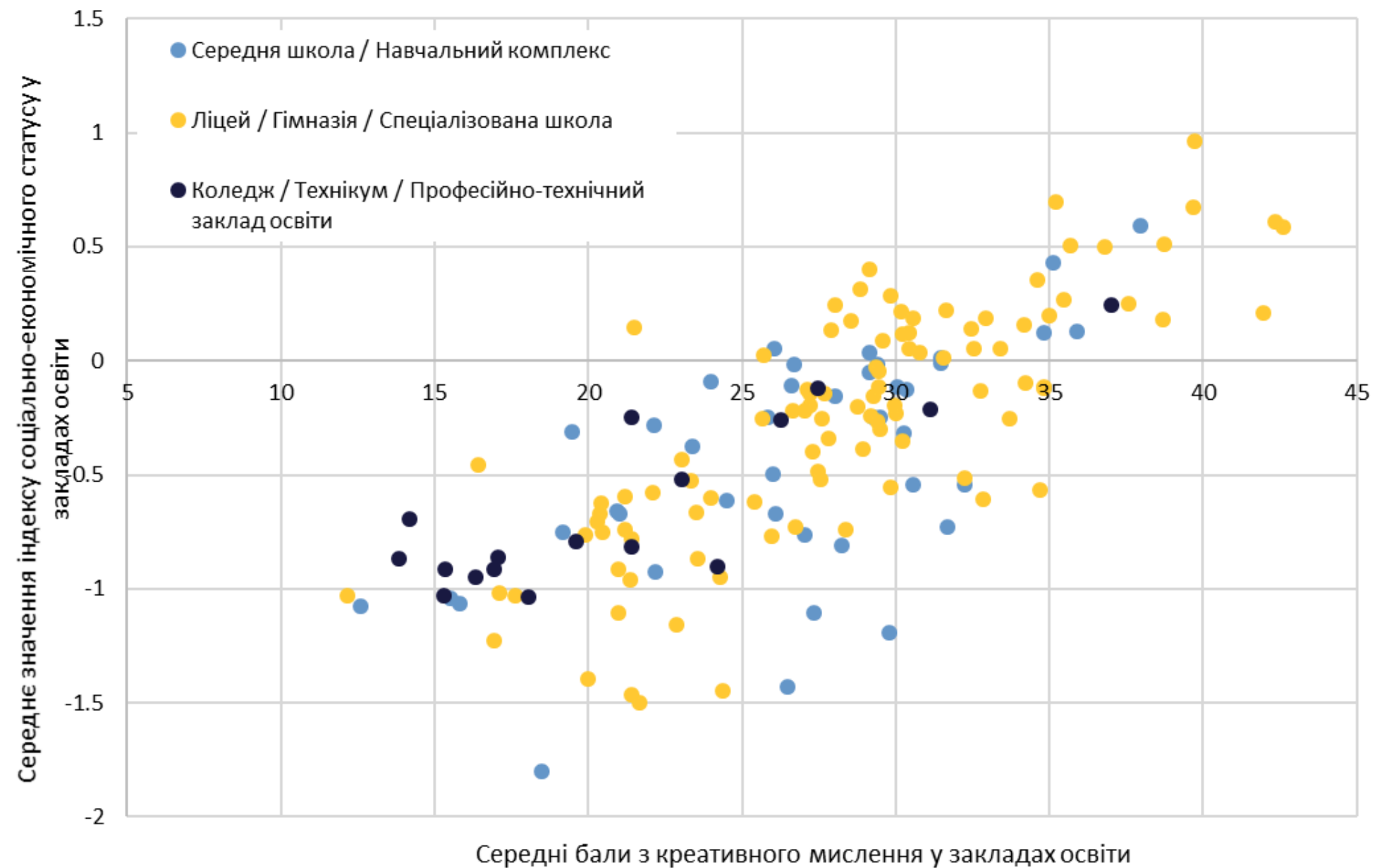
Заклади освіти, розташовані в сільській місцевості, мають і низькі показники соціально-економічного статусу учнівства, і нижчі результати успішності, порівняно із закладами з великих міст.

ВІДМІННОСТІ В УСПІШНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНІ З ТИПОМ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Ліцеї, гімназії,
спеціалізовані школи vs
коледжі, технікуми, ПТНЗ

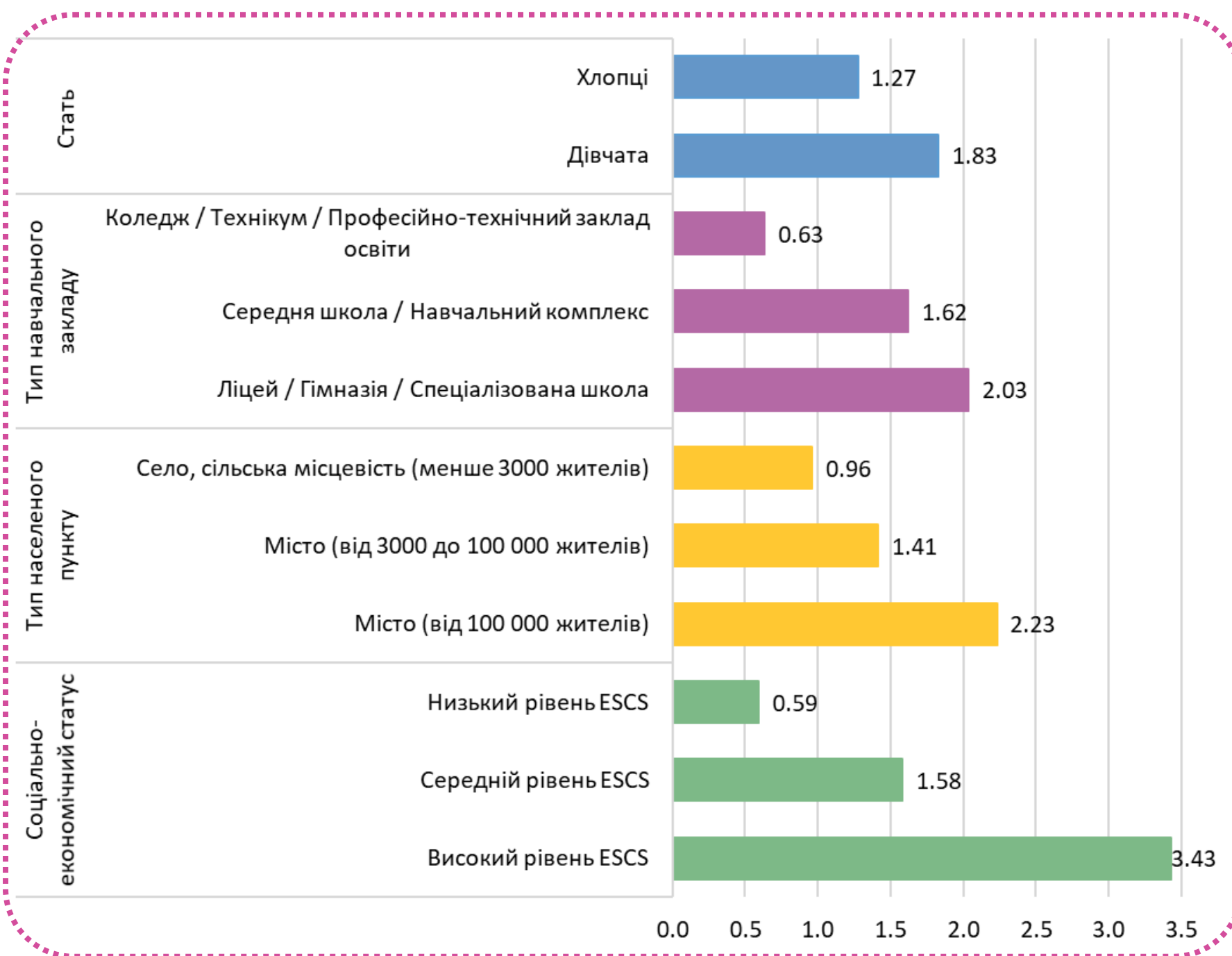
середній бал

28,7 vs 21,5

Учнівство зі звичайних шкіл, а також із коледжів і технікумів має здебільшого гірші результати з креативного мислення, а також нижчий рівень соціально-економічного статусу, порівняно з тими, хто навчається в ліцеях, гімназіях і спеціалізованих школах.

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ

Українське учнівство навіть у складних умовах може проявляти достатньо високий рівень креативності, однак вищі шанси подолати у PISA пороговий рівень із креативного мислення порівняно з іншими однолітками мають дівчата, учні / учениці з високим соціально-економічним статусом, учні ліцеїв, гімназій, спеціалізованих шкіл та учні в містах із населенням від 100 000 жителів.

ЧИННИКИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ:

учнівські переконання та
ставлення до креативного
мислення, шкільне середовище

ГАННА БИЧКО

Начальниця відділу досліджень та аналітики
Українського центру оцінювання якості освіти

УЧНІВСЬКІ ПЕРЕКОНАННЯ ТА СТАВЛЕННЯ ДО КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ

Дані базуються на відповідях учнівства на запитання анкети, тож відображають суб'єктивні погляди підлітків на питання креативності

УЯВЛЕННЯ УЧНІВСТВА ПРО ПРИРОДУ ТА РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ

ОЕСР vs Україна

Не погоджуються або цілком не погоджуються, що креативність може проявлятися тільки через мистецтво (наприклад, через малювання, музику або написання творів).

71%

67%

Погоджуються або цілком погоджуються, що проявляти креативність можна майже в будь-якій галузі.

82%

86%

Не погоджуються або цілком не погоджуються, що креативність – це те, що людина не може суттєво змінити в собі.

47%

47%

ЗМІНА БАЛІВ ЗАЛЕЖНО ВІД УЯВЛЕНЬ ПРО ПРИРОДУ КРЕАТИВНОСТІ

Учні, які вважають, що їхня креативність – це те, що воно може змінити в собі, отримують всього на 1 бал вище в середньому по ОЕСР. Отже, розширення уявлень учнів / учениць про природу креативності тісніше пов'язане з їхньою успішністю, ніж з їхніми власними переконаннями про те, що вони здатні змінити свій творчий потенціал.

ВНУТРІШНІ РЕСУРСИ, ЩО ПІДТРИМУЮТЬ КРЕАТИВНЕ МИСЛЕННЯ

Креативна самоефективність

характеризує переконання людини щодо її здатності успішно виконувати творчу роботу, особливо коли вона стикається зі складними обставинами

Відкритість до мистецтва та рефлексії

характеризує сприйнятливості людини до нових ідей, уяви та фантазії. «Відкритість» - ключова риса особистості серед креативних людей

Уява та дух пригодництва

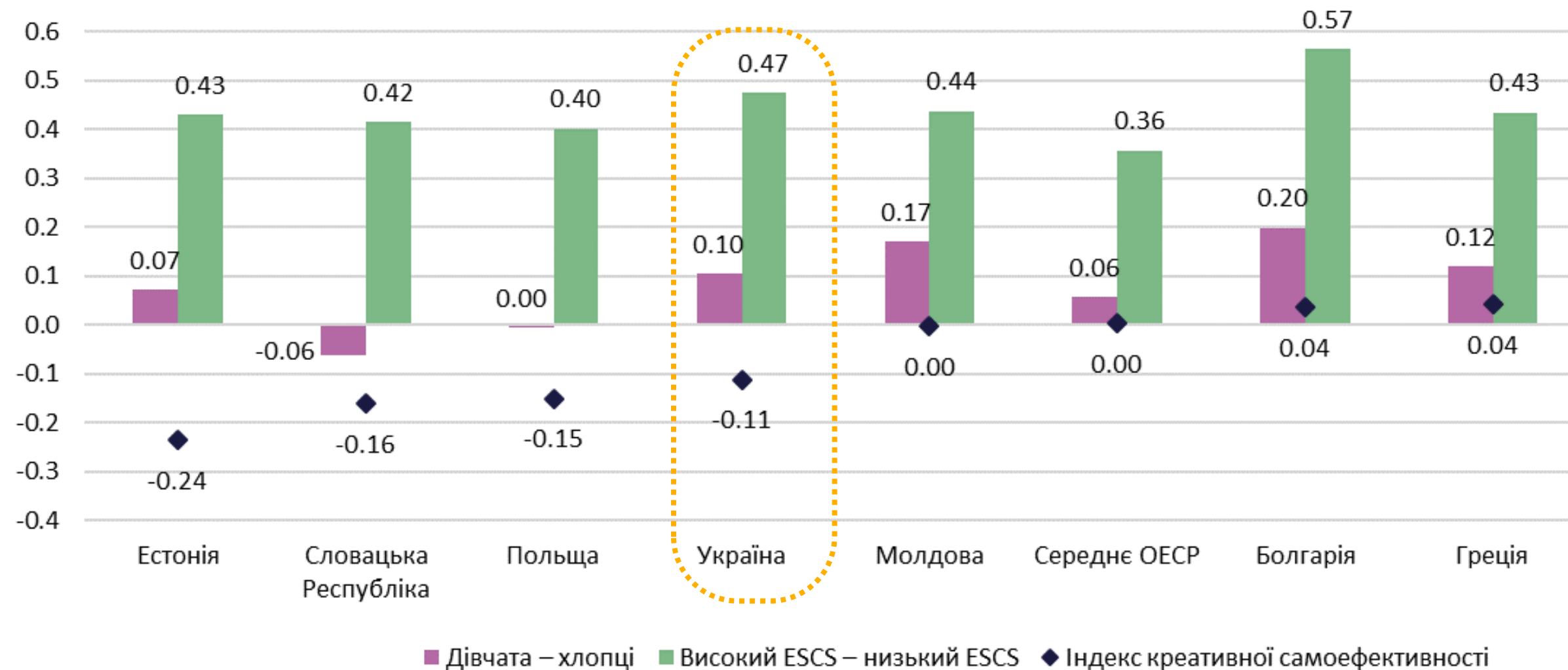
характеризує дивергентне мислення, яке стосується здатності висувати оригінальні ідеї, встановлювати гнучкі зв'язки між ідеями або частинами інформації, а також застосовувати вільне володіння асоціаціями та уявленнями

Відкритість до інтелекту

характеризує сприйнятливості людини до оцінки та взаємодії з абстрактною або складною інформацією, насамперед через міркування

КРЕАТИВНА САМОЕФЕКТИВНІСТЬ

Значення індексу креативної самоефективності та його різниці для дівчат і хлопців, для учнівства з високим та низьким соціально-економічним статусом

Учнівство в Україні менше, ніж у середньому по ОЕСР, впевнене у своїй здатності долучатися до процесів креативного мислення. Дівчата повідомляють про вищий рівень впевненості щодо власної креативності (крім Словацької Республіки). Учнівство з високим соціально-економічним статусом демонструє значно вищий рівень впевненості у своїй здатності мислити креативно й долати пов'язані з цим складні завдання, ніж їхні однолітки з низьким соціально-економічним статусом.

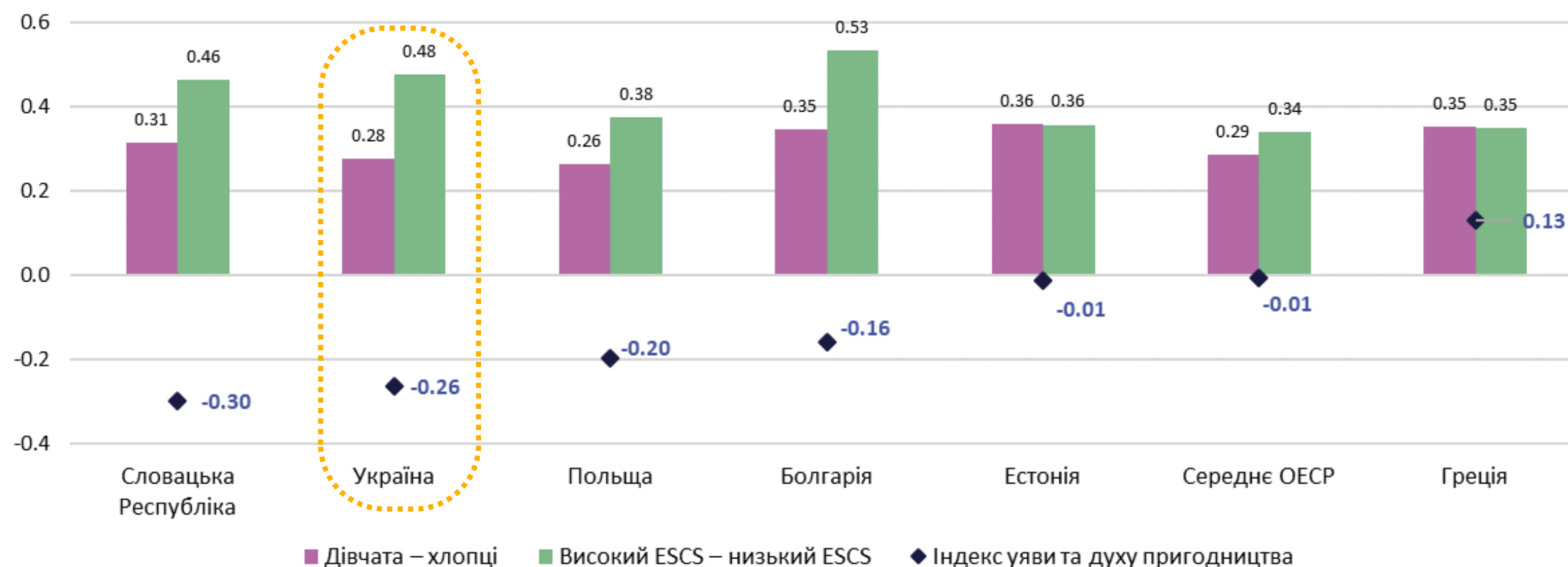
Питання, на яких побудовано індекс

Наскільки впевнено Ви почуваетесь, коли потрібно виконувати те, про що йдеться нижче?

- Пропонувати якісь креативні ідеї для навчальних проєктів
- Проявляти креативність
- Розповідати креативні історії,
- Висловлювати власні думки креативно
- Малювати креативно
- Пропонувати багато цікавих ідей для наукових експериментів
- Винаходити щось нове
- Пропонувати багато способів залагодження суперечок між людьми
- Займатися проблемами суспільства, наприклад, проблемою забруднення навколишнього середовища

УЯВА ТА ДУХ ПРИГОДНИЦТВА

Значення індексу уяви та духу пригодництва та його різниці для дівчат та хлопців, для учнівства з високим та низьким соціально-економічним статусом

В Україні учнівство оцінює свою уяву та схильність до пригодництва дещо нижче, ніж у середньому по ОЕСР. Дівчата повідомляють про вищий рівень уяви та духу пригодництва, ніж хлопці, так само як і учнівство з високим соціально-економічним статусом порівняно з менш забезпеченими однолітками. Як і для попереднього індекса, розрив за соціально-економічним статусом більший, ніж за статтю.

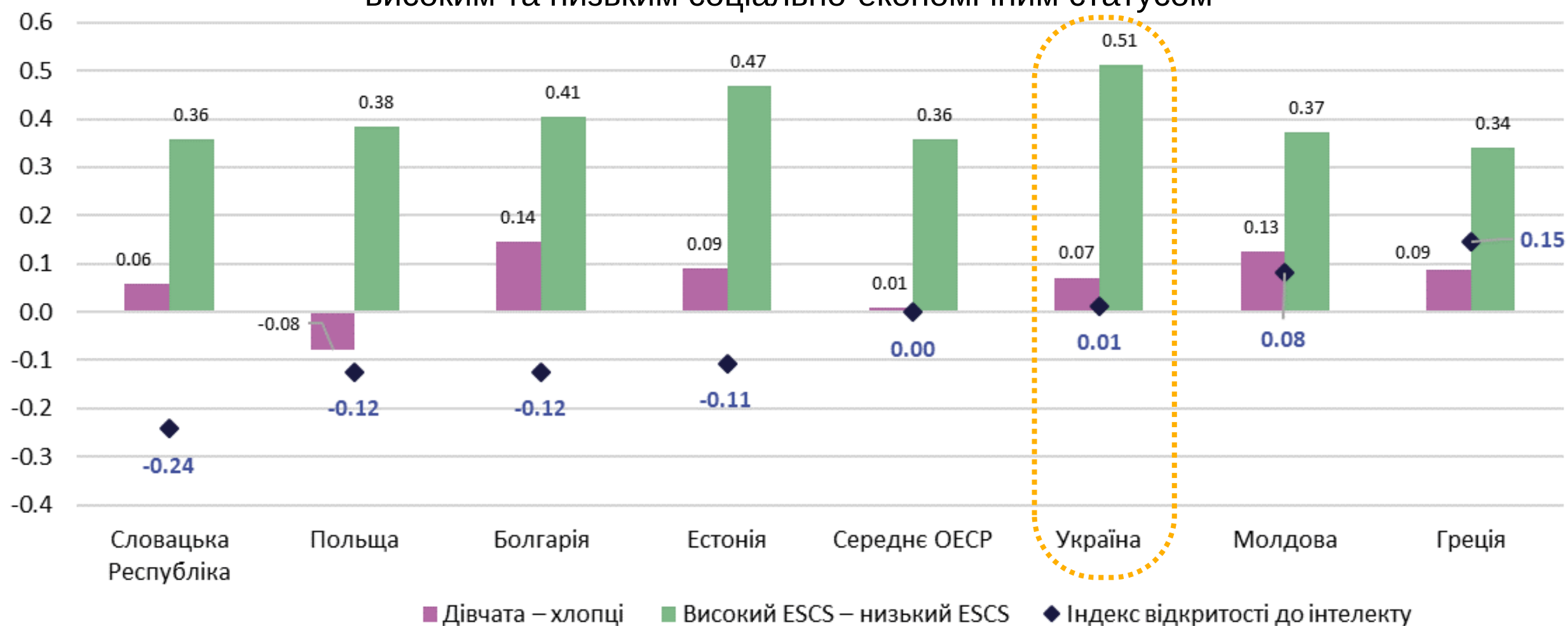
Питання, на яких побудовано індекс

Наскільки Ви погоджуєтеся або не погоджуєтеся з наведеними нижче твердженнями?

- Я маю труднощі з використанням своєї уяви
- Я часто впадаю в задуму
- Я радію, коли в мене виникають якісь нові ідеї
- Я маю багату уяву
- Я б занудився, якби робив/-ла одне й те саме щодня
- Я люблю бути спонтанним/-ою
- Я б хотів/-ла поїхати туди, де ще ніколи не був / не була

ВІДКРИТІСТЬ ДО ІНТЕЛЕКТУ

Значення індексу відкритості до інтелекту та його різниці для дівчат та хлопців, для учнівства з високим та низьким соціально-економічним статусом

В Україні індекс відкритості до інтелекту трохи вищий за середній по OECD. Відкритість до інтелекту слабо пов'язана зі статтю. Натомість ця характеристика сильно пов'язана із соціально-економічним статусом учнівства. В усіх країнах учнівство з високим соціально-економічним статусом більше відкрите до інтелекту (любить виклики у вигляді складних завдань та проєктів, любить вчити щось нове тощо), ніж їх менш забезпечені однолітки.

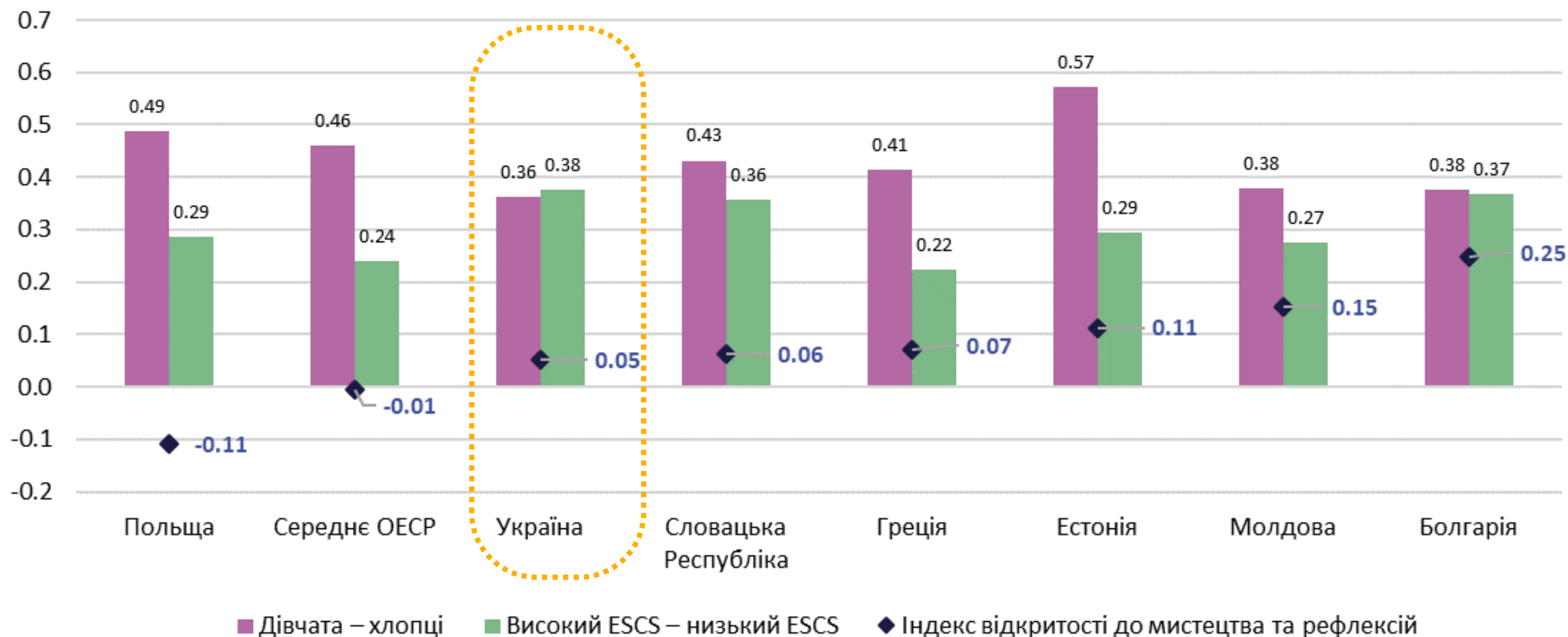
Питання, на яких побудовано індекс

Наскільки Ви погоджуєтеся або не погоджуєтеся з наведеними нижче твердженнями?

- Я відчуваю задоволення, коли роблю щось креативно
- Я дуже креативний/-а
- Я люблю вигадувати історії
- Я люблю ігри, які кидають виклик моїй креативності
- Я люблю ті проєкти, які потребують креативних рішень
- Я люблю знаходити нові способи розв'язання проблем
- Я люблю розв'язувати комплексні завдання
- Я люблю такі завдання, які кидають мені певний виклик
- Я можу запропонувати кілька способів розв'язання проблеми
- Я отримую задоволення від вивчення чогось нового

ВІДКРИТІСТЬ ДО МИСТЕЦТВА ТА РЕФЛЕКСІЇ

Значення індексу відкритості до мистецтв та рефлексії та його різниці для дівчат і хлопців, для учнівства з високим та низьким соціально-економічним статусом

Питання, на яких побудовано індекс

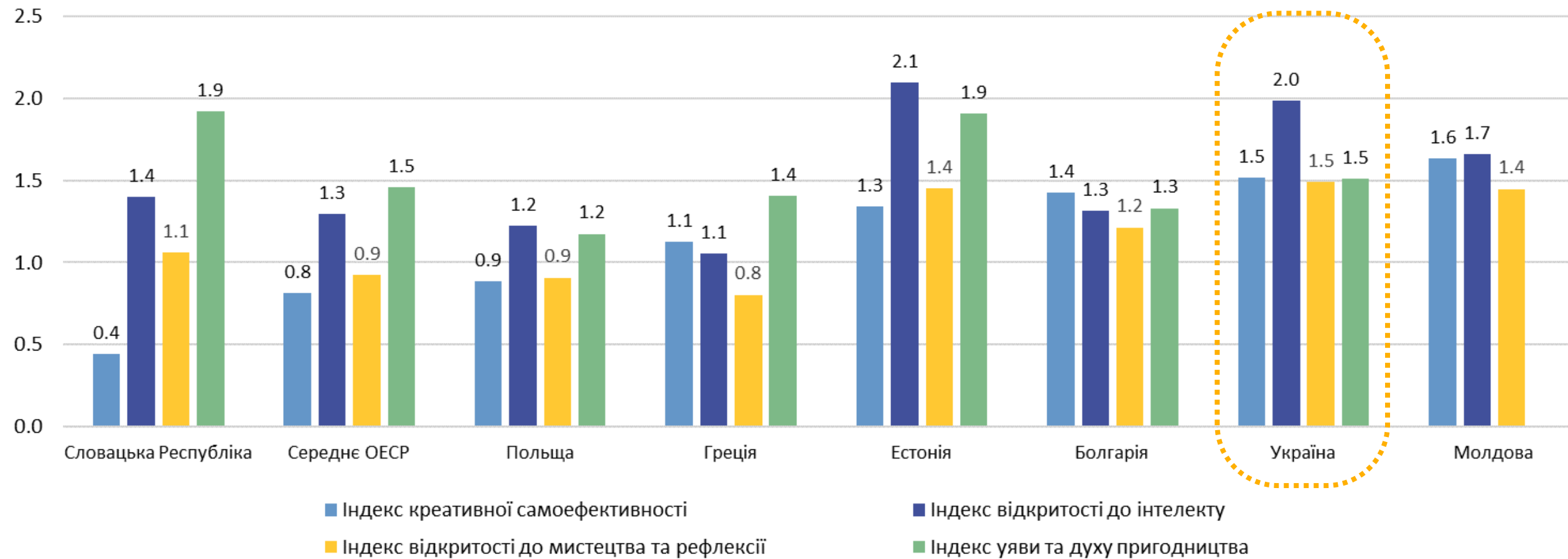
Наскільки Ви погоджуєтеся або не погоджуєтеся з наведеними нижче твердженнями?

- Я люблю створювати щось мистецьке
- Я люблю мистецькі заходи
- Я виражаю себе через мистецтво
- Я розмірковую над художніми фільмами, які дивлюся
- Я бачу красу в буденних речах

Значення індексу відкритості до мистецтва та рефлексії в усіх референтних країнах, крім Польщі, вище, ніж середнє по ОЕСР. Відкритість до мистецтва та рефлексії є дуже гендерно зумовленим ставленням у всіх країнах та економіках порівняно з відкритістю до інтелекту. Це перевищує навіть розрив, який визначається соціально-економічним статусом учнівства. Дівчата більше люблять виражати себе через мистецтво, бачити красу в буденних речах, люблять мистецькі заходи тощо. В Україні гендерний та соціально-економічний розриви подібні.

ВНУТРІШНІ РЕСУРСИ ТА УСПІШНІСТЬ ІЗ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ

Зміна результатів із креативного мислення, якщо відповідний індекс збільшується на одиницю (після врахування статі, соціально-економічного статусу учнівства та шкіл)

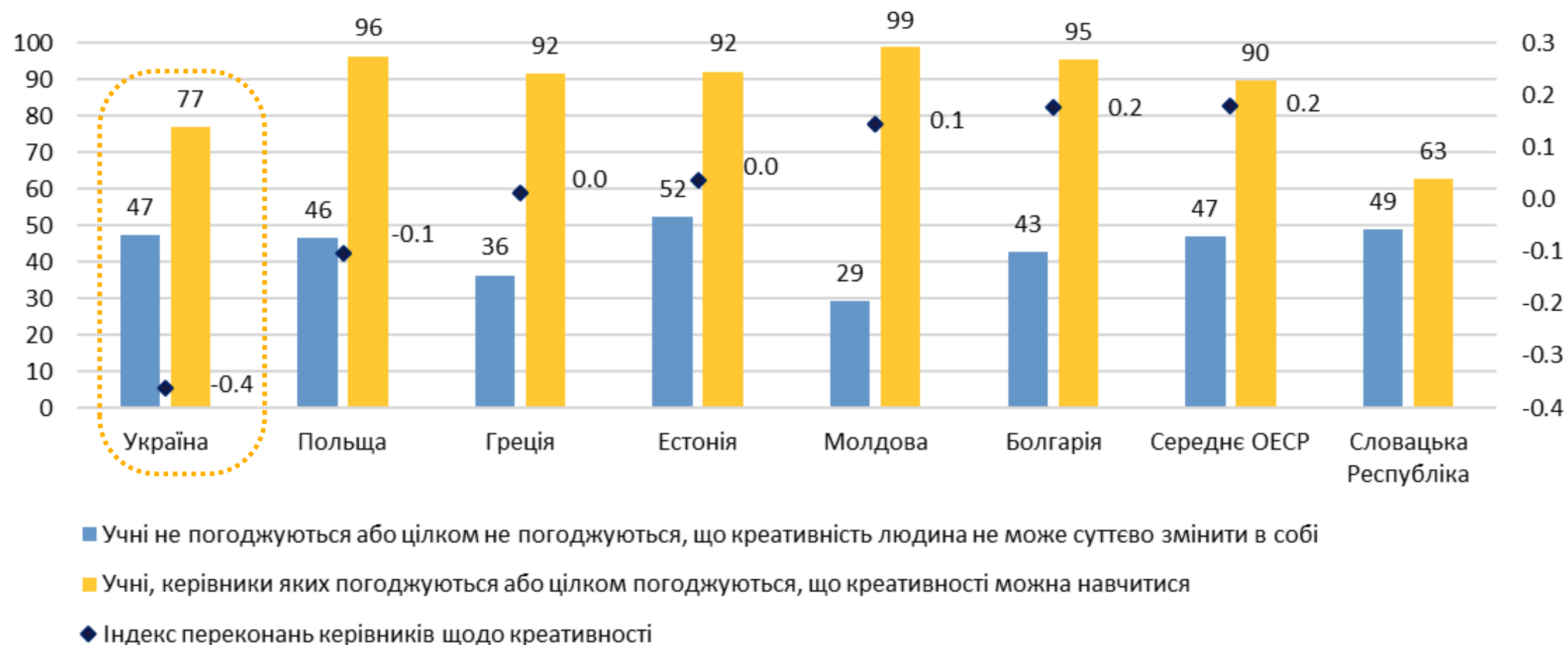

Усі індекси, які характеризують внутрішні ресурси людини, що підтримують креативність, позитивно пов'язані з результатами учнівства у креативному мисленні. В Україні зв'язок суттєвіший з індексом відкритості до інтелекту - його збільшення на одиницю приводить до збільшення результатів на 2 бали. Інші три індекси мають приблизно однаковий вплив.

ШКІЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТА КРЕАТИВНЕ МИСЛЕННЯ

Дані ґрунтуються на відповідях адміністрації закладів освіти та учнівства на запитання анкет тож відображають суб'єктивні погляди на питання

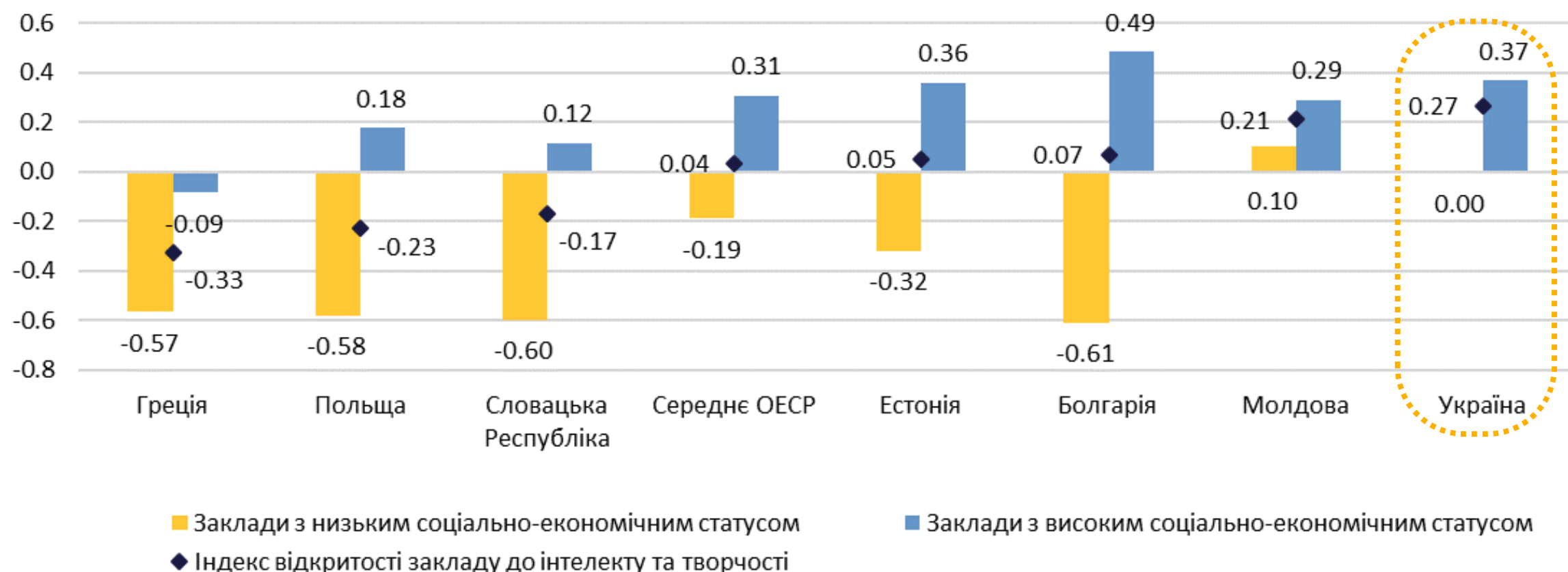
ПЕРЕКОНАННЯ КЕРІВНИКІВ ТА УЧНІВСТВА ЩОДО КРЕАТИВНОСТІ

Переважає більшість учнівства відвідує заклади, керівники яких стверджують, що креативність – це навичка, яку можна тренувати (90% в середньому по країнах ОЕСР), але це приблизно вдвічі більше, ніж частка учнівства, яке вважає, що їхня креативність – це те, що можна змінити в собі (47% у середньому по країнах ОЕСР). Педагогам варто передавати учнівству свої позитивні переконання про природу креативності.

ВІДКРИТІСТЬ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ДО ІНТЕЛЕКТУ ТА ТВОРЧОСТІ

Значення індексу відкритості закладу освіти до інтелекту та творчості

В Україні керівники закладів освіти високо оцінюють креативність та творчі здібності своїх учнів / учениць, їхню уяву та любов до вивчення нового, до виконання комплексних складних завдань та до виконання креативних проєктів (усе, що стосується індексу відкритості закладу до інтелекту та творчості), особливо у закладах із високим соціально-економічним статусом.

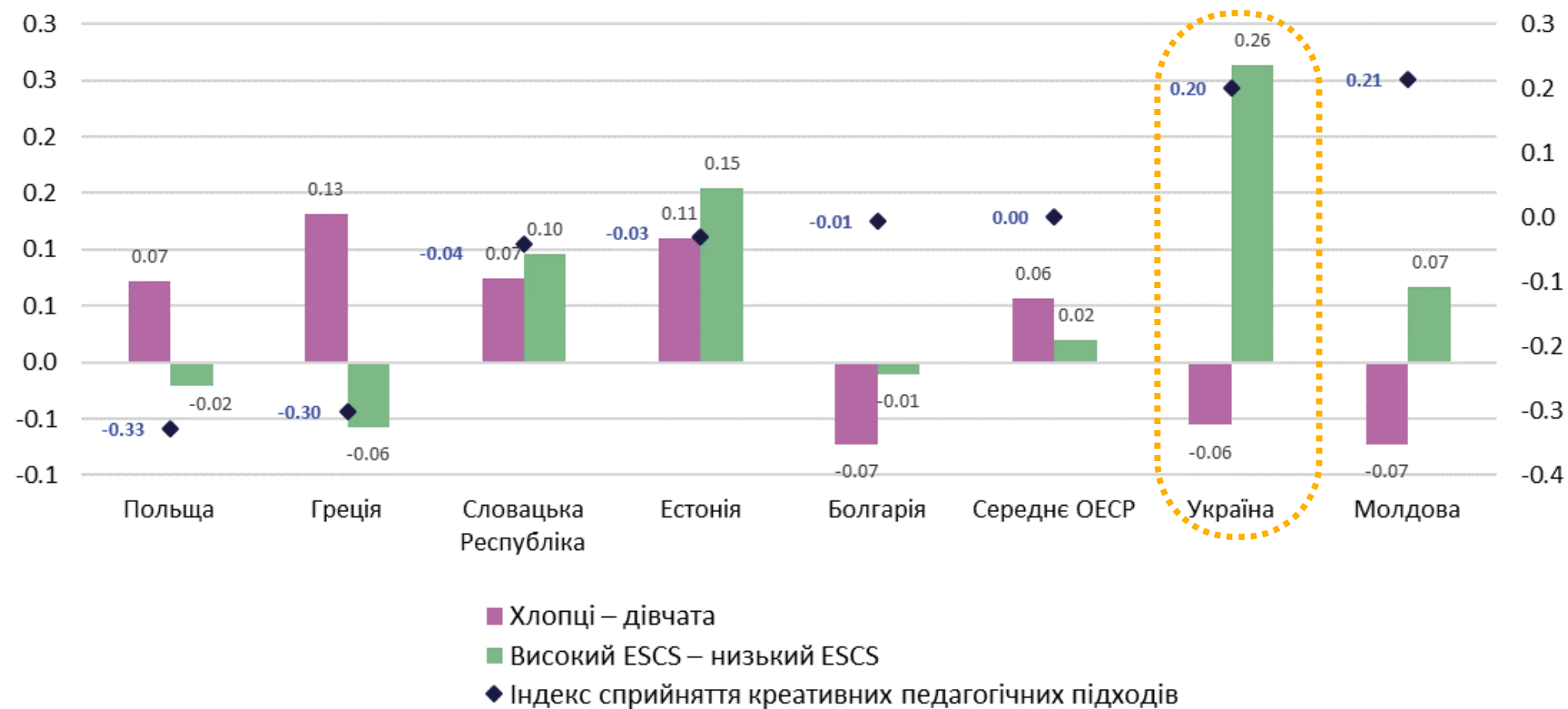
Питання, на яких побудовано індекс

Наскільки Ви погоджуєтеся або не погоджуєтеся з наведеними нижче твердженнями?

- Більшість учнів / студентів у моєму закладі освіти креативні
- Більшості учнів / студентів у моєму закладі освіти подобається виконувати якісь креативні проєкти
- Більшість учнів / студентів у моєму закладі освіти добре виконують завдання, коли в них є можливість бути креативними
- Більшості учнів / студентів у моєму закладі освіти подобається виконувати завдання, які для них є своєрідними викликами
- Більшості учнів / студентів у моєму закладі освіти подобається вивчати щось нове
- Більшість учнів / студентів у моєму закладі освіти можуть успішно впоратися з комплексними завданнями, які перед ними поставлені
- Більшість учнів / студентів у моєму закладі освіти мають якісь творчі здібності
- ...

СПРИЙНЯТТЯ УЧНІВСТВОМ КРЕАТИВНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ПІДХОДІВ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

Індекс сприйняття учнівством креативних педагогічних підходів та різниці індексу для дівчат і хлопців, для учнівства з високим і низьким соціально-економічним статусом

В Україні значна частка учнівства вважає, що їхні вчителі цінують креативних учнів / учениць, що заклад освіти дає їм можливість висловлювати власні ідеї, що їхні вчителі застосовують практики, які сприяють заохоченню креативного мислення в класі. Частіше про це повідомляє учнівство з високим соціально-економічним статусом та дівчата.

Питання, на яких побудовано індекс

Наскільки Ви погоджуєтеся або не погоджуєтеся з наведеними нижче твердженнями?

- Мої вчителі / викладачі дають мені достатньо часу для пошуку креативних рішень під час виконання завдань
- Мої вчителі / викладачі цінують креативних учнів / студентів
- Те, що ми робимо на заняттях, допомагає мені знаходити нові способи розв'язання різноманітних проблем
- Щоб виконати завдання, які нам задають на математиці, я маю спробувати різні способи їх розв'язання
- Мої вчителі / викладачі заохочують мене шукати власні й несхожі на інші відповіді на завдання
- У своєму закладі освіти в мене є можливість висловлювати власні ідеї

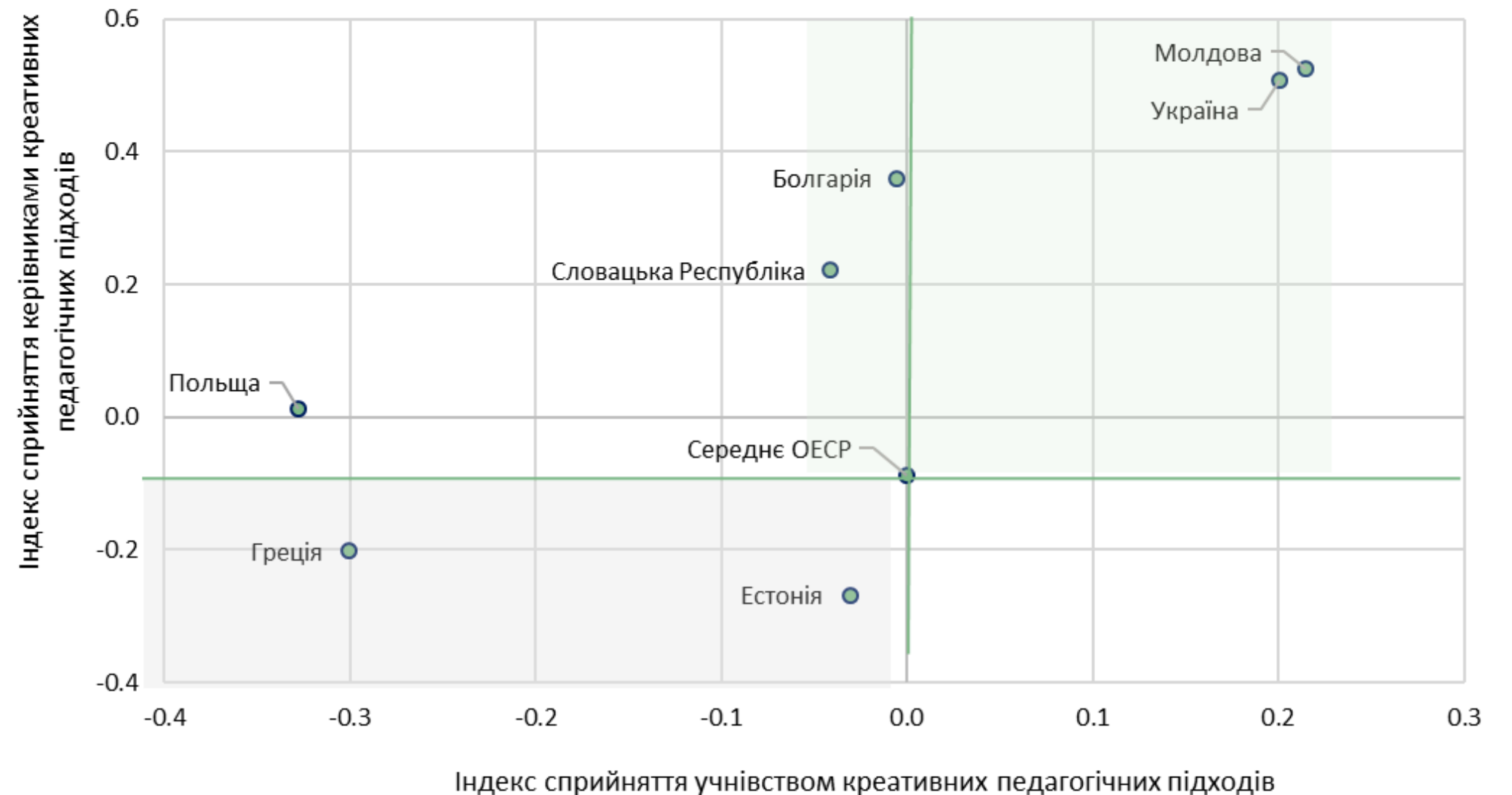
КРЕАТИВНІ ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

Результат дослідження «Розвиток та оцінювання креативності та критичного мислення» в 11 країнах

Що означає викладати, вчитися і досягати прогресу в розвитку креативності:

- 1) формувати в учнівства потребу та інтерес до навчання;
- 2) мати елементи викликів;
- 3) розвивати чіткі технічні знання в одній або декількох галузях;
- 4) включати розробку продукту;
- 5) пропонувати учнівству спільну розробку частини продукту / розв'язання;
- 6) мати справу з проблемами, на які можна дивитися з різних точок зору;
- 7) залишати місце для несподіванок;
- 8) передбачати простір і час для рефлексії, а також для надання та отримання зворотного зв'язку.

<https://www.oecd.org/education/fostering-students-creativity-and-critical-thinking-62212c37-en.htm>

Як правило, керівники закладів освіти та учнівство поділяють близькі погляди на застосування креативних педагогічних підходів у своєму закладі. Серед референтних країн немає таких, де керівники більш критичні в цьому питанні, ніж учнівство.

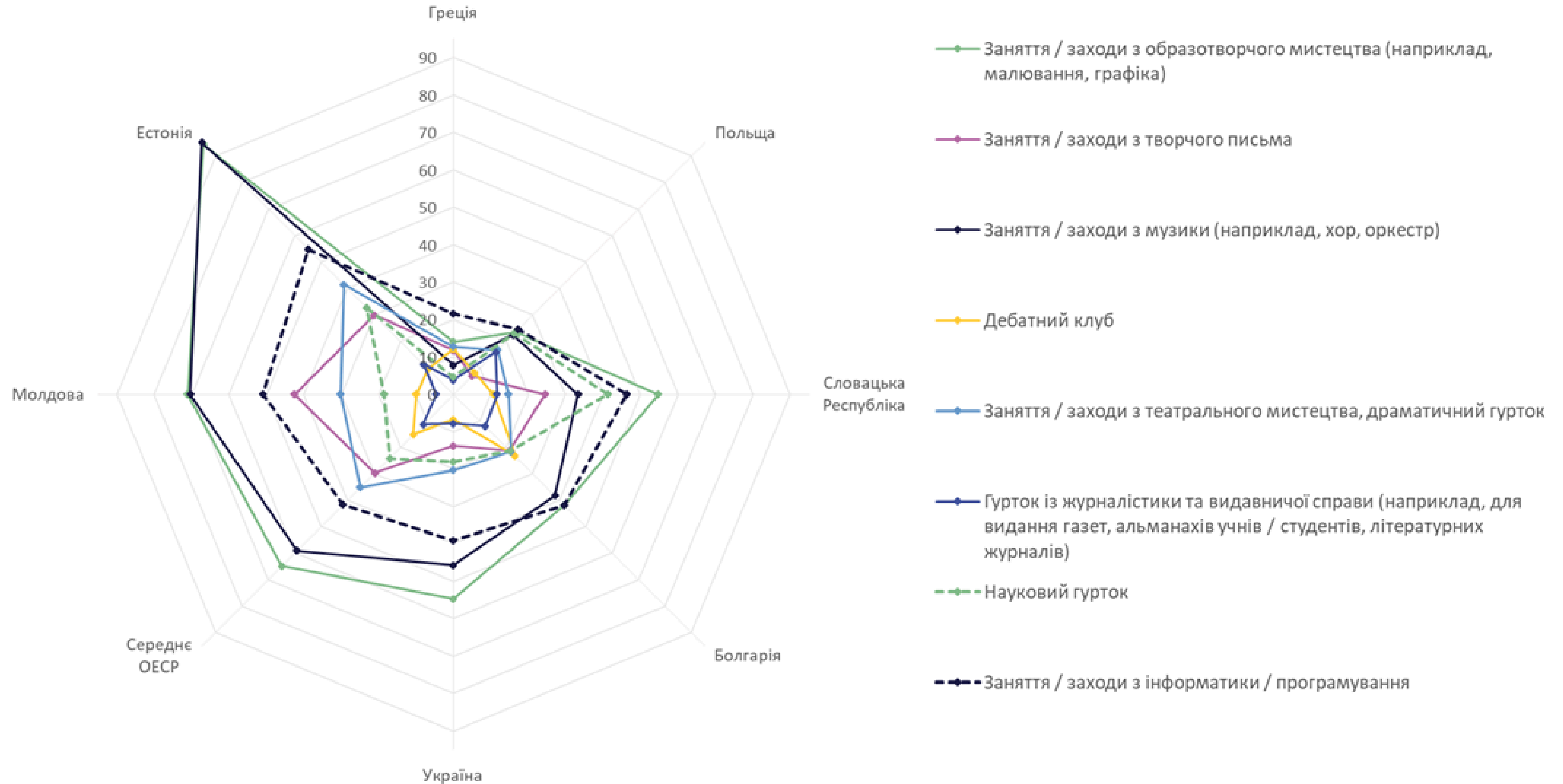
КРЕАТИВНІ ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ ТА УСПІШНІСТЬ ІЗ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ

Шанси досягти базового рівня 3 або вище залежно від відповідей учнівства на питання, що стосуються сприйняття ними креативних педагогічних підходів

В Україні позитивне сприйняття учнівством креативних педагогічних підходів пов'язане з вищими результатами з креативного мислення: при збільшенні індексу на одиницю результат збільшується на 0,8 бала (у країнах ОЕСР - на 0,2 бала). Учні / учениці, які погоджуються з твердженнями, що формують індекс сприйняття креативних педагогічних підходів, мають вищі шанси подолати базовий рівень 3.

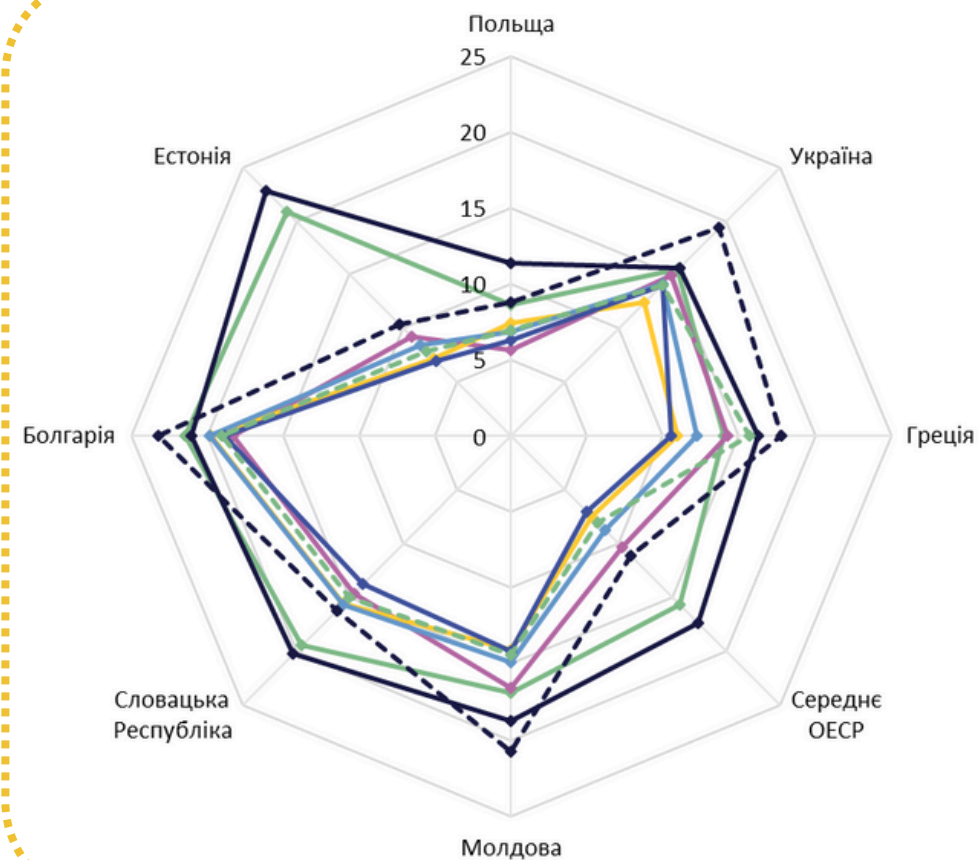
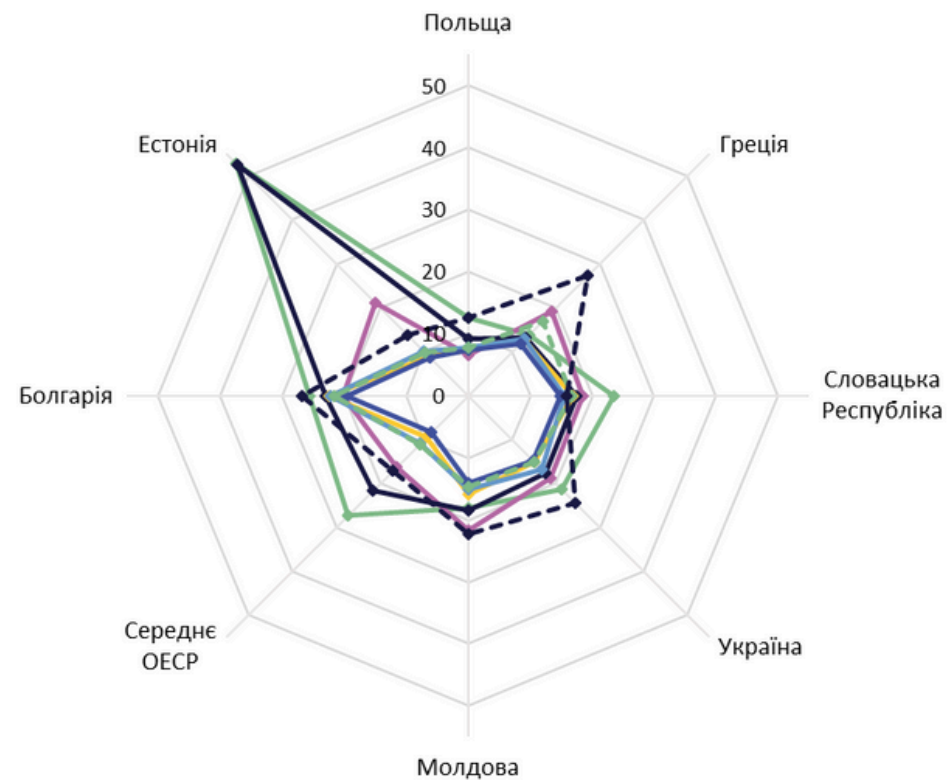
ПРОПОЗИЦІЯ ЗАХОДІВ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ НЕ РІДШЕ 1-2 РАЗИ НА ТИЖДЕНЬ

УЧАСТЬ У ЗАХОДАХ 1-2 РАЗИ НА ТИЖДЕНЬ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ І ПОЗА НИМ

Частка учнівства, яке бере участь у вказаних заняттях / заходах у навчальному закладі принаймні раз на тиждень

Частка учнівства, яке бере участь у вказаних заняттях / заходах **поза** навчальним закладом принаймні раз на тиждень

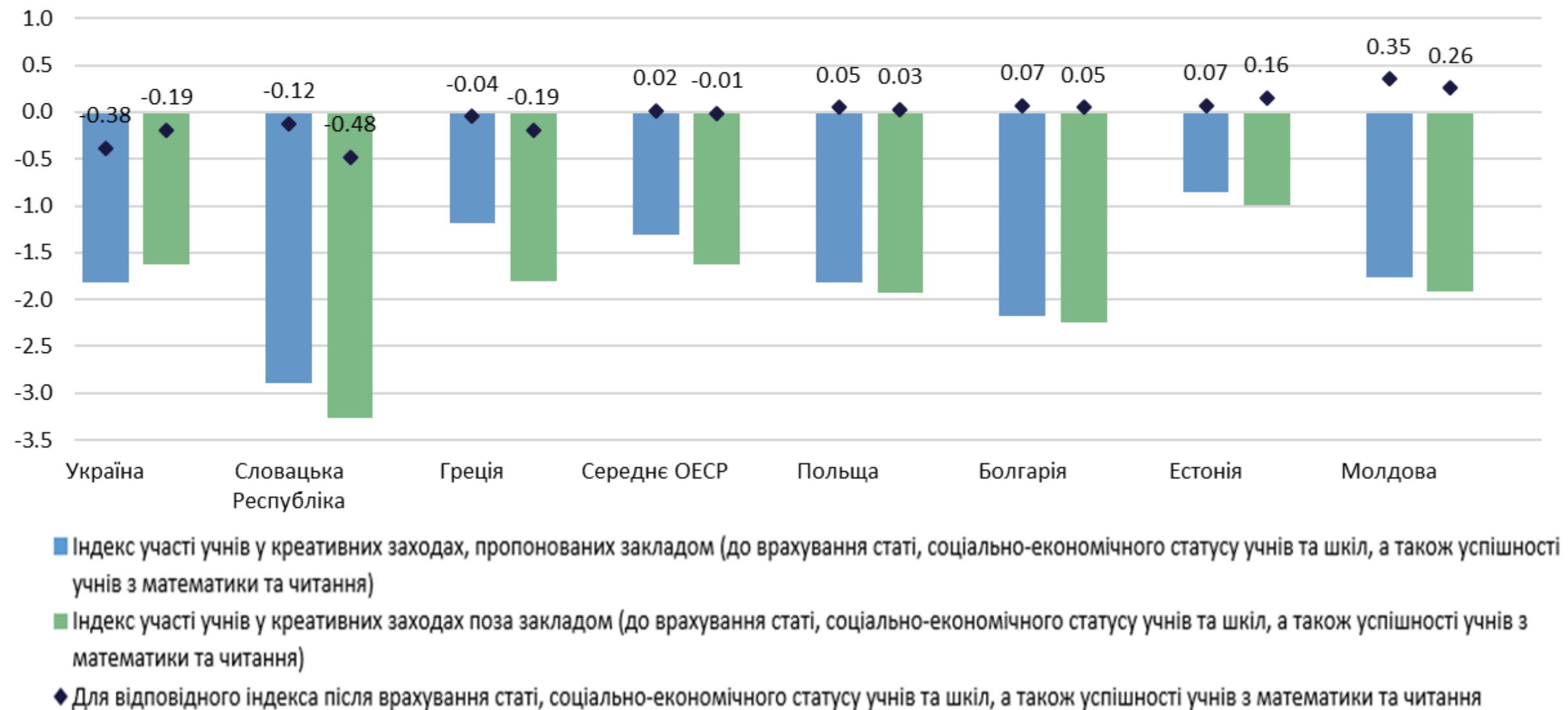

- Заняття / заходи з образотворчого мистецтва (наприклад, малювання, графіка)
- Заняття / заходи з творчого письма
- Заняття / заходи з музики (наприклад, хор, оркестр)
- Дебатний клуб
- Заняття / заходи з театрального мистецтва, драматичний гурток
- Гурток із журналістики та видавничої справи (наприклад, для видання газет, альманахів учнів / студентів, літературних журналів)
- Науковий гурток
- Заняття / заходи з інформатики / програмування

Частіше учнівство бере участь у тих заходах, які більше пропонуються. В Україні не більше 25% учнівства бере участь у креативних заходах у закладі освіти 1-2 рази на тиждень або частіше.

УЧАСТЬ У КРЕАТИВНИХ ЗАХОДАХ ТА УСПІШНІСТЬ ІЗ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ

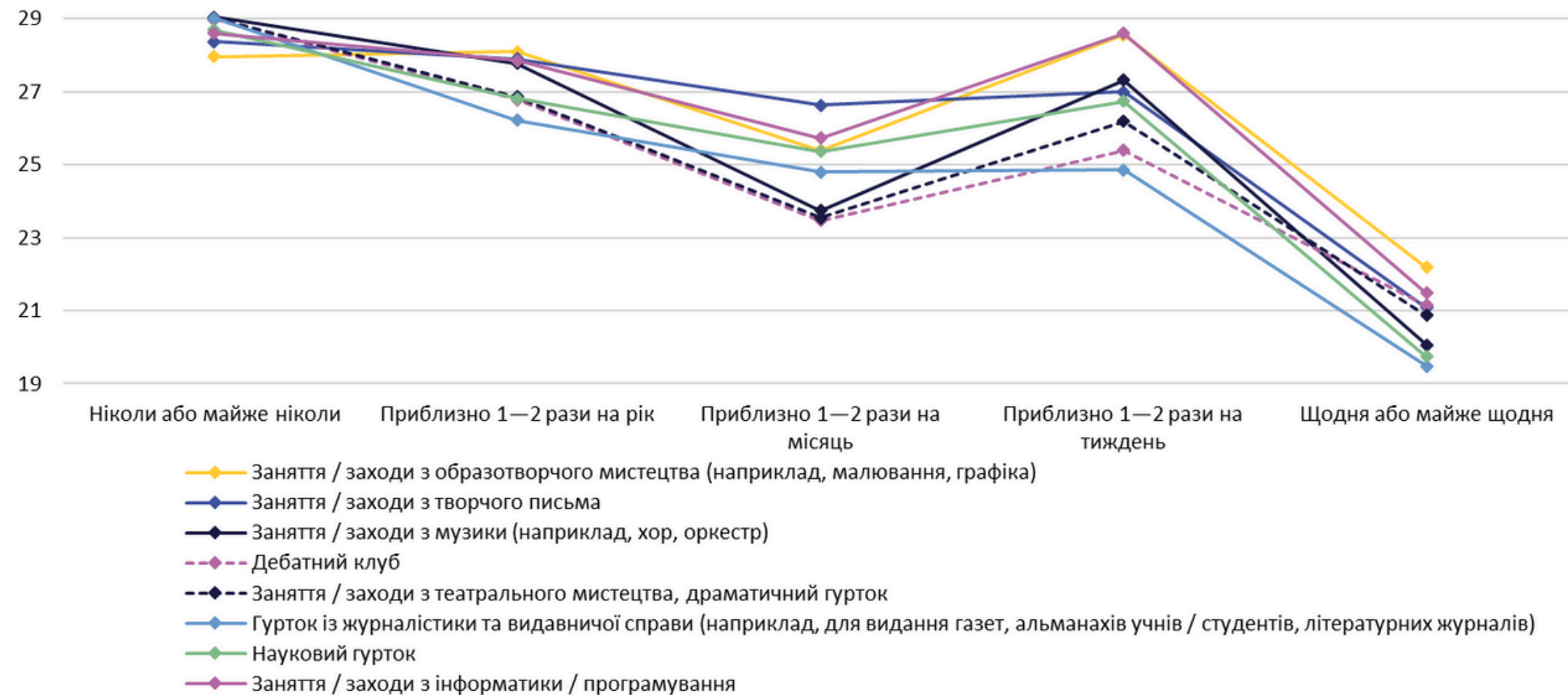
Зміна балів із креативного мислення, якщо відповідний індекс збільшується на одиницю

Участь учнівства у багатьох творчих заходах негативно пов'язана з креативним мисленням. Після врахування статі, соціально-економічного статусу учнівства та шкіл, а також успішності учнівства з математики та читання участь учнівства у творчих заходах у навчальному закладі та поза ним не має суттєвого зв'язку зі здатністю до креативного мислення в усіх референтних країнах і в середньому по країнах ОЕСР, а в Україні цей зв'язок виявився негативним.

ЧАСТОТА УЧАСТІ У ЗАХОДАХ ТА РЕЗУЛЬТАТИ З КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ

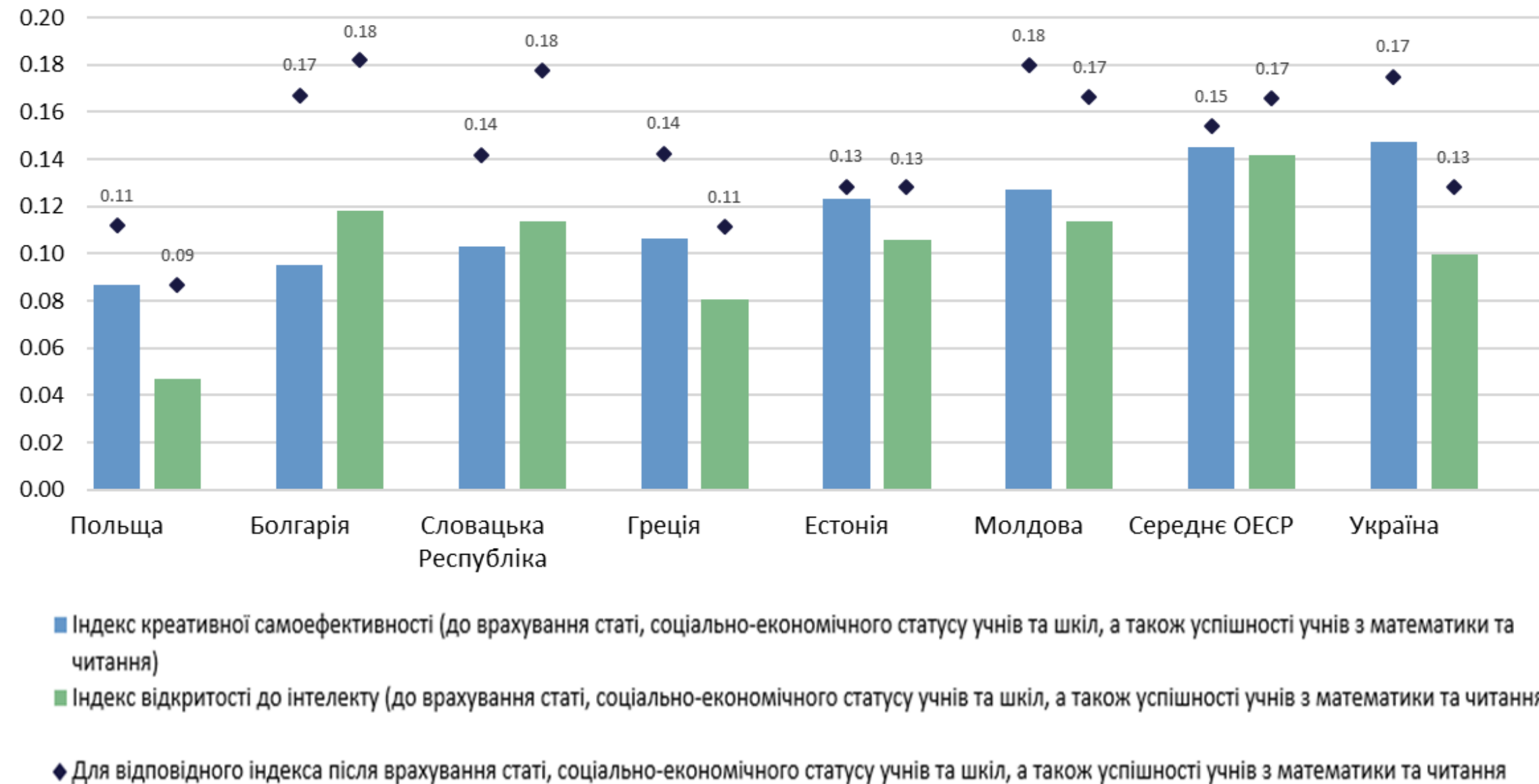
Середні результати українського учнівства з креативного мислення залежно від частоти участі у творчих заходах у закладі освіти

Учнівство, які бере участь у креативних заходах приблизно один-два рази на тиждень, у середньому має кращі результати, ніж учнівство, які бере участь у цих заходах рідше (наприклад, один раз на місяць або один-два рази на рік), а також учнівство, яке робить це більш інтенсивно. Можливо, що творча діяльність, яка залучає учнівство на регулярній основі (як правило, у вигляді занять, що проводяться один або два рази на тиждень у закладі) до виконання завдань, що вимагають креативного мислення, може допомогти розвинути навички учнівства краще, ніж діяльність, в якій учнівство бере участь нечасто або непослідовно.

УЧНІВСЬКІ УСТАНОВКИ, ЯКІ ПІДТРИМУЮТЬ КРЕАТИВНЕ МИСЛЕННЯ, ТА УЧАСТЬ У ЗАХОДАХ

Зміна відповідного індексу установок, якщо індекс участі учнівства у творчих заходах у навчальному закладі збільшується на одиницю

Збільшення на одиницю індексу участі учнівства у творчих заходах у навчальному закладі пов'язане із суттєвим збільшенням кожного з двох індексів учнівських установок (креативної самоефективності та відкритості до інтелекту) в усіх референтних країнах. Цей позитивний зв'язок зберігається або й підсилюється після врахування статі, соціально-економічного статусу учнівства та шкіл, а також успішності учнівства з математики та читання.

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ

Учні́вство, яке вірить, що може розвивати свою креативність, демонструє кращі результати у креативному мисленні. Погляди учнівства на креативність пов'язані з його соціально-економічним статусом.

Педагогічні підходи, що заохочують креативне мислення, асоціюються з кращою успішністю учнівства, але потрібно зробити більше, щоб підтримати вчителів у розвитку креативного мислення учнівства у школах.

Школи можуть запропонувати учнівству можливість займатися творчістю, але на доступність та участь у таких заходах значною мірою впливають соціально-економічні чинники. Помірна й регулярна участь у заходах сприяє більш позитивним результатам із креативного мислення.

**ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОГО
15-РІЧНОГО УЧНІВСТВА В ГАЛУЗІ
КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ:
ЯКІ ВОНИ ТА ЧИМ МОЖНА ЗАРАДИТИ**

ПОЛІНА ТКАЧ

Старша екзаменаторка з перевірки відкритих завдань
з креативного мислення в межах PISA-2022

КРЕАТИВНЕ МИСЛЕННЯ В МЕЖАХ PISA

Письмове
вираження

Візуальне
вираження

Розв'язання
наукових
проблем

Розв'язання
соціальних
проблем

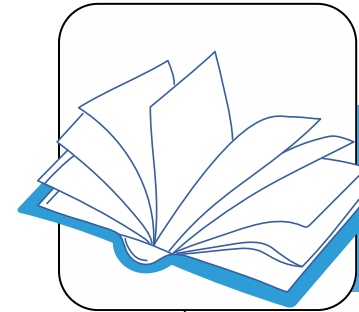
ЧИТАЦЬКА ГРАМОТНІСТЬ VS КРЕАТИВНЕ МИСЛЕННЯ

спільні проблеми

КРЕАТИВНЕ МИСЛЕННЯ

- Схильність до узагальнень і абстрактних міркувань
- Нездатність розрізнити важливі сюжетотворчі деталі й просто декоративні, які не впливають на перебіг подій
- Відсутність навичок використовувати графічні інструменти для створення візуальних продуктів

ЧИТАЦЬКА ГРАМОТНІСТЬ

- Схильність до узагальнень і моралізаторства
- Нездатність концентруватися на деталях і знаходити в тексті фрагменти інформації, що відображають саме ці деталі, враховуючи обмеження, зазначені в завданні
- Невміння працювати з графічними об'єктами як носієм інформації

КРЕАТИВНЕ МИСЛЕННЯ:

загальні проблеми українських підлітків

- ✓ Добре розвинена фантазія за відсутності практики докладно, деталізовано пояснювати свої ідеї.
- ✓ Відсутність розуміння, що креативне мислення – це не вигадка заради гри, а цілком дієвий інструмент для розв'язання проблеми або завдання.
- ✓ Відсутність навичок використовувати графічні інструменти для створення візуальних продуктів.
- ✓ Відсутність чіткого розуміння принципів рекламних зображень як способу вплинути на реципієнта.
- ✓ Погана обізнаність із соціальними проблемами й ускладнення з пошуком дієвих варіантів їх розв'язання шляхом пошуку креативних рішень.
- ✓ Відсутність навички пропонувати науково обґрунтовані міркування, класифікації, робити умовиводи в межах наукових проблем, пропонувати наукові гіпотези або удосконалювати чужі ідеї в науковій площині.
- ✓ Обмежена кількість завдань на розвиток креативного мислення у форматі PISA у шкільних підручниках.

ФІЛЬМ ПРО РОБОТА: здатність генерувати різноманітні ідеї

ВАРІАНТИ РЕАЛЬНИХ ВІДПОВІДЕЙ

PISA 2022

Фільм про робота
Завдання 1 / 3

Прочитайте завдання та введіть Ваші відповіді у віконця нижче.

Запропонуйте 2 різні ідеї для сценарію фільму про людину на ім'я Лео та його співіснування з розумним роботом на ім'я Роб. Вам не потрібно писати весь сценарій. Просто поясніть, про що міг би бути цей фільм. Ваші ідеї для сценарію мають бути максимально різними.

Радимо не витратити на це завдання більш ніж 7 хв і не писати більш ніж 8 речень про кожну з ідей.

Ідея для сценарію 1

Ідея для сценарію 2

ФІЛЬМ ПРО РОБОТА

Роб Лео

Ідея для сценарію 1

Фільм може бути про подолання перешкод та дружбу людини з роботом.

Ідея для сценарію 2

Фільм може бути про подорож робота з людиною та пристосування людини до робота.

Ідея для сценарію 1

Фільм про зустріч у горах двох істот: людини на ім'я Лео і розумним роботом, якого звали Роб.

Ідея для сценарію 2

У горах сталася незвична ситуація: схід снігової лавини. Лео в епіцентрі руху лавини. Роб рятує людину і вони стають друзями.

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ У ПІДРУЧНИКАХ

Творча майстерня

15

А Уявіть, що видавництво оголосило конкурс на створення «короткого прозового (епічного) твору “Хочу на Марс”», обкладинку до якого, згенерував ШІ. Запропонуйте дві ідеї власних творів. Ваші ідеї мають бути якомога оригінальнішими, тобто такими, які мало хто міг би запропонувати.

28

Модуль 3.1

15

Б Виберіть «конкурсну комісію» в складі трьох осіб. Двоє з них мають по черзі зачитувати «ідеї» випадковим чином, а ви голосувати за кожну з ідей (крім вашої власної), розподіляючи їх на дві категорії:

- шаблонні (типові, очікувані, часто пропоновані) та
- нешаблонні (несподівані, неповторювані, унікальні, особливо оригінальні).

Третя особа з конкурсної комісії має вести облік «ідей», а також нотувати, які жанри ви запропонували для своїх творів.

Українська мова, українська та зарубіжна літератури: підручник інтегрованого курсу для 7 класу закладів загальної середньої освіти (У 2-х частинах) / Старагіна І. П. та ін. Частина 2. Київ: Ранок, 2024. 286 с.

ЗБЕРЕЖІМО БДЖІЛ:

генерувати креативні й різноманітні ідеї щодо суспільно значущої проблеми

PISA 2022

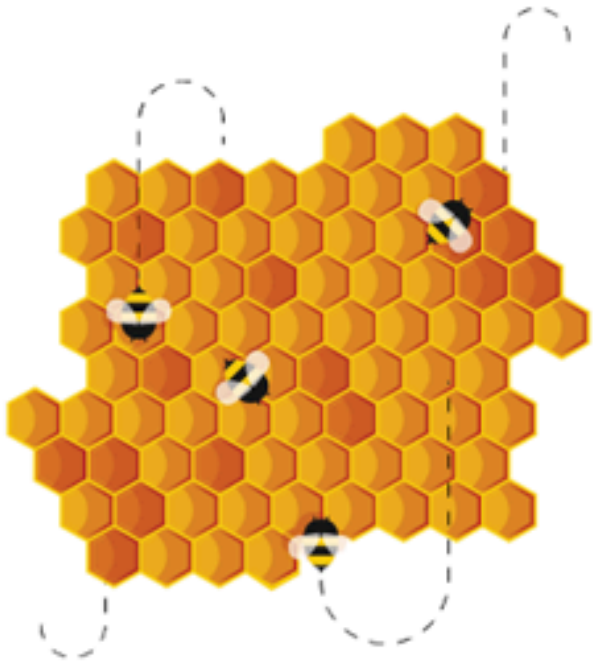
Збережімо бджіл
Завдання 2 / 3

Уведіть Вашу відповідь у перше віконце або виберіть відповідь із-поміж наведених справа варіантів.

Зараз Вам потрібно запропонувати якусь **оригінальну** ідею, якою можна було б скористатися для підвищення **усвідомлення людьми важливості бджіл**

Ваша ідея має бути настільки оригінальною, щоб мало хто міг би запропонувати щось подібне.

Уведіть якусь нову ідею **АБО** виберіть одну з тих, які запропонували в завданні 1.

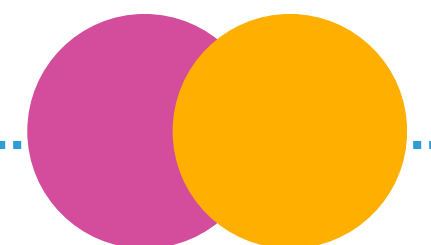
Щоб увести нову ідею, використайте це віконце

АБО виберіть якусь з ідей, які Ви запропонували в завданні 1.

ПРИКЛАДИ ВІДПОВІДЕЙ

Влаштувати ферму з рослин, поставити всередині неї улик як для рослин це позитивно впливає так і для бджіл.

Збудувати улик більшої форми та поставити сітки по якій би могли пролітати тільки бджоли.

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ У ПІДРУЧНИКАХ

Модуль 3.7

Форум читачів і глядачів

7 А Знайдіть у тексті ознаки булінгу. Чим викликана жорстокість із боку дітей? Чому стало можливим таке жорстоке ставлення до дівчинки? Запропонуйте адекватне покарання такому вчинку.

Цькування, також **булінг** (від англ. bullying – залякування, цькування, задирання) – навмисне насильство, що не має характеру самозахисту, і що відбувається переважно в організованих колективах.

7 Б Знайдіть опис того, як почувалася Марго. Чому саме вона так почувалася? Що могло б змінити її стану?

Українська мова, українська та зарубіжна літератури: підручник інтегрованого курсу для 7 класу закладів загальної середньої освіти (У 2-х частинах) / Старагіна І. П. та ін. Частина 2. Київ: Ранок, 2024. 286 с.

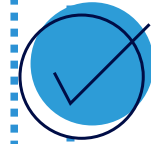
ЧИМ МОЖНА ЗАРАДИТИ?

Посилити роботу з вивчення сюжетних елементів і деталей на уроках літератури (української та зарубіжної) або в межах інтегрованих курсів, а також пропонувати завдання на створення фанфіків, продовження художнього твору або певної сюжетної лінії, на порівняння творів і зіставлення їх частин, створення письмових текстів на основі певних нетипових зображень або відеосюжетів.

Збільшити кількість завдань, спрямованих на розв'язання конкретних проблем або потреб, які допоможуть учнівству усвідомити важливість креативного мислення не лише для творчої самореалізації, але й для досягнення успіху в різних видах діяльності.

У закладах освіти варто більш широко актуалізувати соціальну проблематику, пропонувати учнівству теми для обговорень і дискусій на соціально й науково важливі теми в межах різних дисциплін, а також моделювати ситуації, у яких підлітки зможуть самі шукати способи розв'язання і вибудовувати гіпотези, застосовуючи креативне мислення.

ЯК НУШ СПРИЯЄ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ

РОМАН ШИЯН

заступник директорки Команди підтримки відновлення та реформ реформ МОН із питань Нової української школи

РЕЗУЛЬТАТИ PISA-2022

в Україні

СТАРА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА

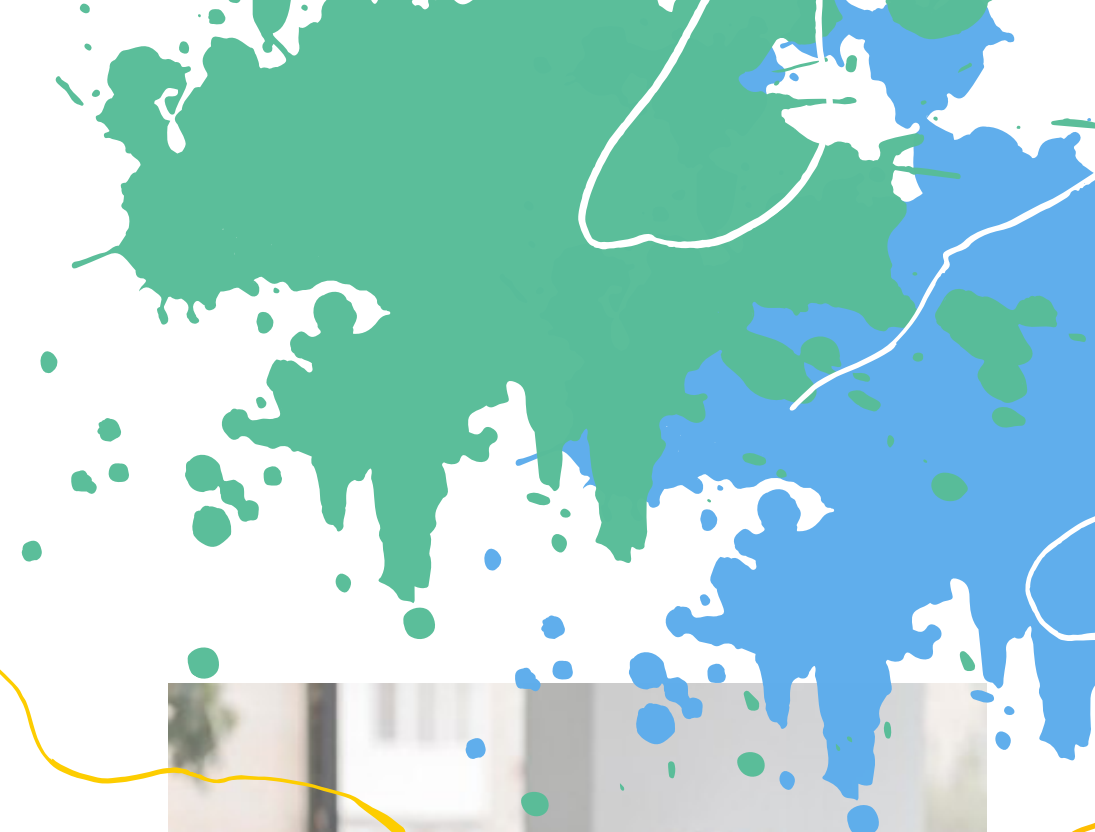

НУШ

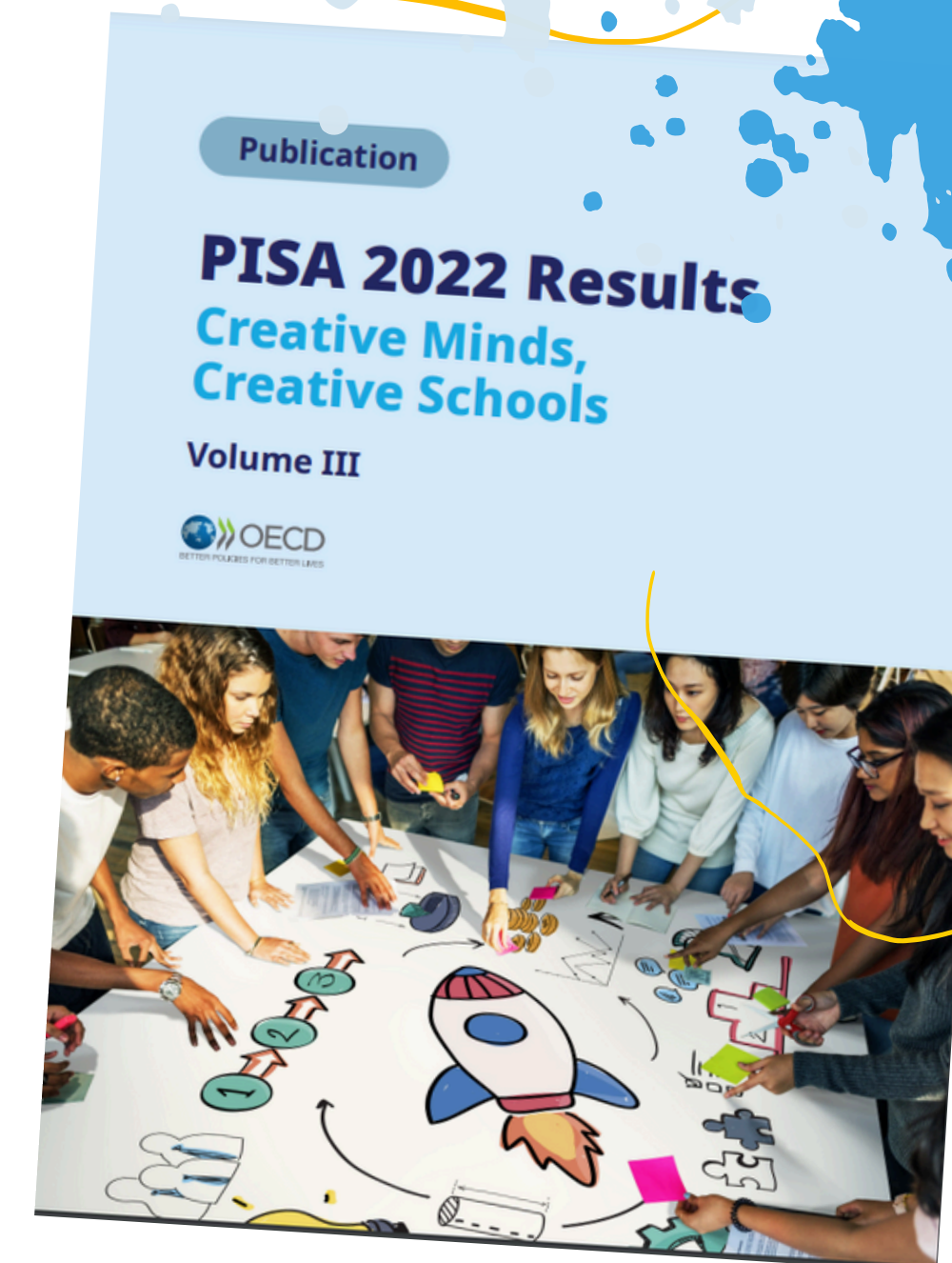
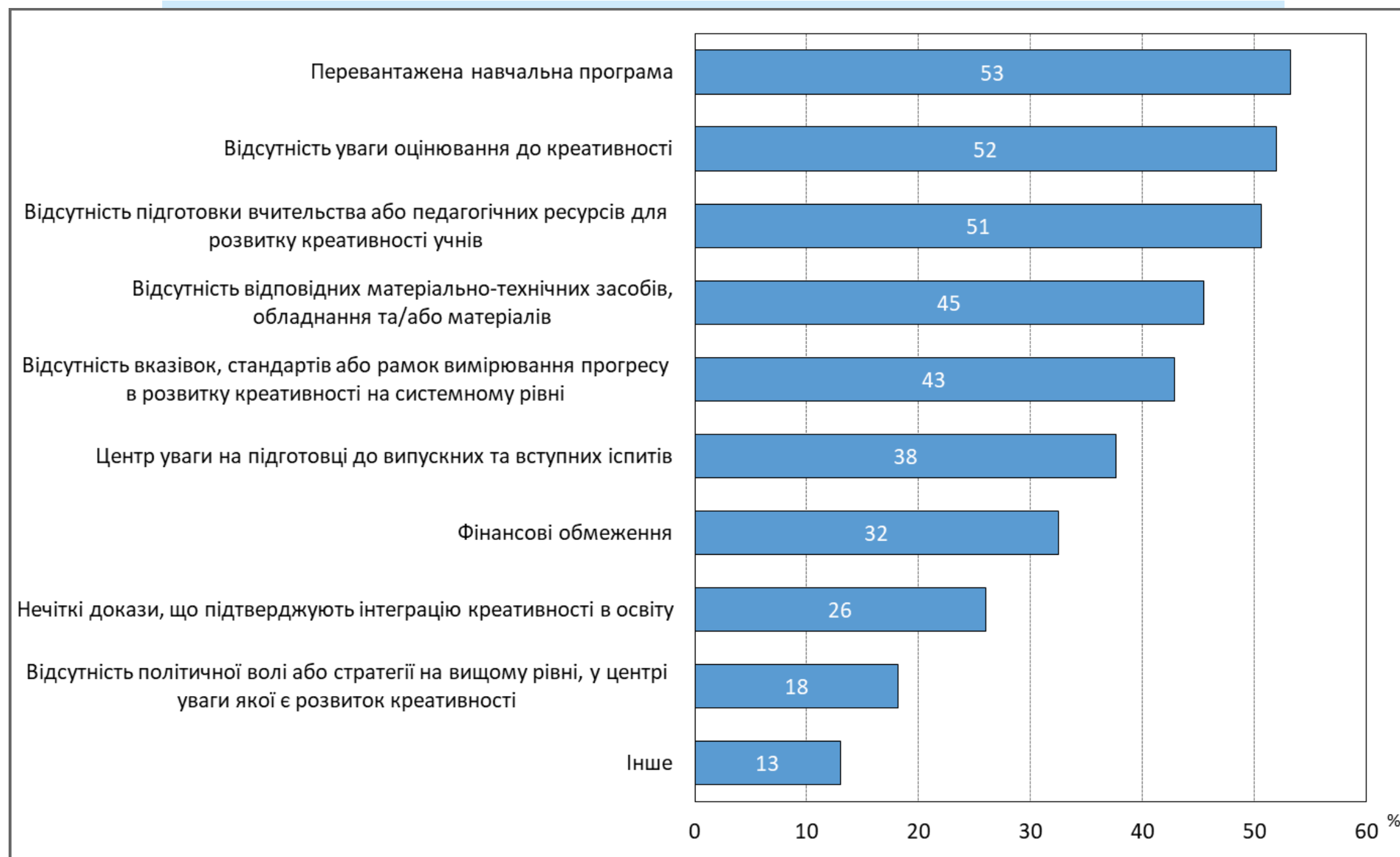
наші цінності

ІННОВАЦІЙНІСТЬ

КРЕАТИВНІСТЬ

ВИСНОВКИ PISA-2022

Грунтується на системних даних, наданих країнами / економіками напередодні проведення PISA-2022

НУШ

креативне вчителство

ЗМІНА ПАРАДИГМИ ПІДГОТОВКИ
ВЧИТЕЛЬСТВА Й РОЛІ ВЧИТЕЛЯ
В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Учитель - не траслятор.

Учитель - фасилітатор, креатор, інноватор.

сприроджений / а
запам'ятований / а
учнівство

НУШ

підготовка вчителя

РІВЕНЬ БАЗОВОЇ ОСВІТИ

ПРОФІЛЬНИЙ РІВЕНЬ

Тільки вільний і креативний учитель
здатний виростити вільного й креативного
майбутнього громадянина.

ЯКІ УРОКИ PISA МОЖУТЬ БУТИ КОРИСНИМИ ДЛЯ НАШОЇ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ

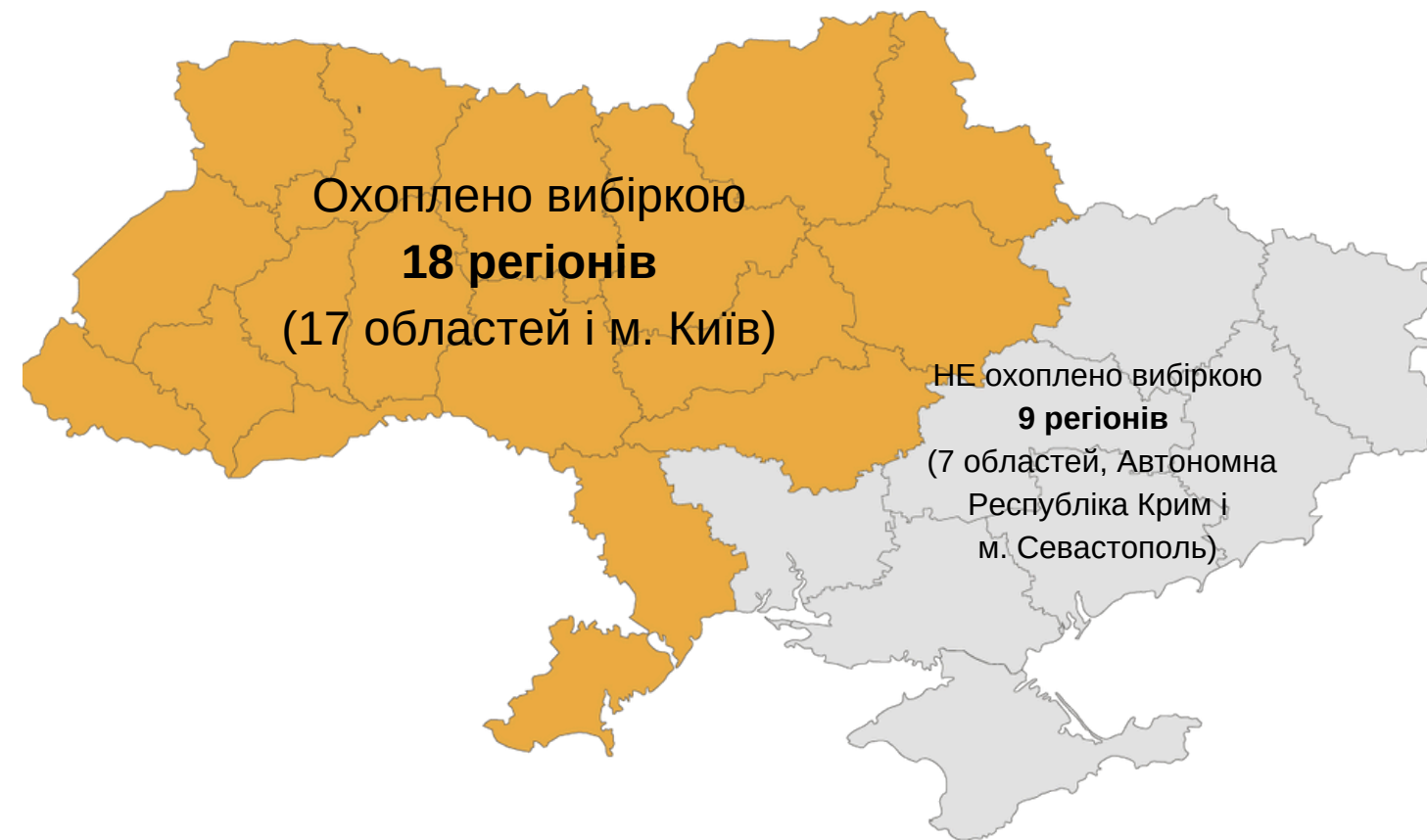

ТЕТЯНА ВАКУЛЕНКО

Директорка Українського центру
оцінювання якості освіти,
національна координаторка PISA в Україні

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ

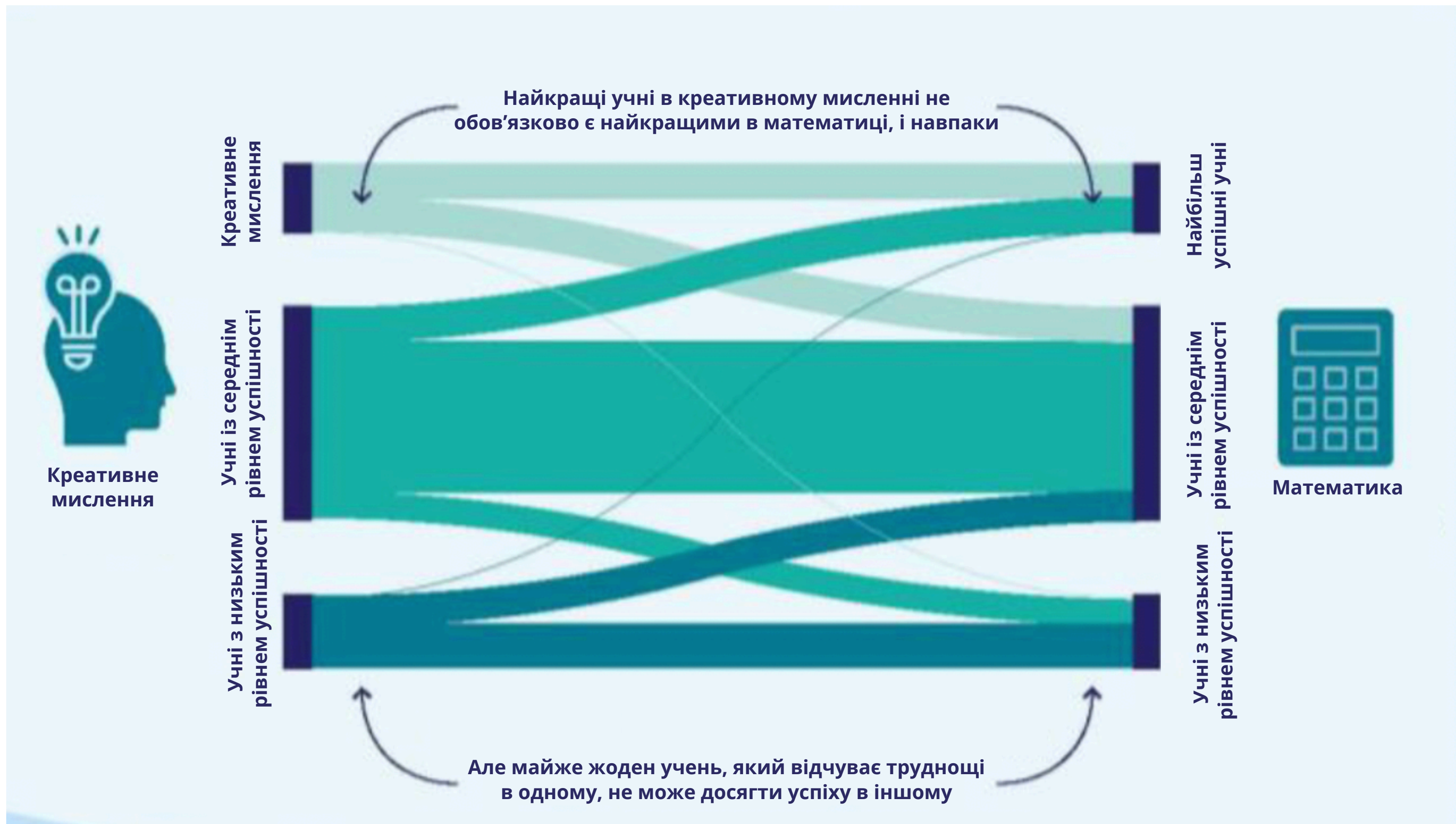
Охоплено 18 з 27 регіонів України

Проведено в жовтні 2022 року

- Середній результат України з креативного мислення - **27 балів**
- Позиція України в діапазоні рангів **між 32 та 42** серед **64** країн / економік
- В Україні базового **рівня 3 і вище досягають 59%** учнів / учениць
- В Україні **13%** учнів / учениць **є найкращим** у креативному мисленні (в середньому по країнах ОЕСР таких учнів / учениць 27%)
- **Дівчата перевершують хлопців** у креативному мисленні. Дівчата мають більш позитивні переконання щодо креативності
- **Учні з низьким соціально-економічним статусом має потенціал до креативного мислення**, але низький рівень грамотності в ключових галузях може завадити їм повністю розкрити цей потенціал

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ

УРОКИ PISA-2022

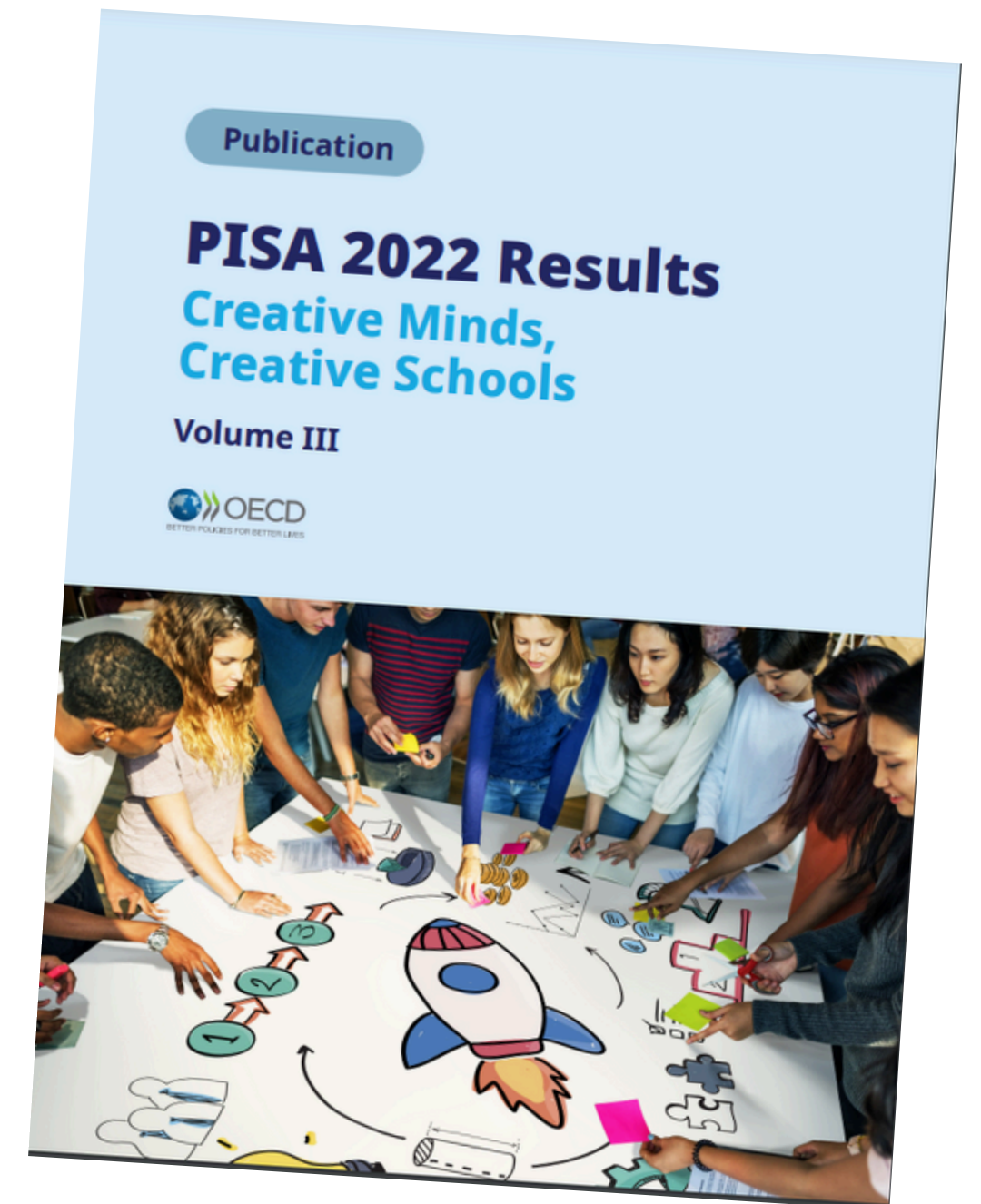
досвід країн, які демонструють високу ефективність у креативному мисленні

Впровадження креативності та/або креативного мислення **в усі навчальні програми**.

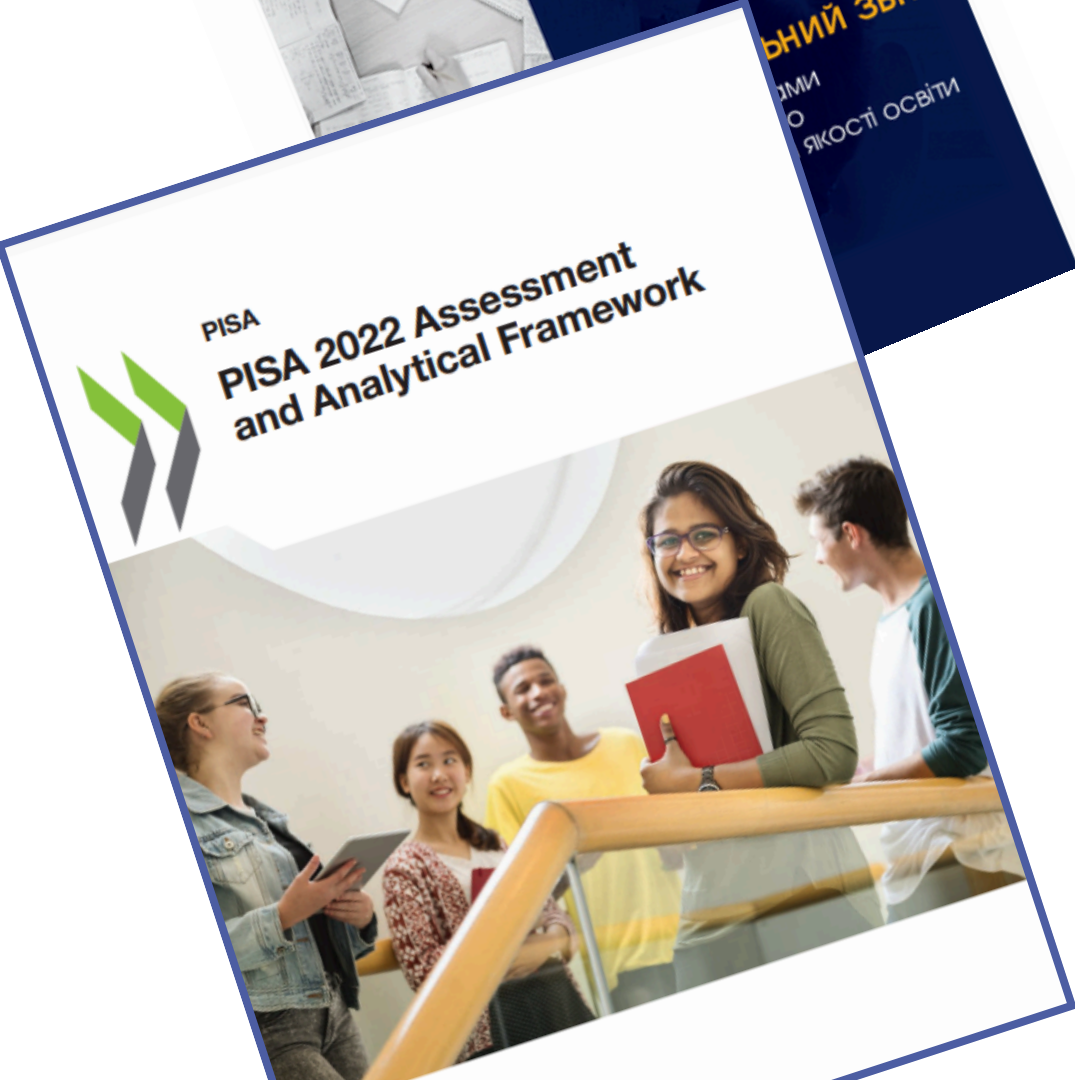
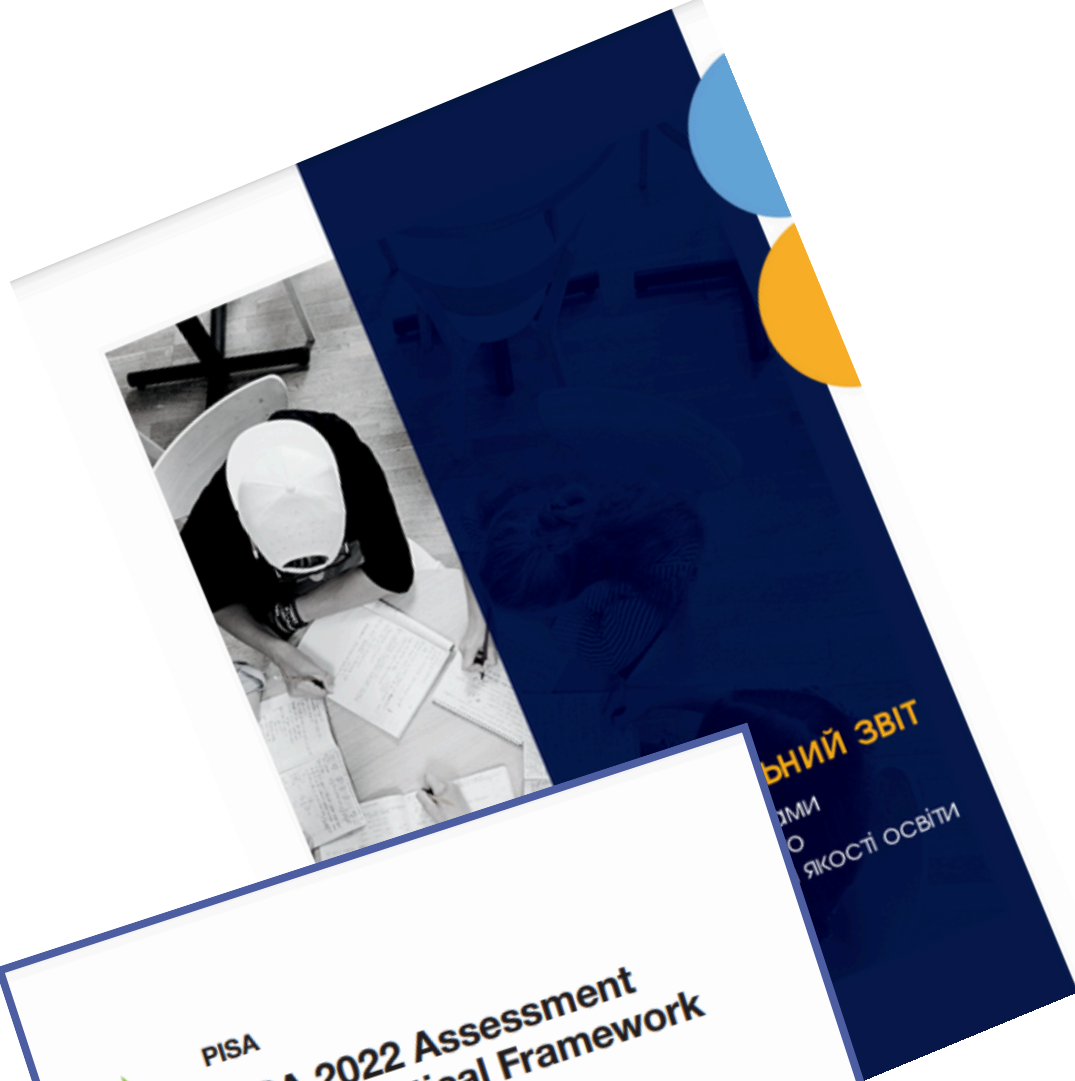
Підтримка освітян у визнанні, розвитку та оцінюванні креативного мислення шляхом визначення етапів навчання або рубрик.

Створення в навчальній програмі **можливостей для учнівства** займатися творчою та/або міждисциплінарною роботою.

Заохочення підзвітності через **моніторинг і оцінювання**.

ЦІННІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

ДЯКУЄМО

